

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

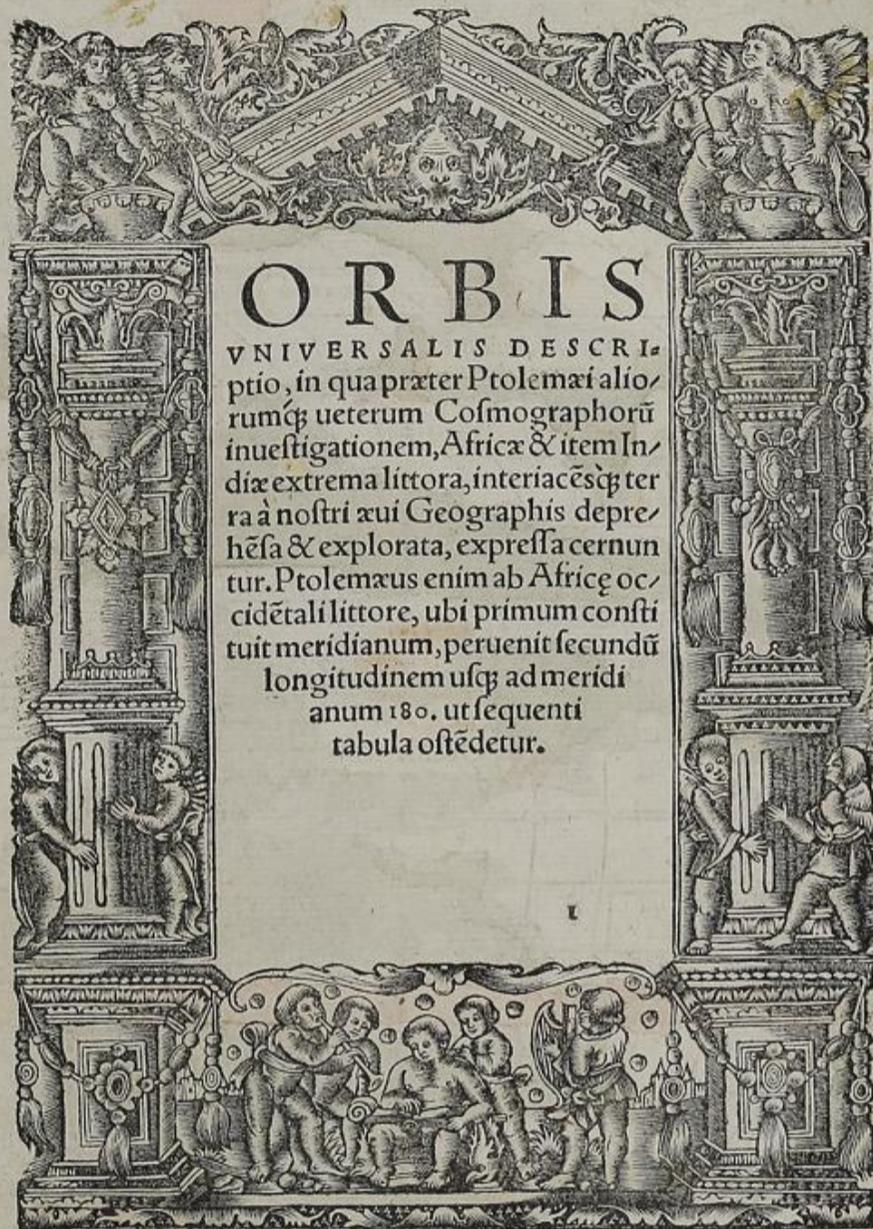
Geographia universalis

**Ptolemaeus, Claudius
Münster, Sebastian**

Basileae, 1540

[Tabulae]

urn:nbn:de:bsz:31-67084

ORBIS

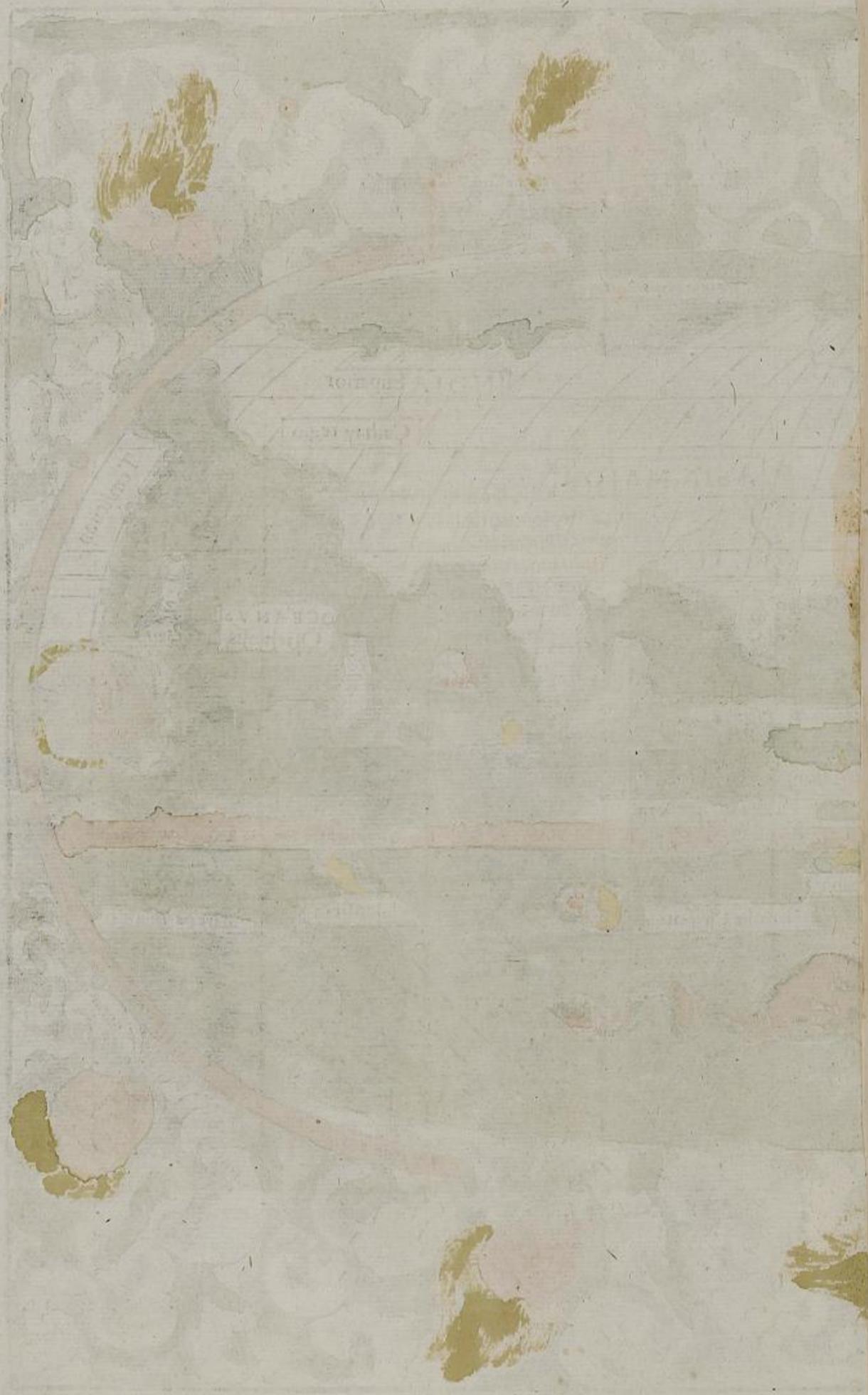
UNIVERSALIS DESCRI
ptio, in qua præter Ptolemæi alio
rumq; ueterum Cosmographorū
inuestigationem, Africa & item In
diæ extrema littora, interiacēsq; ter
ra à nostri æui Geographis depre
hēsa & explorata, expressa cernun
tur. Ptolemæus enim ab Africæ oc
cidētali littore, ubi primum consti
tuit meridianum, peruenit secundū
longitudinem usq; ad meridi
anum 180. ut sequenti
tabula ostēdetur.

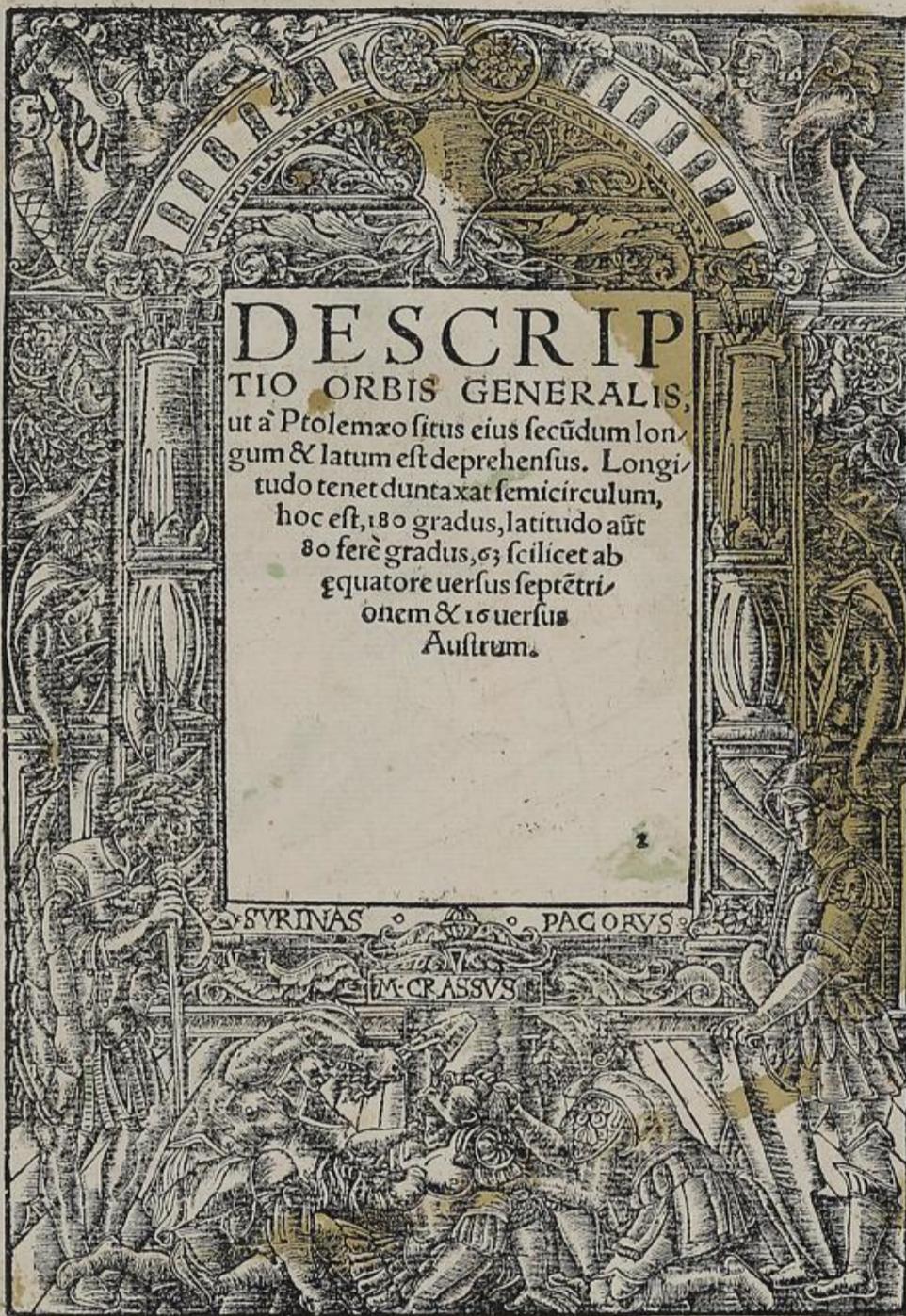
TYPVS ORBIS VNIVERSALIS

Cartographia
Karlshafen

UNIVERSALIS

DESCRIP

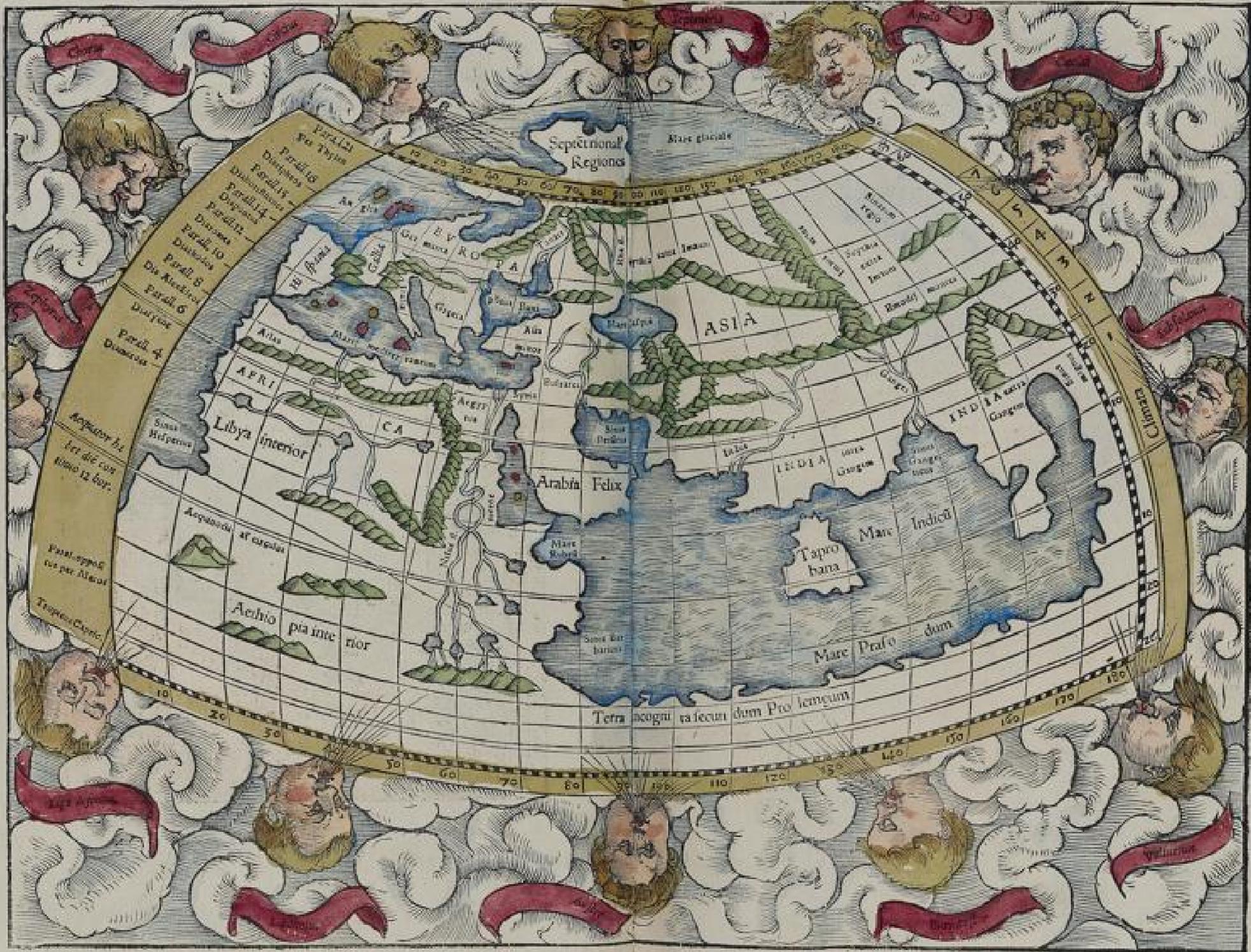
TIO ORBIS GENERALIS,
ut à Ptolemæo situs eius secūdam lon-
gum & latum est deprehensus. Longi-
tudo tenet duntaxat semicirculum,
hoc est, 180 gradus, latitudo autē
80 ferè gradus, scilicet ab
æquatore uersus septētri-
onem & 16 uersus
Austrum.

SVRINAS

PACORVS

M. CRASSVS

TYPVS ORBIS A PTOL· DESCRIPTVS

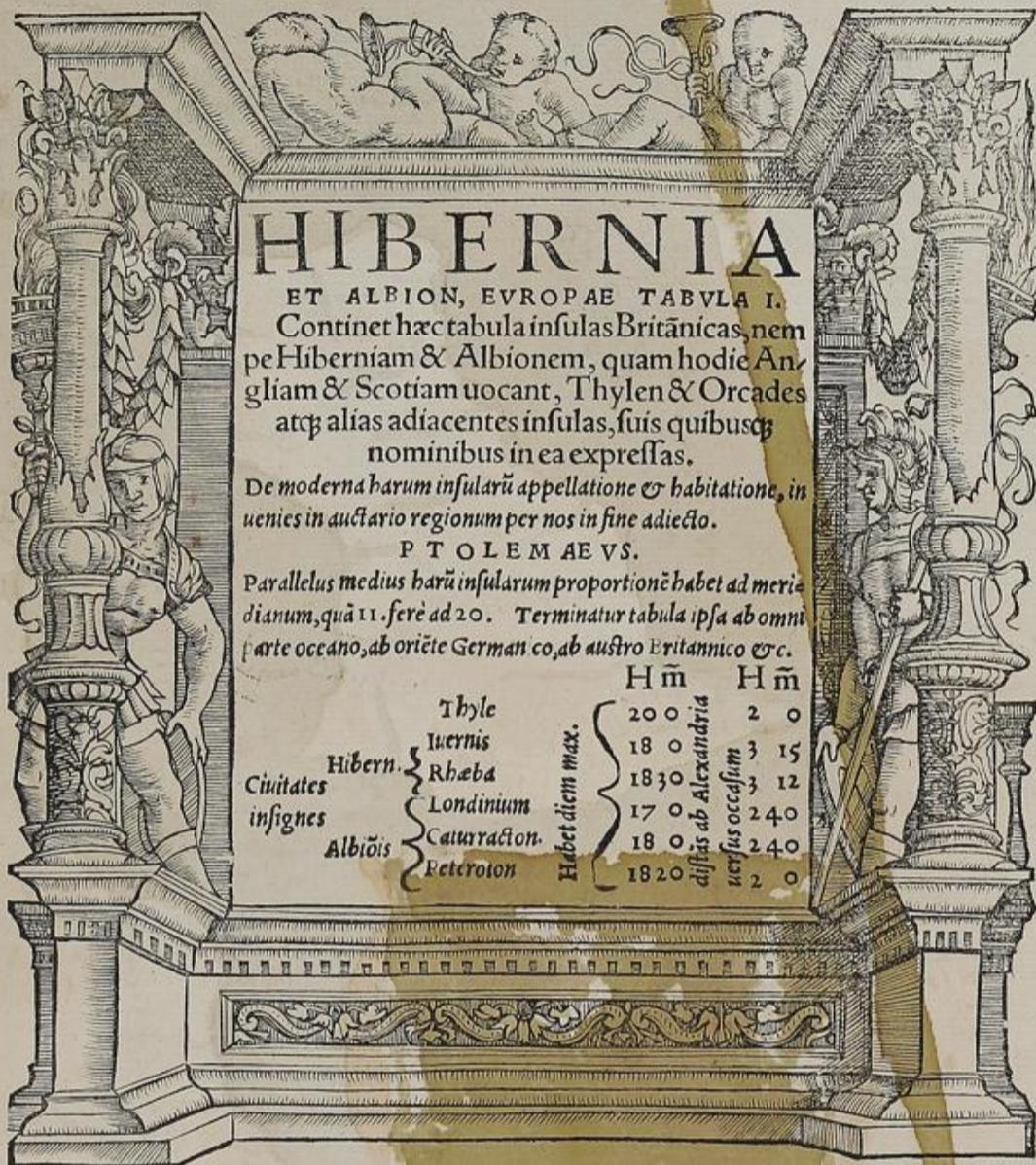

Compositum a
 [illegible]

OP. DE SCRIP. TAS

Landsbibliothek
Karlsruhe

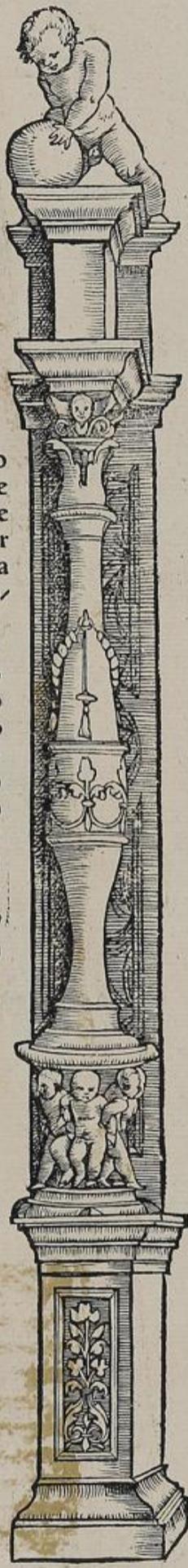
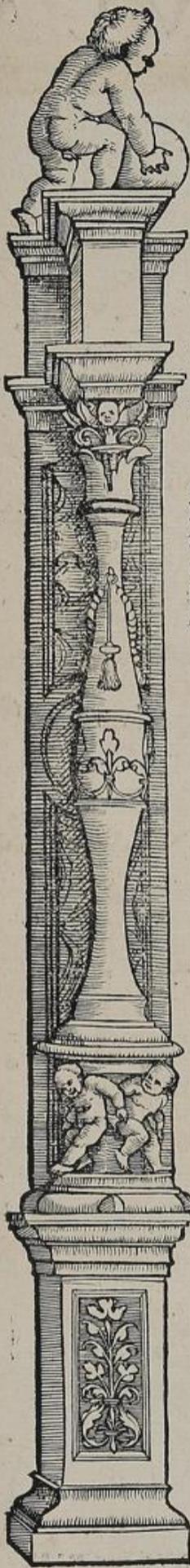
Landesbibliothek
 Karlsruhe

TABVLA EUROPAE I.

Landesbibliothek
Karlsruhe

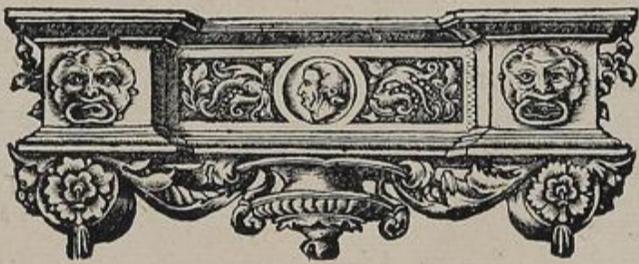
HISPANIA

SECUNDA EVROPAE TABULA.

Continet hæc tabula totam Hispaniam in tribus prouintijs partitam cum insulis sibi adiacentibus. Parallelus per medium eius ductus, proportionem habet ad meridianum, quam tres fere ad quatuor. Circumscribitur tabula ipsa ab oriente Pyrenæis montibus, à meridie Balearico & Iberico mari fretoque Heracleo, ab occasu oceano occidentali, & ab Arcto oceano Catabrico.

		H	m	H	m	
Lusitania	Norba	14	55	3	30	
	Augusta Emerita	14	50	3	30	
Ciuitates insignes	Batica	Corbuba	14	50	3	20
		Ispalis	14	40	3	30
	Asturica	15	25	3	20	
Tarracensis	Noua Carthago	14	40	3	10	
	Tarracon	15	ferè	2	55	
	Clunia	15	8	3	15	
	Casarea Augusta	15	5	3	0	
	Gadira insula	14	30	D	2 40	

Habet diem maximum
Distans ab Alexandria ad occasum

TABVLA EVROPAE II.

V. P. O. P. A. E. II.

GENEVE 1783

1783

1783

1783

1783

1783

1783

1783

1783

1783

1783

BLB Karlsruhe

TERT
lias in
Para
ridianu
ab ortu
lico. A
nico. A

GALLIA

TERTIA EVROPÆ TABVLA, CONTINET GAL-
 lias in quatuor provincijs cum insulis sibi adiacentibus.
 Parallelus ipsarum medius, proportionē habet ad me-
 ridianum, quam duo ad tria. Circumscribitur tabula ipsa
 ab ortu Italia & Rhætia ac Germania, à meridie mari Gal-
 lico. Ab occasu montibus Pyrenæis & oceano Aquita-
 nico. A Septentrione, oceano Britannico.

		H m	H m	
Civitates insignes	Aquitanie	Mediolanium	15 40	2 50
		Burdigala	15 30	2 50
	Lugdunensis	Augustodunum	15 45	2 26
		Lugdunum	15 30	2 30
	Belgicæ	Rigiacum	16 30	2 30
		Durocorturum	16 8	2 26
	Narbonensis	Massilia	15 15	2 30
		Narbon	15 15	2 30
		Vienna	15 30	2 30
		Nemausus	15 25	2 30

Habet diem maximum
 distans ab Alexandria ad occasum

Landesbibliothek
 Karlsruhe

TABVLA EUROPAE III.

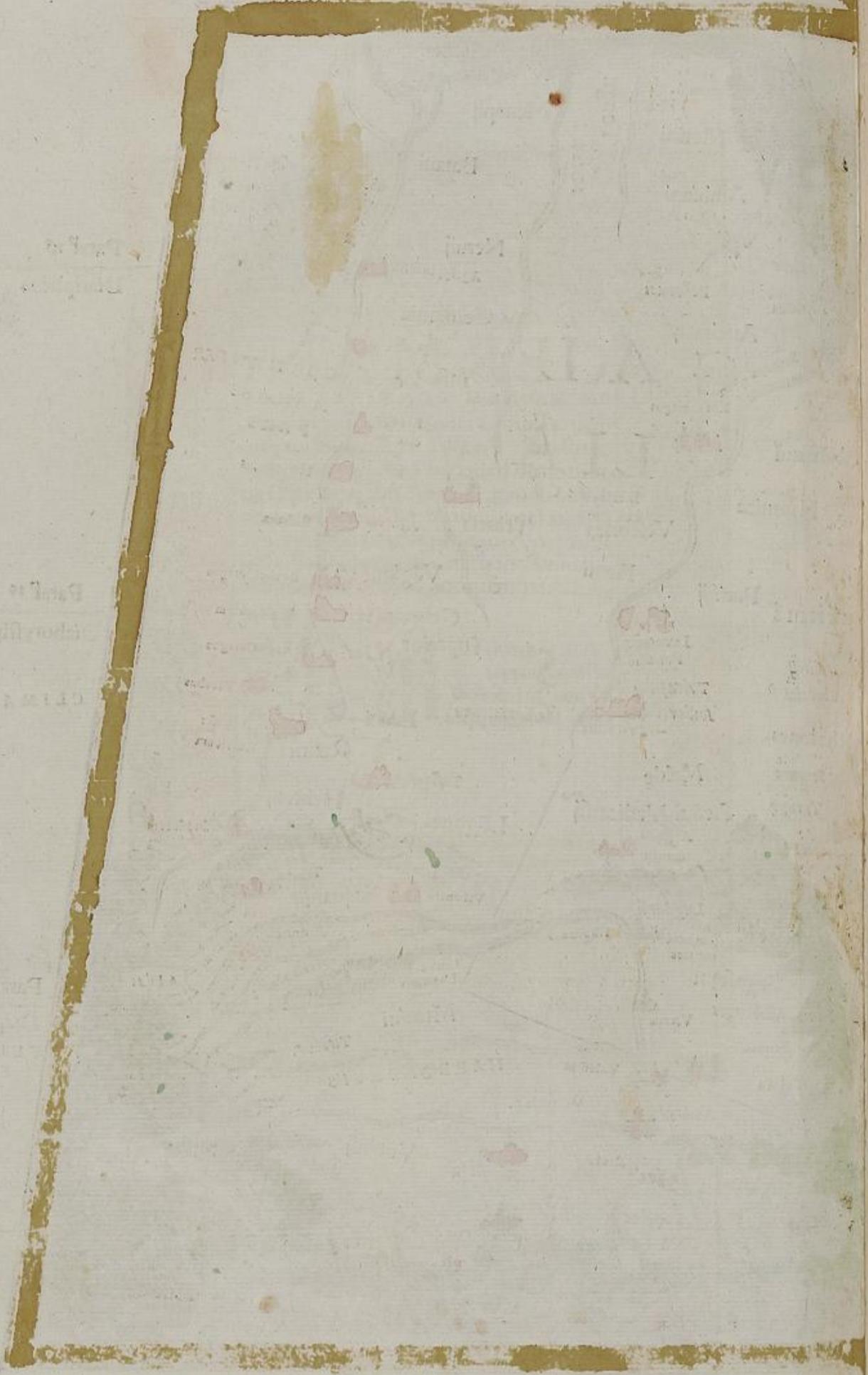
Paraf 16
Dianpheos

Paraf 14
Diaborysthenes

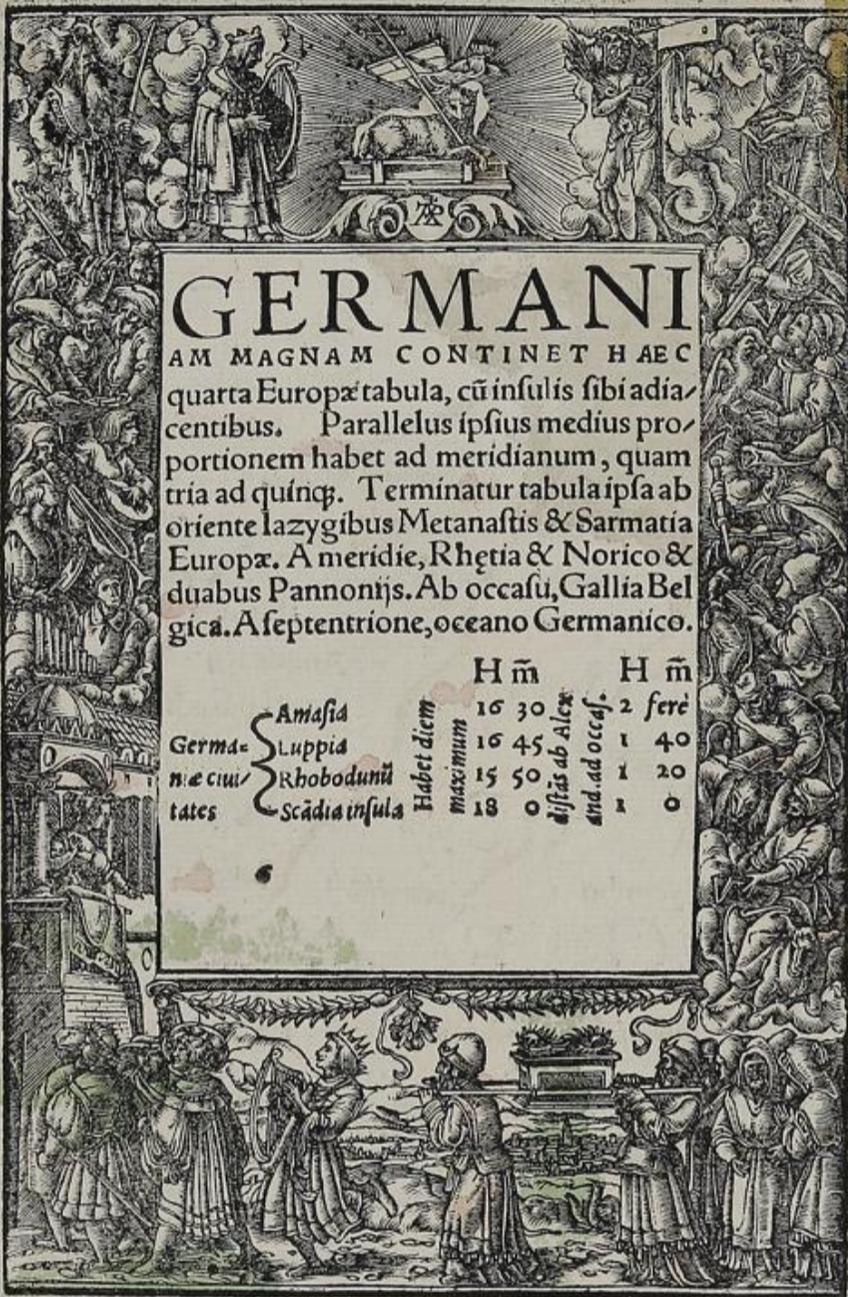
CLIMA 7

Paraf 4
Diapous
CLIMA 6

PROF. A. E. III.

Landesbibliothek
Karlsruhe

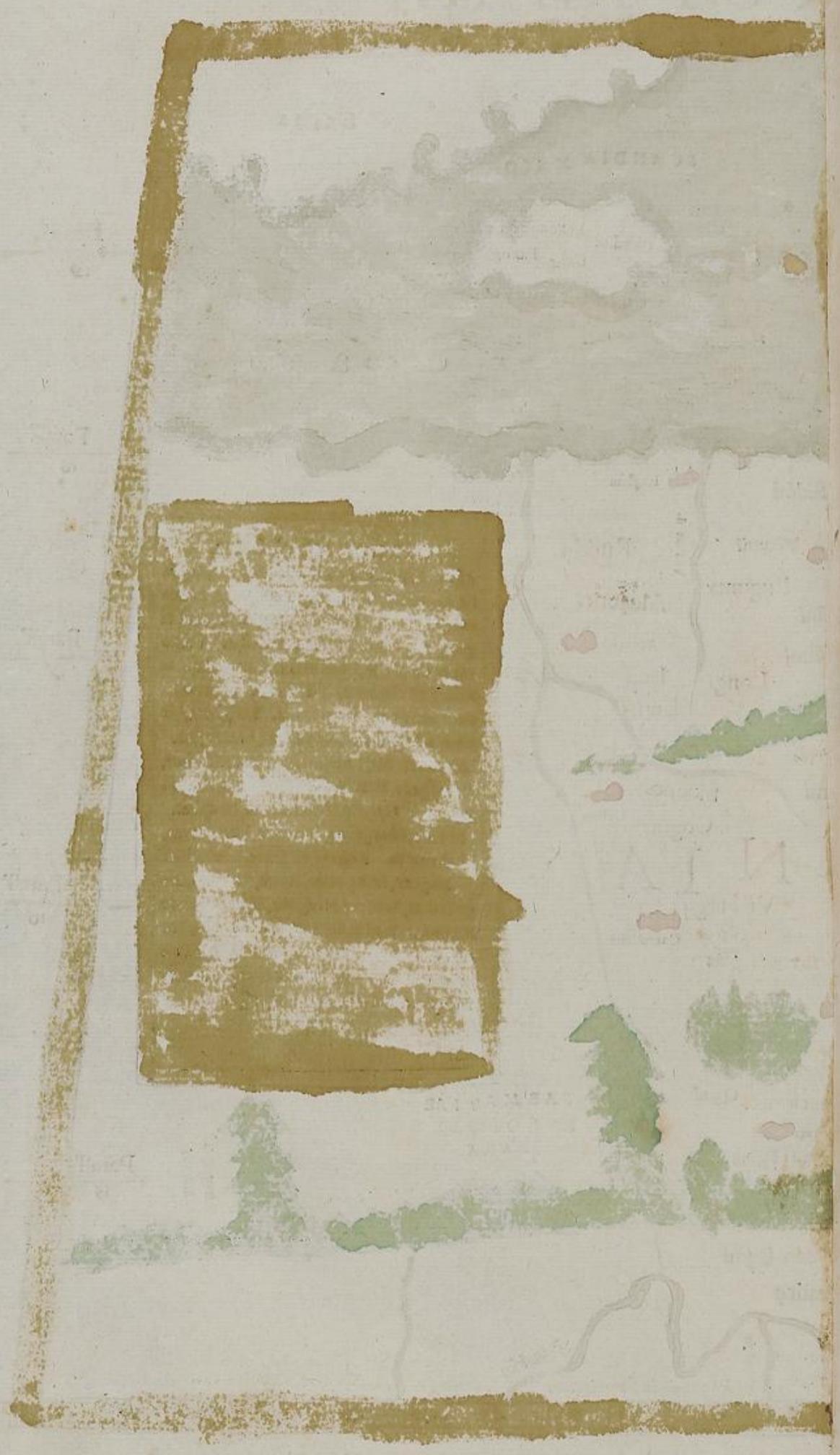
GERMANI

AM MAGNAM CONTINET HAEC quarta Europæ tabula, cū insulis sibi adiacentibus. Parallelus ipsius medius proportionem habet ad meridianum, quam tria ad quinq;. Terminatur tabula ipsa ab oriente lazygibus Metanastis & Sarmatia Europæ. A meridie, Rhetia & Norico & duabus Pannonijs. Ab occasu, Gallia Belgica. A septentrione, oceano Germanico.

		H m	H m
Germaniæ civitates	Amasia	16 30	2 ferè
	Luppia	16 45	1 40
	Rhobodunū	15 50	1 20
	Scandia insula	18 0	1 0
Habet diem maximum		distas ab Alex and. ad occas.	

TABVLA EVROPAE IIII

Landesbibliothek
Karlsruhe

Cor
licia
adia
beta
rabu
riori
itali
nia

Cir
infr

RHAETIA ET

VINDELICIA, NORICVM, &c.

Complectitur hæc quinta Europæ tabula Rhatiam, Vindeliciam, Noricū, duas Pānonias, & totam Illiridem cū insulis adiacentibus. Parallelus ipsius medius proportionem habet ad meridianum quam 43 ad 60. Circūscribitur autem tabula ipsa ab oriente Iazygibus Metanastis & Mysia superiori, à meridie parte Macedonia & sinu Adriatico & parte Italiae. Ab occasu, parte Gallie. A septentrionibus, Germania per fluuium Danubium.

		H m	H m	
Civitates insignes	Rhetie	Brigantium	15 40	2 0
	Vindeliciae	Augusta Vindel.	15 45	1 50
	Norici	Arcdate	15 50	1 40
		Iulium Carnicum	15 30	1 40
	Pānonia superioris	Pretonium	15 30	1 30
		Sacarbantia	15 50	1 20
		Emona	15 30	1 30
	Pānonia inferioris	Serbinum	15 36	1 20
		Sirmium	15 30	1 0
		Iadera	15 20	1 20
	Illiridis	Sidrona	15 26	1 10
		Salona	15 15	1 10
		Narbona	15 15	1 0
	7	Scardona insula	15 20	1 20

Habet diem maximum

Distant ab Alexandria ad occasum

Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA EVROPAE V.

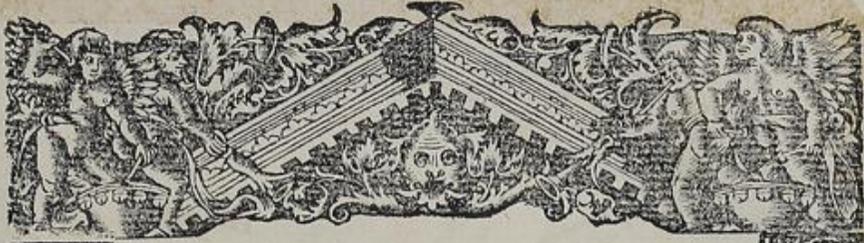

VIKOPAE

Landsbibliothek
Karlsruhe

ITALIA ET

CORSICA, sexta Europæ tabula.

Continet hæc tabula Italiam & Cynnum insulam, cum insulis Italiæ adiacentibus. Parallelus ipsius medius, proportionem habet ad meridianum, quam tria ad quatuor. Circumscribitur tabula ipsa ab orientu sinu Adriatico & mari Ionio. A meridie mari Tyrreno atq; Ligustico. Ab occasu Alpium montibus atq; Gallia. A septentrione Alpibus quæ sub Rhætia & Vindelicia sunt, atq; Alpino monte, qui sub Norico est, uocaturq; Caruanga, & parte sinus Adriatici

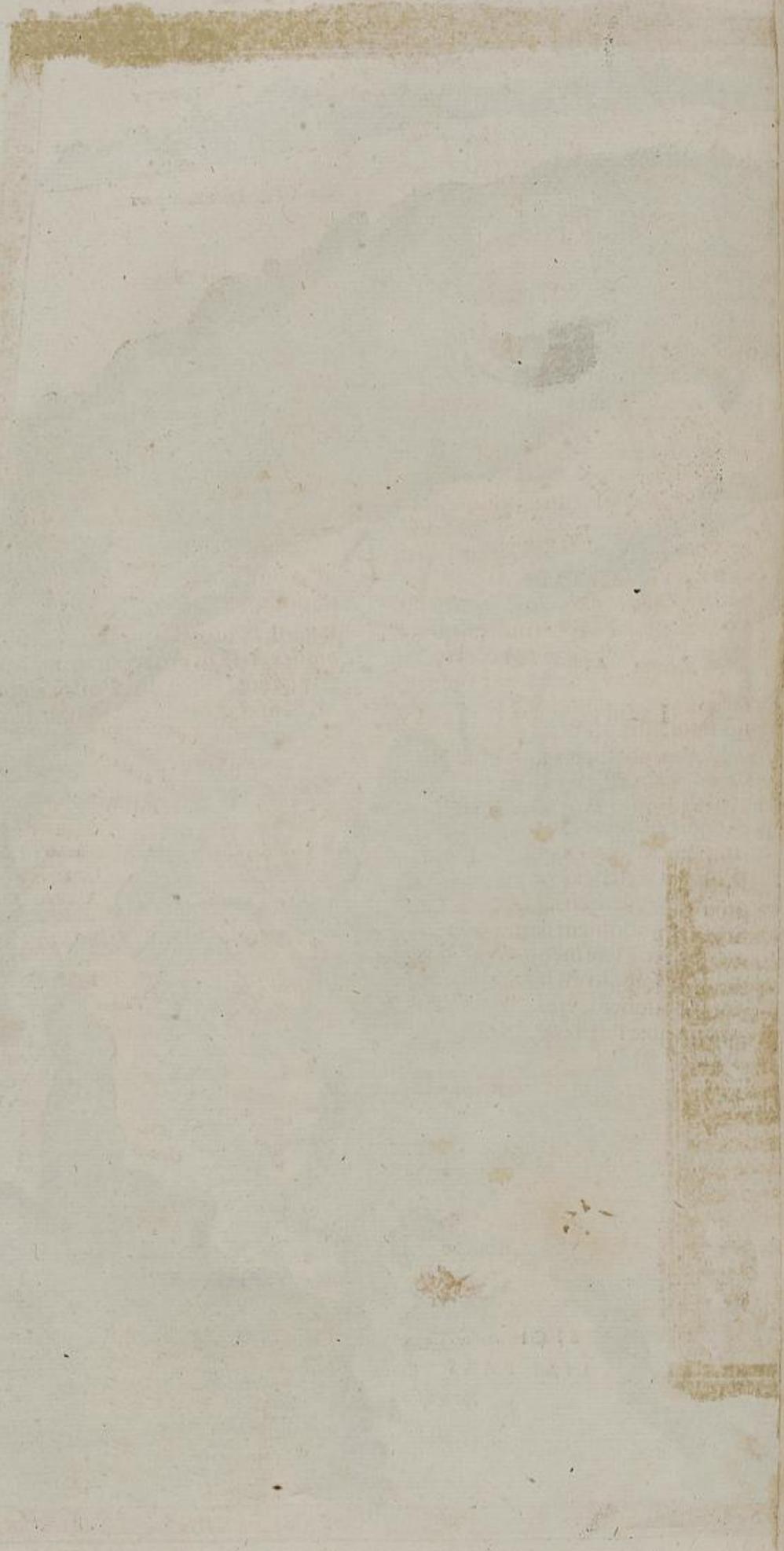
		H m	H m
Italia	Roma regia	15 5	1 30
	Nicæa Massiliensium	15 15	2 10
	Tarracina	15 4	1 30
	Neapolis	15 fere	1 20
	Brundisium	14 50	1 10
	Ancon	15 20	1 30
	Rauenna	15 24	1 40
	Aquileia	15 30	1 45
	Beneuentus	15 5	1 15
	Capua	15 5	1 20
Cynni insule	Valeria	15 fere	2 fere
	Mariana	15 fere	2 fere

Habet diem maximum
Diffans ab Alexandria ad occasum

Landesbibliothek
Karlsruhe

AR. OF. AT. VI.

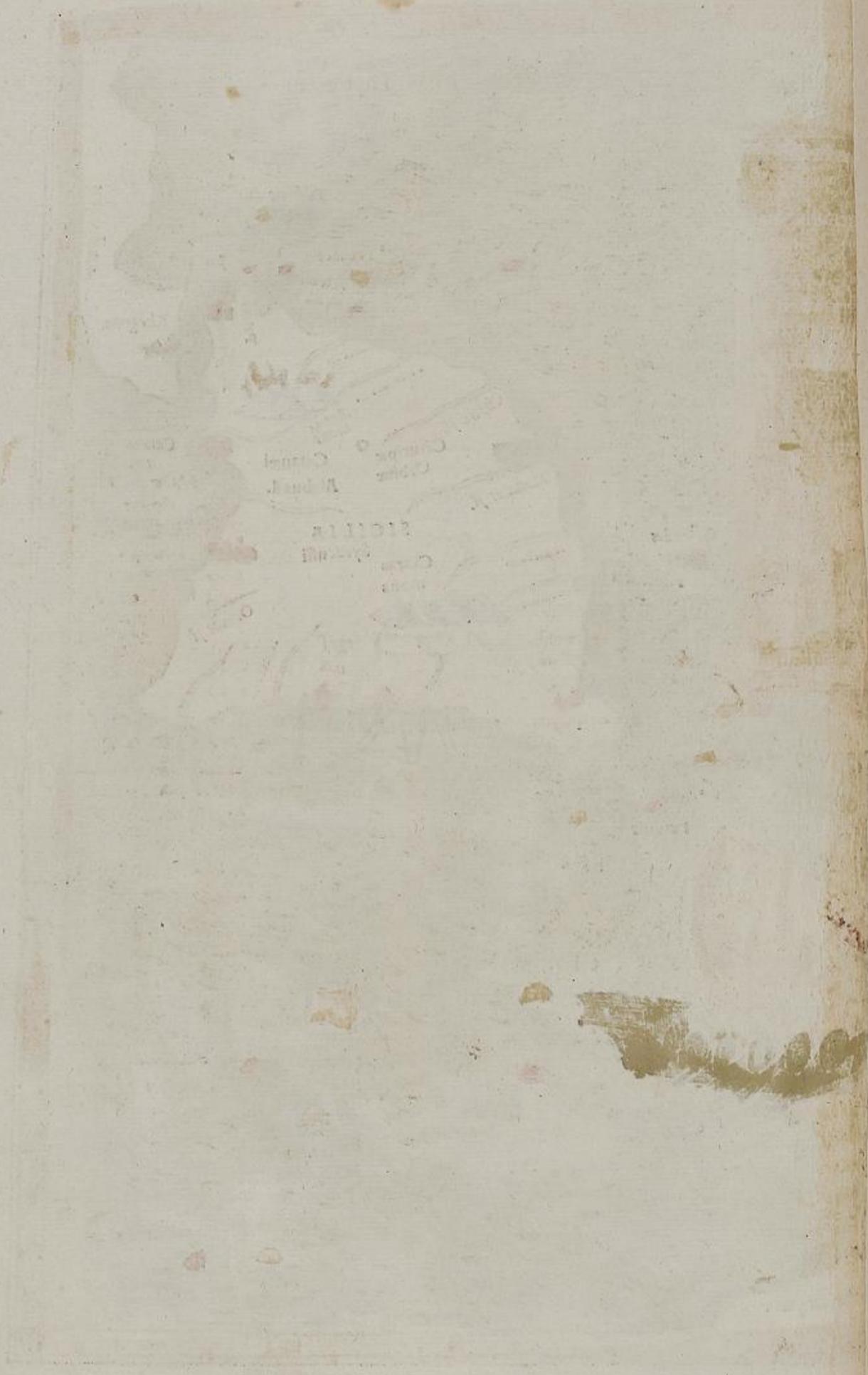
Landsbibliothek
Karlsruhe

TABVLA EVROPAE VII.

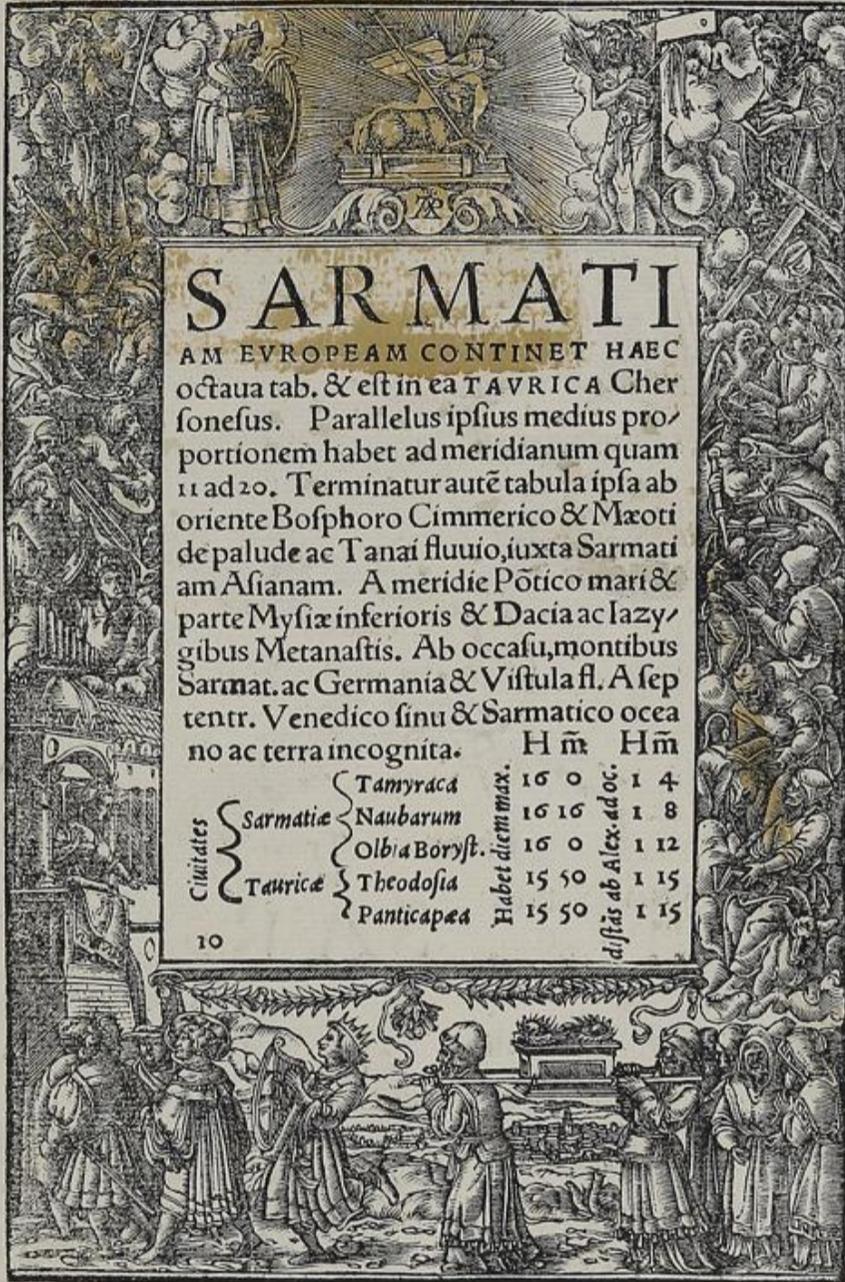

VR OP AB VII

Landesbibliothek
Karlsruhe

SARMATI

AM EVROPEAM CONTINET HAEC octava tab. & est in ea TAVRICA Chersonesus. Parallelus ipsius medius proportionem habet ad meridianum quam 11 ad 20. Terminatur autē tabula ipsa ab oriente Bosphoro Cimmerico & Maeoti de palude ac Tanai fluuio, iuxta Sarmatiam Asianam. A meridie Pōtico mari & parte Mysiae inferioris & Dacia ac Iazygibus Metanastis. Ab occasu, montibus Sarmat. ac Germania & Vistula fl. A septentr. Venedico sinu & Sarmatico oceano ac terra incognita.

		H m	H m
Civitates	Sarmatiae	Tamyraca	16 0 1 4
		Naubarum	16 16 1 8
	Tauricae	Olbia Boryst.	16 0 1 12
		Theodosia	15 50 1 15
	Panticapaea	15 50 1 15	

Habet diem max. distas ab Alex. ad oc.

TABVLA EVROPAE VIII.

TOP. V. VIII.

Landsbibliothek
Karlsruhe

NONA EVRO

PAE TABVLA CONTINET IAZYGES METANASTAS, DACIA M, utranq; Mysiam Thraciam & Chersonesum. Parallelus ipsius medius proportionē habet ad meridianum quam 43 ad 60. Terminatur autem tabula ipsa ab oriēte Pontico mari & Thracio bosphoro atq; Propontide & Hellesponto. A meridie Aegæo pelago & Macedonia. Ab occasu Pannonia inferiori ac Dalmatia. A septent. Sarmatia Europea. H m̄ H m̄

	Iazygum	Gormanum	16 0	1 6	
	Dacia	Salina	15 50	0 40	
		Zarmizegetusa	15 30	1 30	1 scē
	Mysia superioris	Rhetiaria	15 15	0 45	
		Scupi	15 30	0 50	
	Mysia inferioris	Odesus	15 30	0 20	
		Oescus	15 20	0 40	
Civitates insignes	Thracia	Aenos	15 6	0 30	
		Apollonia	15 20	0 20	
		Byzantium	15 15	0 16	
		Perinthus	15 10	0 20	
		Nicopolis	15 12	0 36	
		Lysimachia	15 6	0 26	
		Præconesus	15 8	0 18	
ii	Chersonesi	Eleus	15 8	0 26	
		Sestus	15 8	0 20	

Habet diem maximum
Distans ab Alexandria ad occasum

Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA EVROPAE IX.

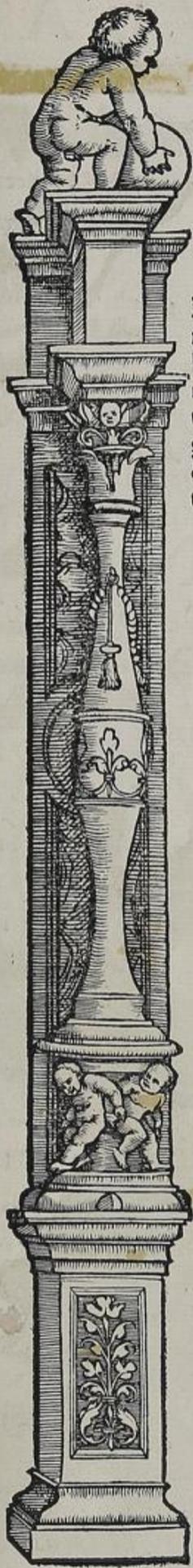

TR O P A E I X

Handwritten text, mostly obscured by a large brown stain. Some faint words are visible, including "L. 10" and "L. 11".

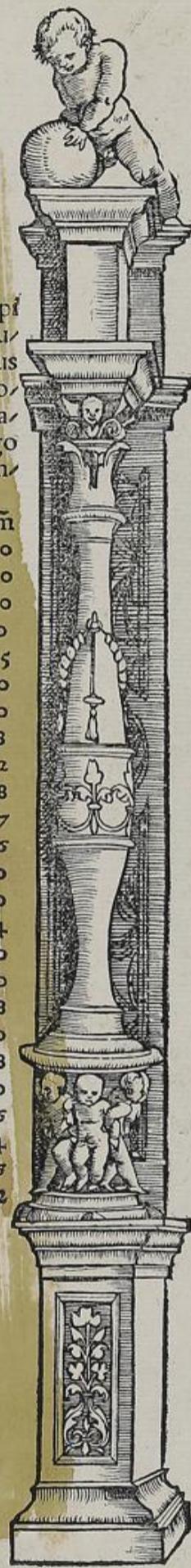

Landsbibliothek
Karlsruhe

GRÆCIA

Decima & ultima Europæ tabula, continet Macedoniã, Epirum, Achaiam, & Peloponnesum, insulasq; Cretam & Eubœam cum reliquis adiacentibus insulis. Parallelus eius medius rationẽ habet ad meridianum quam septem ad noem. Terminatur autem tabula ipsa ab oriẽte Aegæo pelago, Myrtooq; & Carpathio. A meridie, Adriatico pelago & Libyco. Ab occasu, Ionio pelago & Adriatico. A septentrione, Dalmatia, Thracia & Mysia superiori.

	H m	H m
Dirrachium	15 0	1 0
Theſalonica	14 56	0 40
Amphipolis	15 6	0 40
Heraclea	15 0	0 50
Macedonie { Aedeſſa	14 56	0 45
Pella	14 56	0 40
Lariſſa	14 50	0 40
Cafandria	14 56	0 38
Lemnos inſula	15 0	0 32
Nicopolis	14 38	0 48
Epiri { Ambracia	14 38	0 47
Corcyra inſula	14 36	0 56
Cephalenia inſula	14 36	0 50
Achaiæ { Thebæ Bœotiæ	14 38	0 30
Megara	14 38	0 34
Athene	14 36	0 30
Mefena	14 26	0 40
Peloponneſi { Corinthus	14 36	0 38
Tegæa	14 30	0 40
Argos	14 30	0 38
Lacedæmon	14 26	0 40
Eubœæ { Chalcis	14 39	0 26
Caryſtus	14 39	0 24
Gortina	14 20	0 26
Creta { Cnoſus	14 26	0 22

Habet diem maximum
Diffans ab Alexandria ad occafum

TABVLA EVROPAE X.

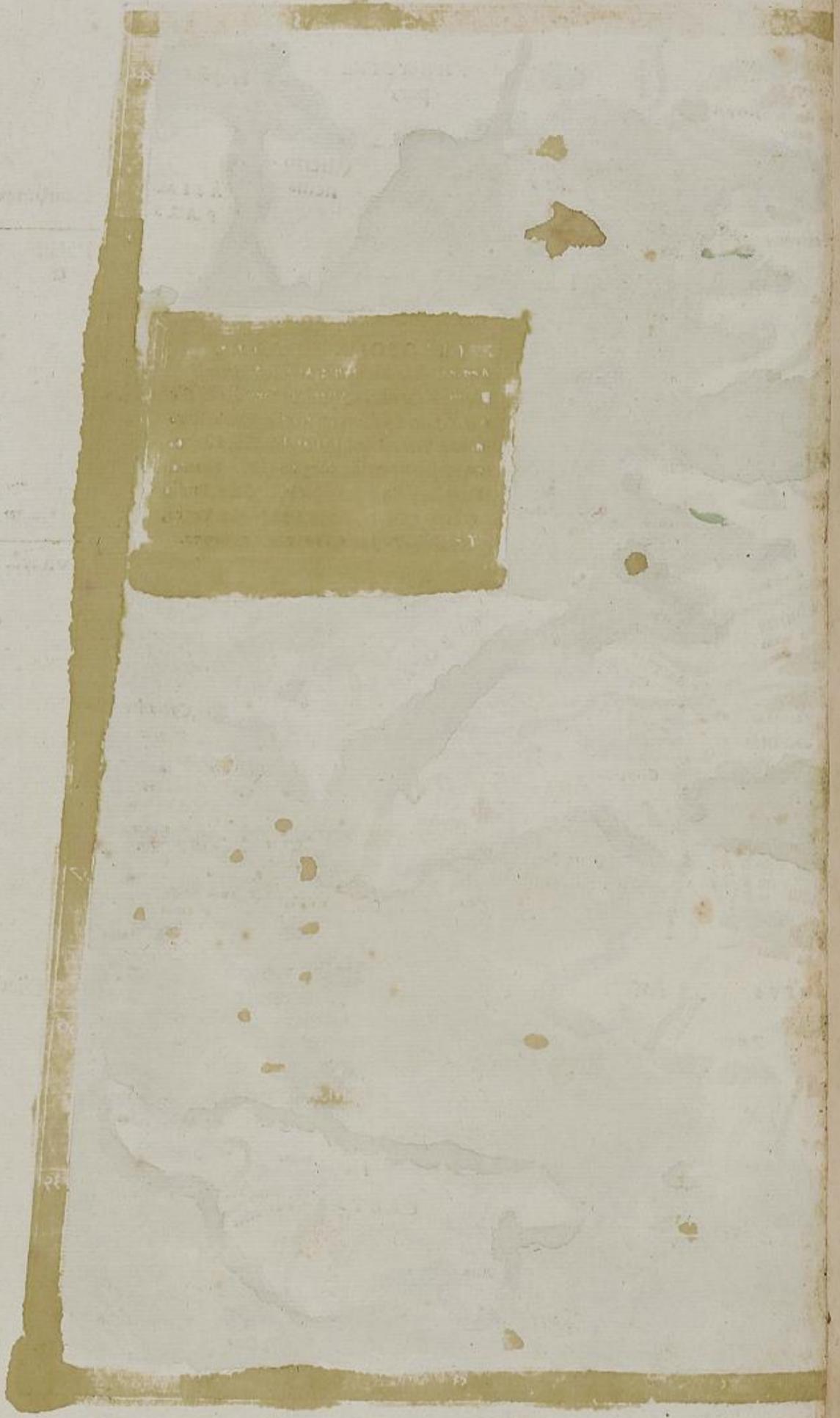
Diaromes

Parall 42

Parall 39

vndec.

Diarhod.

Landsbibliothek
Karlsruhe

APHRICAE

TABVLA PRIMA, continet ambas Mauritanias, Tingitanā & Cæsariensem. Parallelus eius medius rationē habet ad meridianum quam 13 ad 15. Terminatur autem tabula ipsa ab oriente Africa. A meridie, interiori Libya iuxta Getuliam. Ab occasu, occidentali oceano, & à septentrione, freto Herculeo & Iberico pelago atque Sardoo.

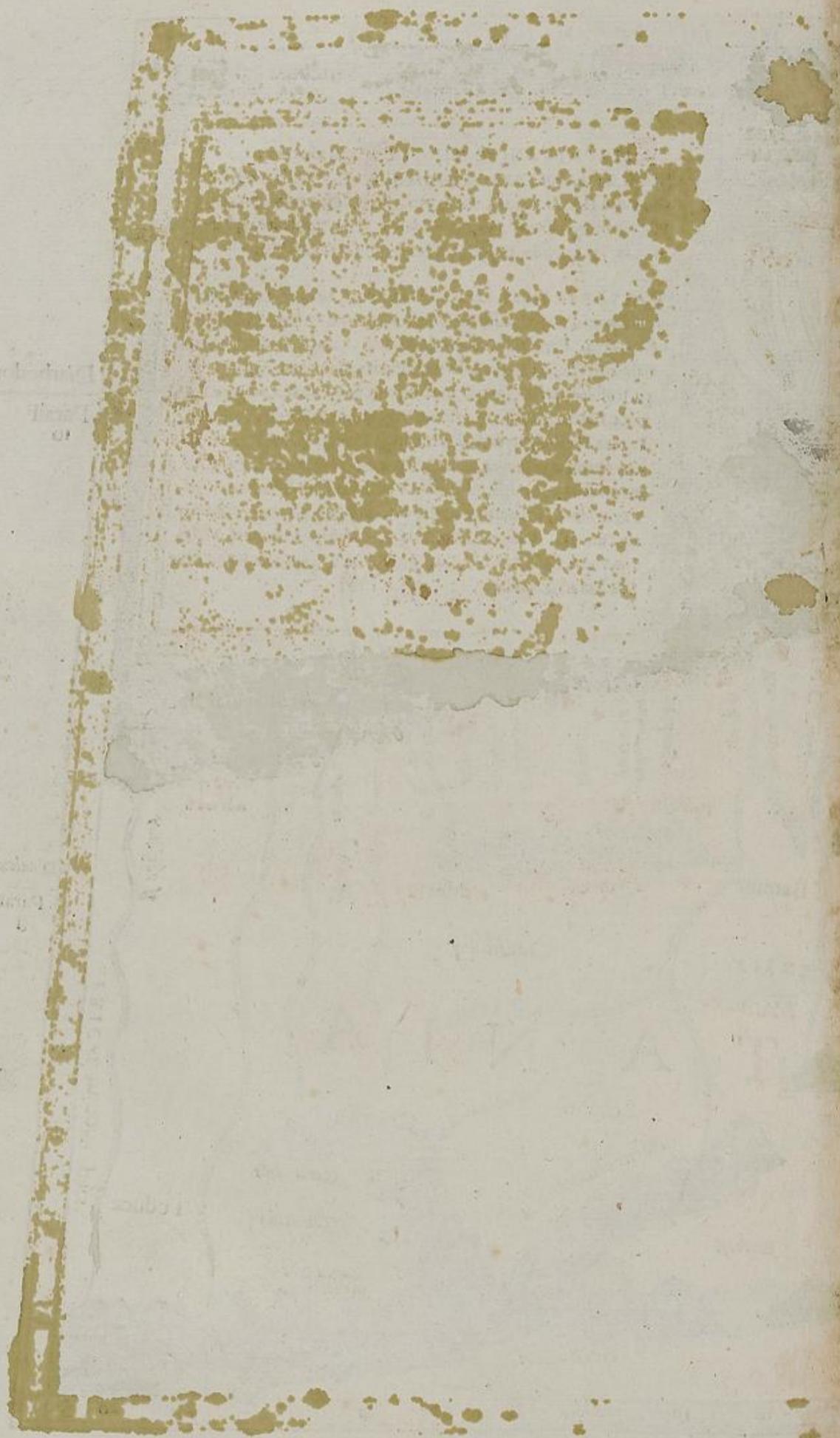
		H m	H m
Mauritania	Tingis	14 30	3 36
	Lixa	14 20	3 36
	Volubilis	14 15	3 30
Tingitane	Zilia	14 26	3 36
	Cartena	14 20	3 0
Cæsariensis	Iulia Cæsarea	14 15	2 56
	Salde	14 10	2 34
	Oppidiū nouum	14 15	3 fere
	Zuchabari	14 15	2 50
	Tubusuptus	14 6	2 30

Habet diem maximum
 distans ab Alexandria ad occasum

Landesbibliothek
 Karlsruhe

APHRICAE TABVLA I.

Landesbibliothek
Karlsruhe

SECVNDA

APHRICAE TABVLA, continet Aphricam mi-
norem & insulas quæ circa ipsam sunt. Parallelus
eius medius rationē habet ad meridianum, quam
13 ad 15. Terminatur autem tabula ipsa ab oriente
Cyrenaica, à meridie, interiori Libya iuxta Getuli-
am & Eremum. Ab occasu, Mauritania Casarien-
si, à septētrionibus, pelago Afro. H m H m

	H	m	H	m
Tabraca	14	12	2	ferè
Ityca	14	15	1	50
Carthago	14	14	1	40
Adrumentum	14	15	1	30
Magna Leptis	14	8	1	6
Cirta Iulia	14	6	2	15
Sicca Veneria	14	0	2	0
Bullaria	14	6	2	ferè
Vthina	14	6	1	42
Thysdrus	14	12	1	30
Mininx insula	14	6	1	20
Coslyra insula	14	20	1	30
Melite insula	14	20	1	20

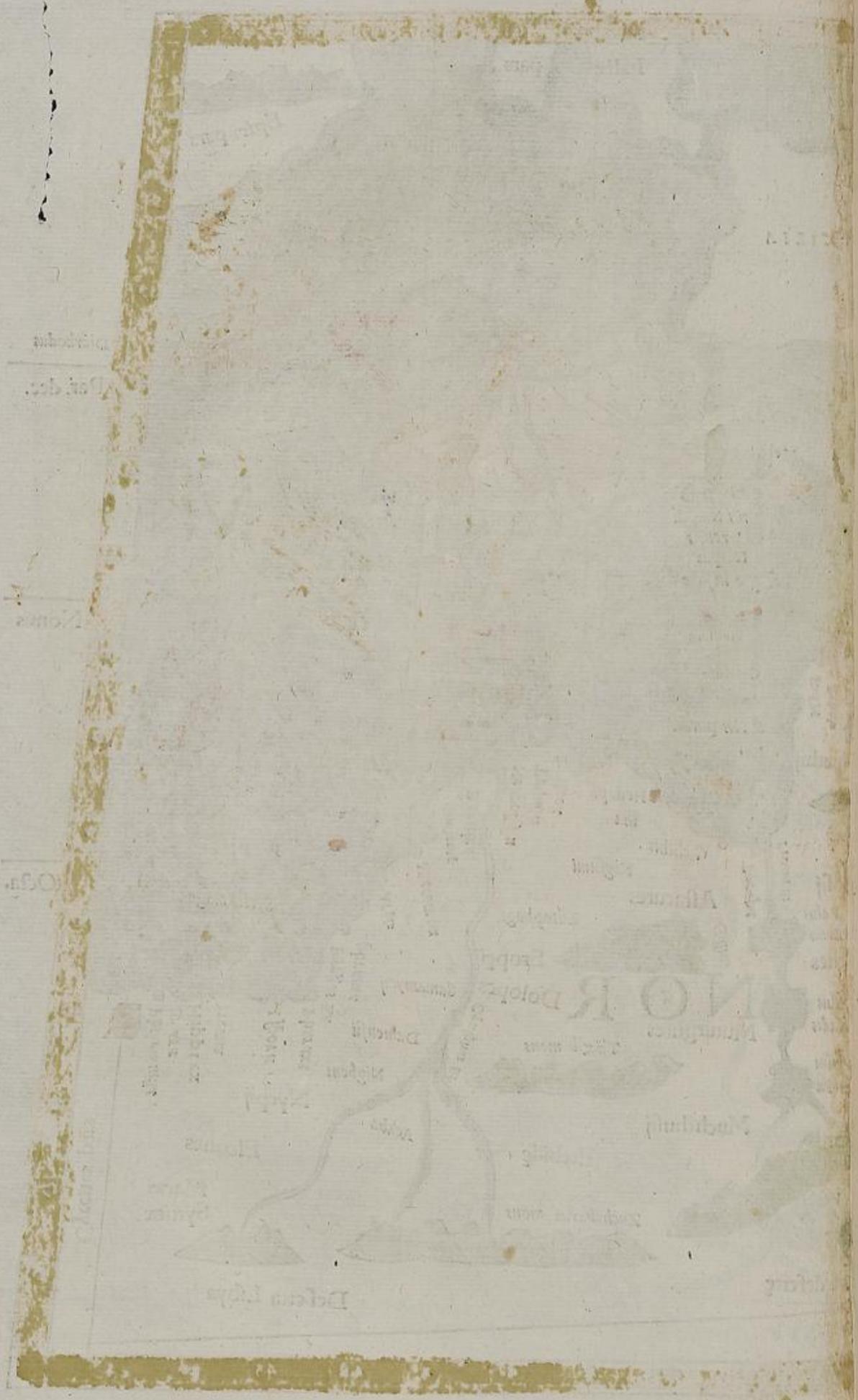
Ciuitates insig-
nes minoris

APHRICAE

Habet diem maximum
Distans ab Alexandria ad occasum

APHRICAE TABVLA II

AEGYPTVM

MARMARICAM ET CYRENAICAM, continet hæc terra Africa tabula cum adiacentibus insulis. Parallelus eius medius ratione habet ad meridianum, quam 53 ad sexaginta. Terminatur autem tabula ipsa ab ortu Iudæa, Arabia Petrea & sinu Arabico. A meridie, interioris Libyæ deserto & Aethiopia quæ sub Aegypto est. Ab occasu, Africa & magna syrtis & parte interioris Libyæ. A septentrionibus, Libyco pelago & Aegypto.

	H m	H m
Cyrenaice	Berenice	14 5 occas. 0 50
	Arsinoe	14 5 occas. 0 45
	Ptolemais	14 5 occas. 0 40
	Apollonia	14 5 occas. 0 40
	Cyrene	14 5 occas. 0 40
Marmarica	Magna Cherson.	14 5 occas. 0 30
	Parætonium	14 5 occas. 0 15
Libye	Alexandria	14 5 0 0
	Pelusium	14 5 ortum 0 12
	Memphis	13 55 ortum 0 8
Thebaidis	Ptolemais Hermei	13 45 ortum 0 8
	Magna Dyopolis	13 40 ortum 0 8
	Syene	13 30 ortum 0 8
	Ammon	13 50 occas. 0 20
	Magna Oasis	13 45 occas. parum
	Myformus	13 45 ortum 0 15
	Berenice	13 30 ortum 0 15

Ciuitates insignes

Habet diem maximum

Distans ab Alexandria ad

Alexandria distat à meridiano Fortunatarum insularum uersus ortū solis 4 horis.

TABVLA AFRICAE III

Per Alex.

Landesbibliothek
Karlsruhe

QVARTA

AFRICAE tabula continet interiorē Libyam & Aethiopiā quæ sub Aegypto est, & eam quæ interior est cum insulis sibi adiacentibus. Parallelus eius medius rationē habet ad meridianum eandem ferē. Terminatur autem tabula ipsa ab ortu Arabico sinu & mari rubro ac sinu Barbarico & parte Indici pelagi. A meridie terra incognita: ab occasu Oceano occidentali. A septentrionibus, Mauritanijis duabus & Africa ac Cyrenaica, Aegyptoq̃.

	H m	H m
Autolax	13 30	occaf. 3 20
Larzitha	12 45	occaf. 3 0
Thamōdocana	13 5	occaf. 2 30
Gira	13 8	occaf. 1 30
Garama	13 20	occaf. 1 8
Napata	13 15	ortum 0 10
Meroe	13 0	ortum 0 4
Ptolemais ferarū	13 0	ortum 0 26
Adulis	12 40	ortum 0 30
Dire	12 40	ortum 1 0
Mosylum	12 30	ortum 1 15
Aromata	12 20	ortum 1 30

Ciuitates insignes

Libyæ interioris
Aethiopiæ sub Aegypto

Habet diem maximum

Distans ab Alexandria ad

TABVLA AFRICAE IIII

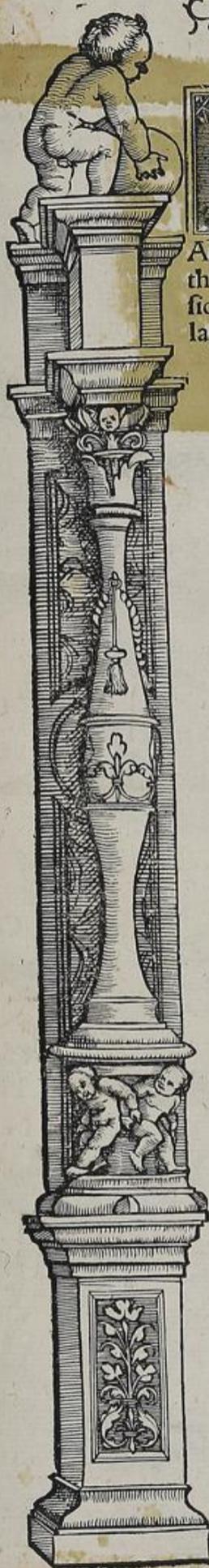
Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA I

ASIAE.

Continet hęc tabula Pontum & Bithyniā & quę proprie Asia dicitur, ac Lyciam & Galatiā, Pamphiliam item, Cappadociā & Ciliciam. Parallelus ipsius medius rationem habet ad meridianum, quam 3 ad 4. Terminatur autē tabula ipsa ab ortu Armenia maiori & parte Syrię, ab Austro mari Carpathio, Lyciaco, Pamphiliocę & angustijs Cilicię & sinu Ifsico. Ab occasu mari Thracio, Bosphoro, & Aegęo pelago ac Icario & Myrtoo. Ab arcibus, Pontico mari.

		H m	H m
	Chalcedon	15 15	0 15
	Nicomedia	15 14	0 10
Bithynia	Apamia	15 5	0 12
	Heraclea Ponti	15 15	0 4
	Nicea	15 7	0 10
	Cyzicus	15 0	0 15
	Troas Alexandri	15 0	0 19
	Pergamus	14 55	0 12
	Smyrna	14 45	0 8
	Ephesus	14 40	0 12
	Miletus	14 37	0 8
Asiae propriae	Cnidus	14 30	0 15
	Sardis	14 45	0 7
	Magnesia	14 40	0 7
	Apamia	14 45	0 0
	Cibyra	14 52	0 0
	Mitylene	14 57	0 15
	Chios	14 45	0 15
	Rhodos	14 30	0 7
	Patara	14 30	0 0
	Andriaca	14 30	0 0
Lycia	Myra	14 35	0 0
	Sinope	15 20	0 15
	Amisus	15 15	0 20
Galatie	Ancyra	15 7	0 10
	Therma	15 7	0 0
	Pessenus	15 0	0 0
	Sida	14 30	0 12
Pamphilia	Perga	14 35	0 7
	Aspendus	14 35	0 8
	Termessus	14 37	0 7
Cappadocia	Trapezus	15 15	0 40
	Comana Pontica	15 5	0 29
	Maza que est Cesarea	14 50	0 23
	Comana Cappadocia	14 45	0 30
	Melitena	14 50	0 40
Armeniae minoris	Nicopolis	15 0	0 39
	Satala	15 7	0 39
	Selenus	14 30	0 15
	Pompeiopolis	14 35	0 29
Cilicia	Mallos	14 30	0 33
	Tarsus	14 35	0 30
	Adana	14 35	0 31

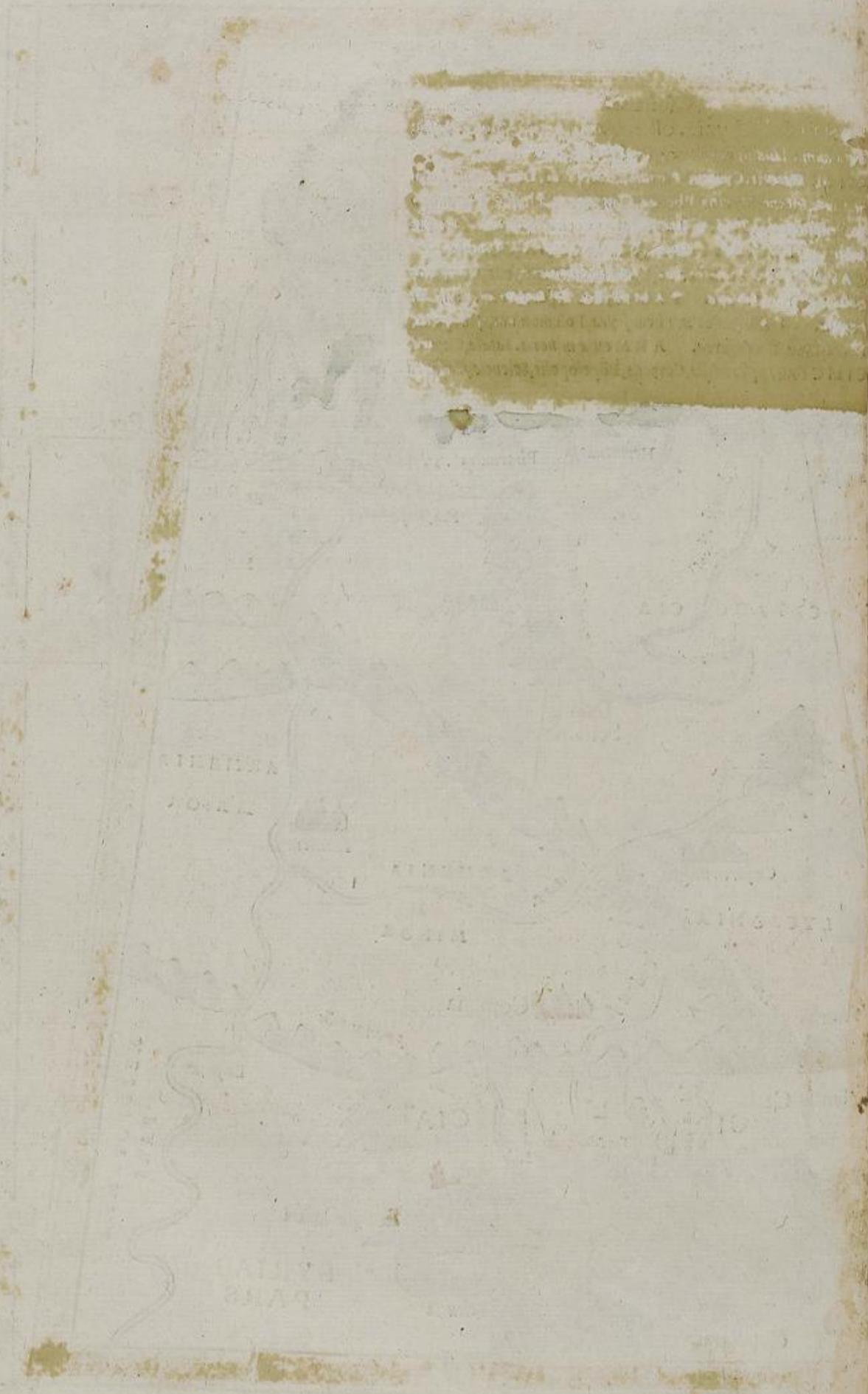
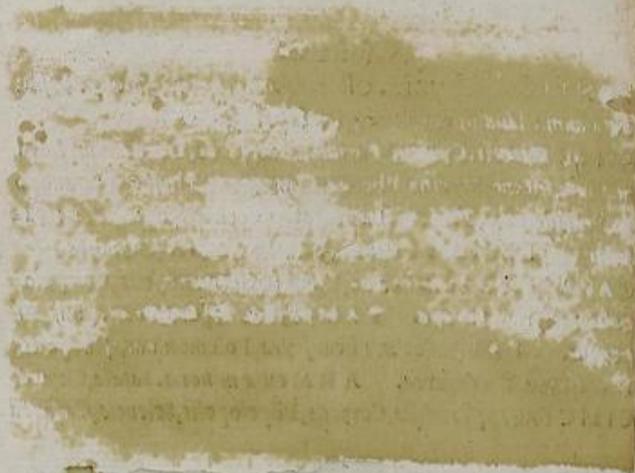
Habet diem maximum

Habet diem maximum

Distat ab Alexandria versus ortum

TABVLA ASIAE I

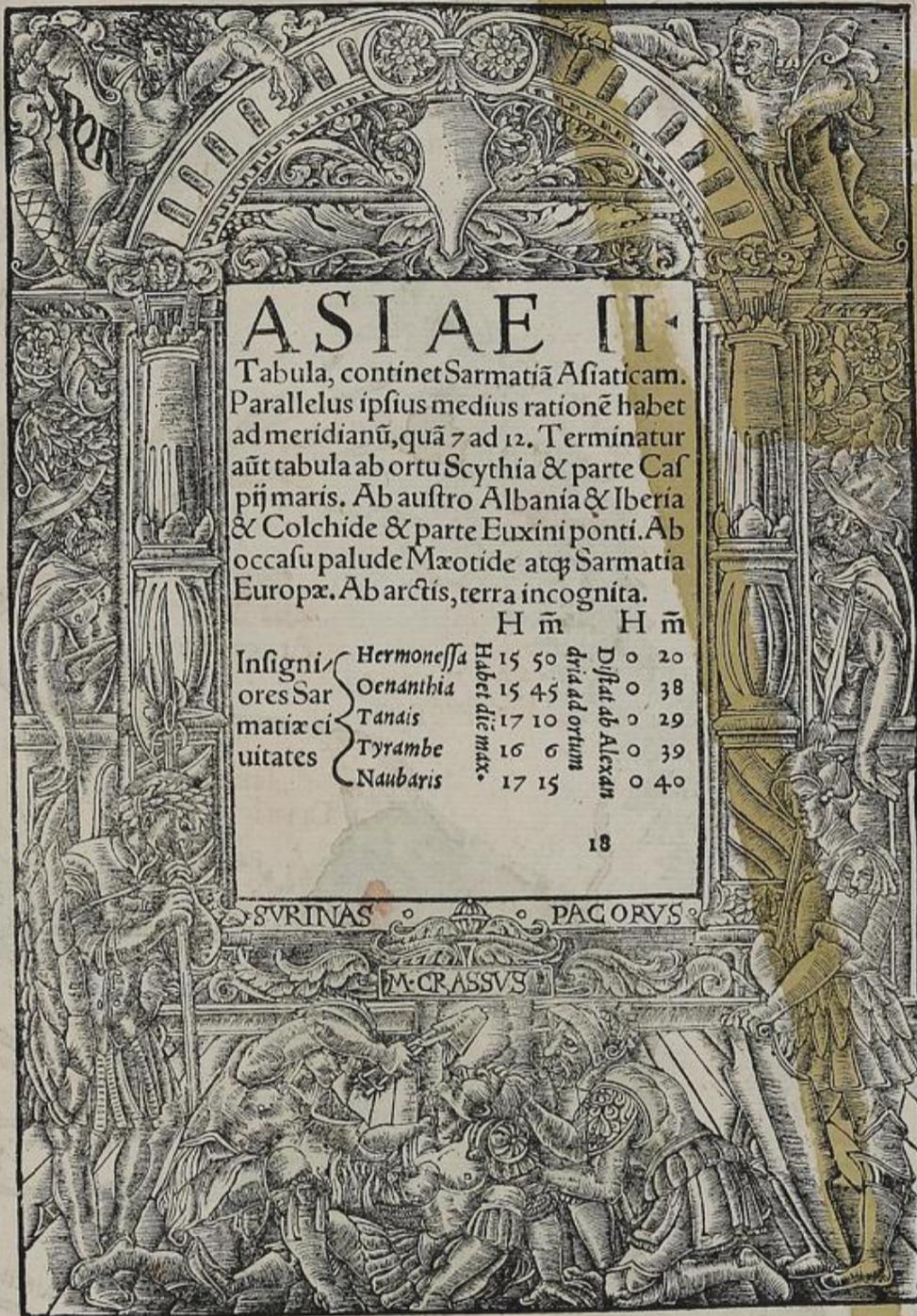

RIESEN
JOHN

Landesbibliothek
Karlsruhe

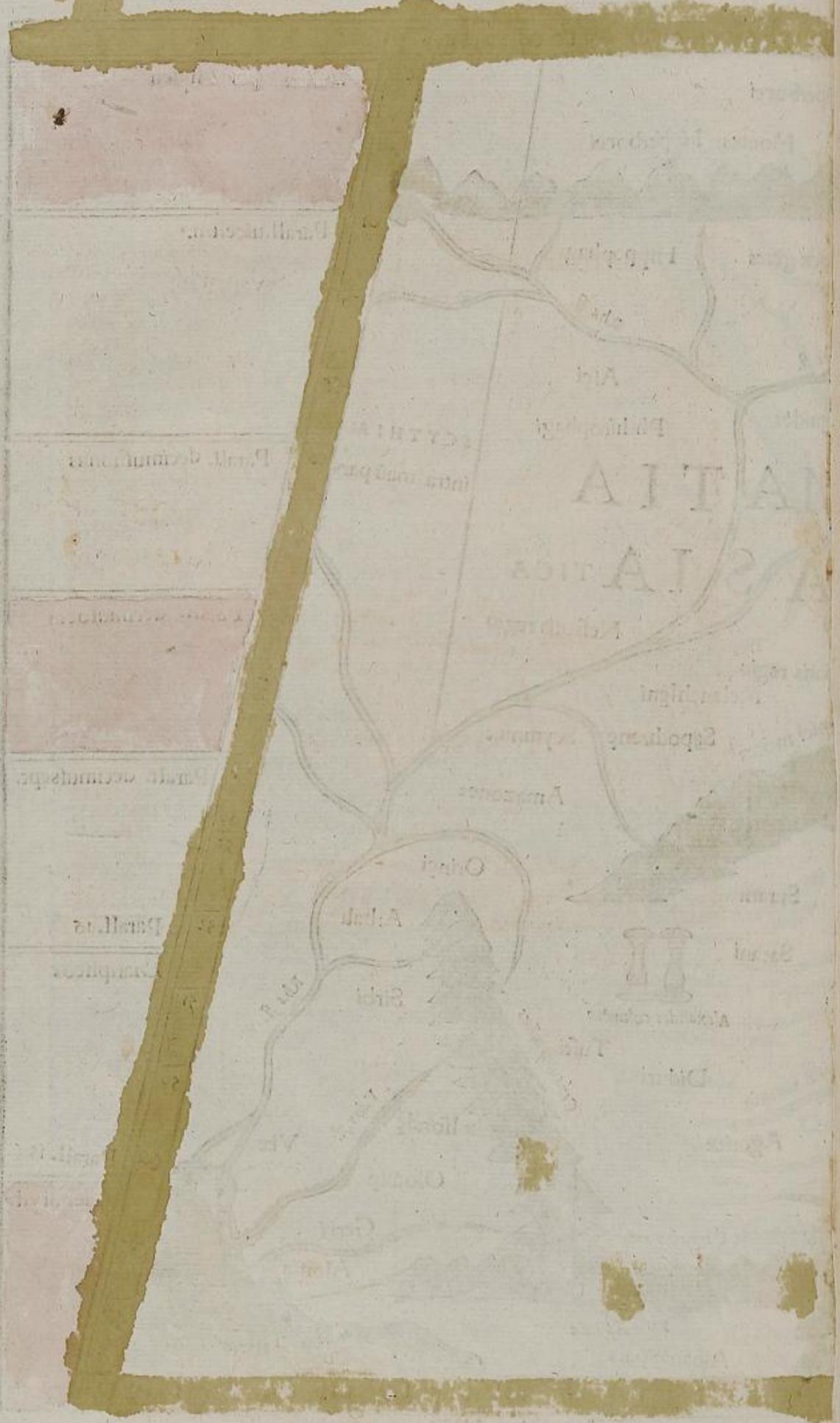

Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA ASIAE II.

ASIAE II

Landesbibliothek
Karlsruhe

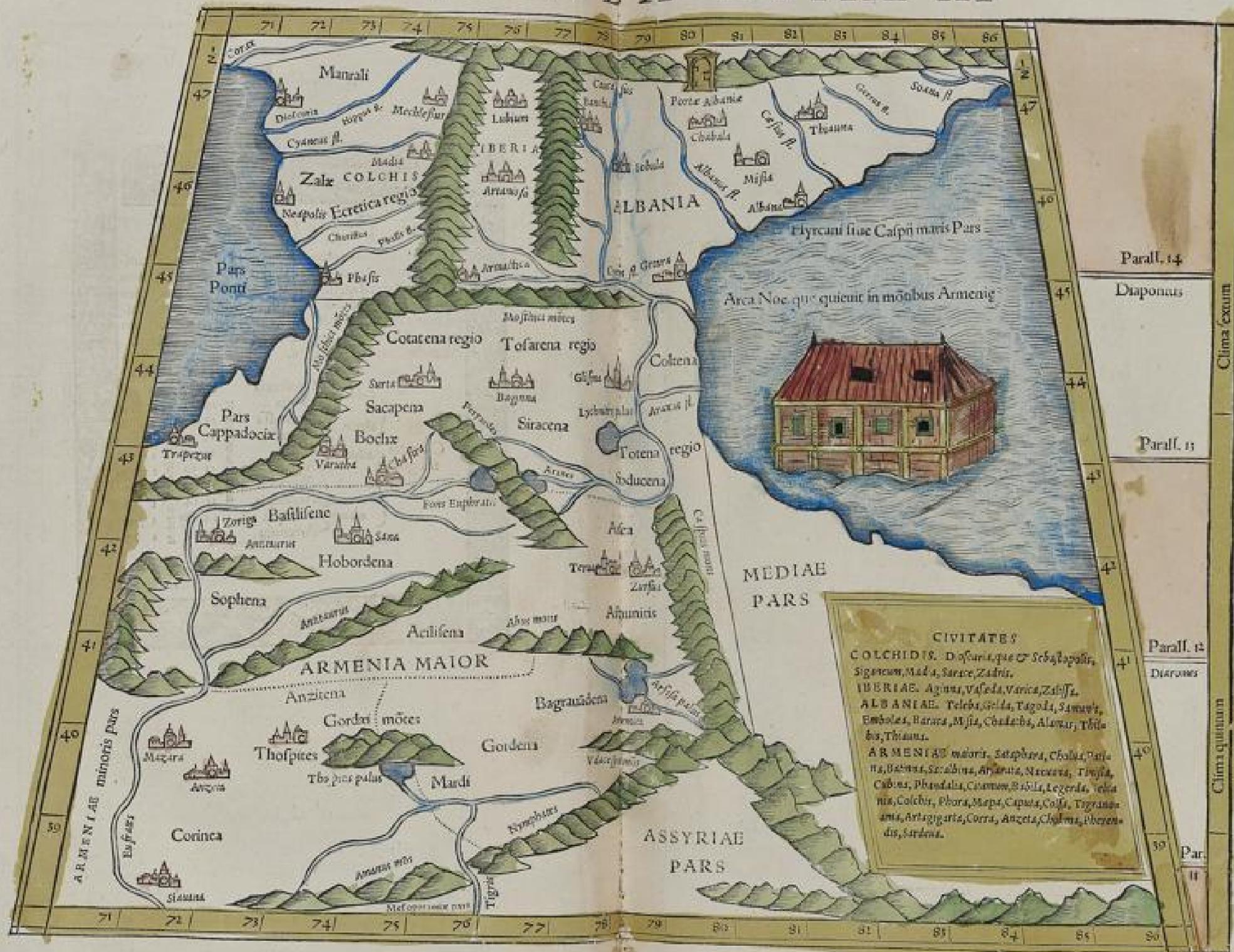
TERTIA

ASIAE tabula continet Colchidem, Iberiam, Albaniam & Armeniam maiorem. Parallelus ipsius medius rationem habet ad meridianum, quam undecim ad quindecim. Terminatur autem tabula ipsa ab ortu parte Caspji maris & parte Mediae, a meridie, Assyria & Mesopotamia. Ab occasu Cappadocia & parte Euxini ponti. Ab arcibus, Sarmatia Asiatica.

		H m	H m
Colchidis	Dioscuria	15 45	0 43
	Phasis	15 29	0 50
Iberie	Artanissa	15 40	1 0
	Armaetia	15 29	1 0
Albaniae	Gatara	15 30	1 19
	Albana	15 30	1 26
Armeniae maioris	Artaxata	15 10	1 20
	Armauria	15 14	1 6
	Thospia	14 52	1 ferè
	Artemita	14 50	1 14

Habet diem maximum

TABVLA ASIAE III.

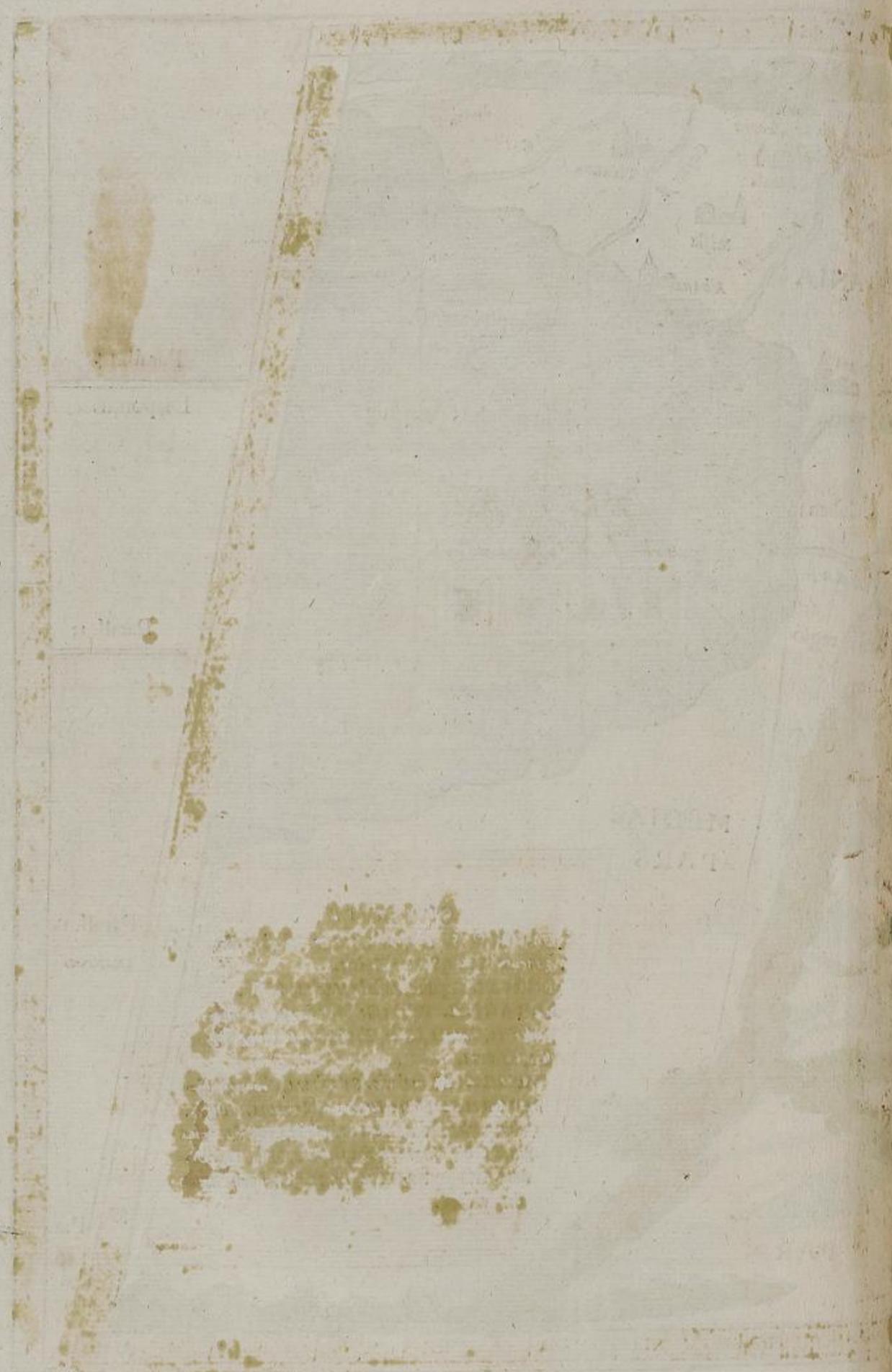

CIVITATES
COLCHIDIS. Dioscoria, que & Sebasteopolis, Sigoncum, Madra, Sarcis, Zadrus.
IBERIAE. Agnna, Vafeda, Varica, Zafissa.
ALBANIAE. Telebs, Silda, Tagola, Saman's, Emboles, Barica, Mijla, Chalecha, Alomar, Thibos, Thianus.
ARMENIAE maioris. Satephara, Chobus, Pateha, Bagmas, Sc. abna, Armanis, Naccera, Tinjia, Cabus, Phandala, Cusum, Silda, Legenda, Veltana, Colchis, Phora, Mepa, Caputa, Colli, Tigraniana, Artagigaria, Corra, Anzeta, Chelma, Iherendis, Sardana.

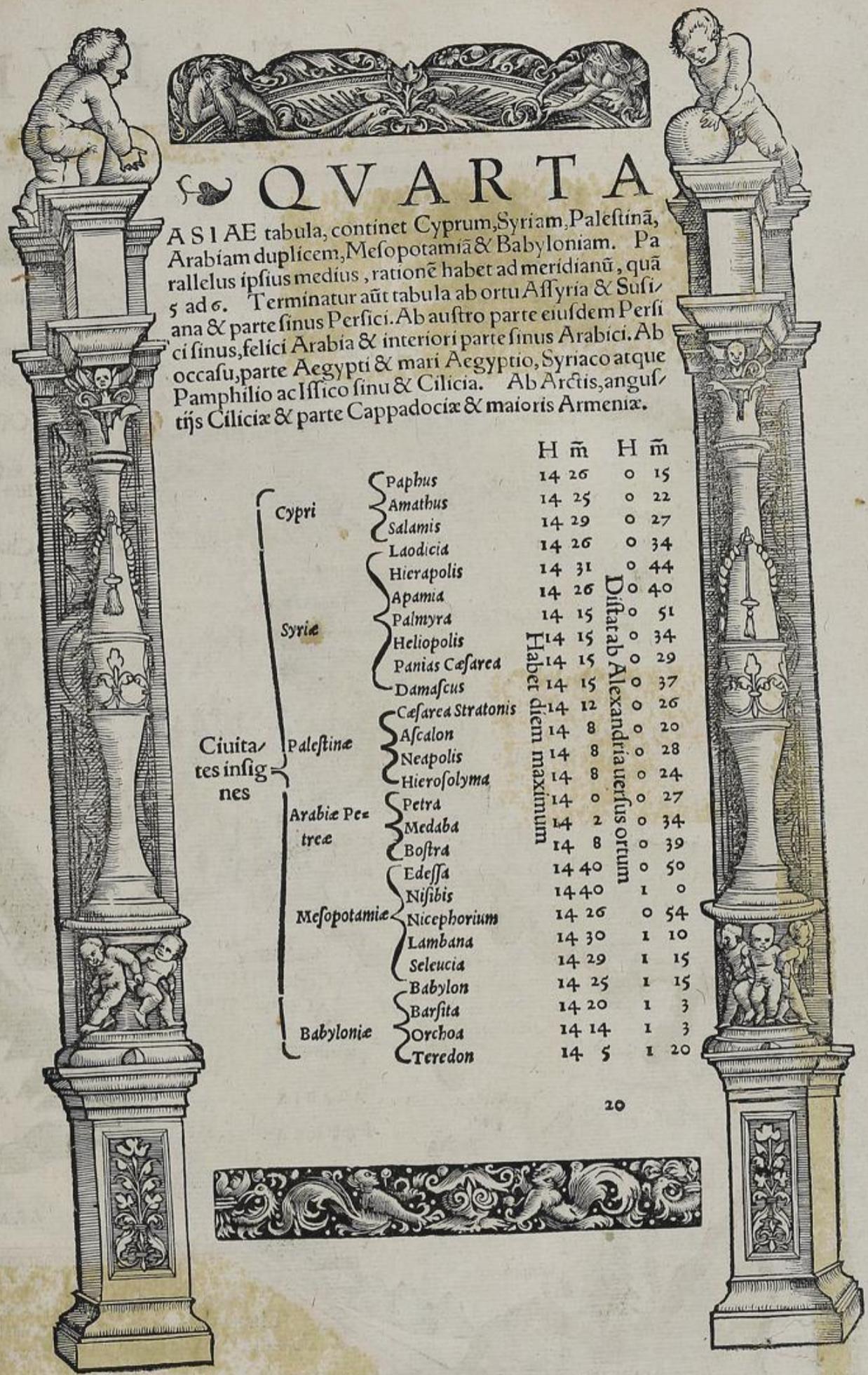
Parall. 14
 Diapontus
 Parall. 13
 Parall. 12
 Diapontus
 Parall. 11
 Diapontus

Clima sextum
 Climæ quintum

A 21 AE III

Landesbibliothek
Karlsruhe

QVARTA

ASIAE tabula, continet Cyprum, Syriam, Palestinā, Arabiam duplicem, Mesopotamiā & Babyloniam. Parallelus ipsius medius, rationē habet ad meridianū, quā 5 ad 6. Terminatur autē tabula ab ortu Assyria & Susiana & parte sinus Persici. Ab austro parte eiusdem Persici sinus, felici Arabia & interiori parte sinus Arabici. Ab occasu, parte Aegypti & mari Aegyptio, Syriaco atque Pamphilio ac Issico sinu & Cilicia. Ab Arcūs, angustijs Ciliciæ & parte Cappadociæ & maioris Armenia.

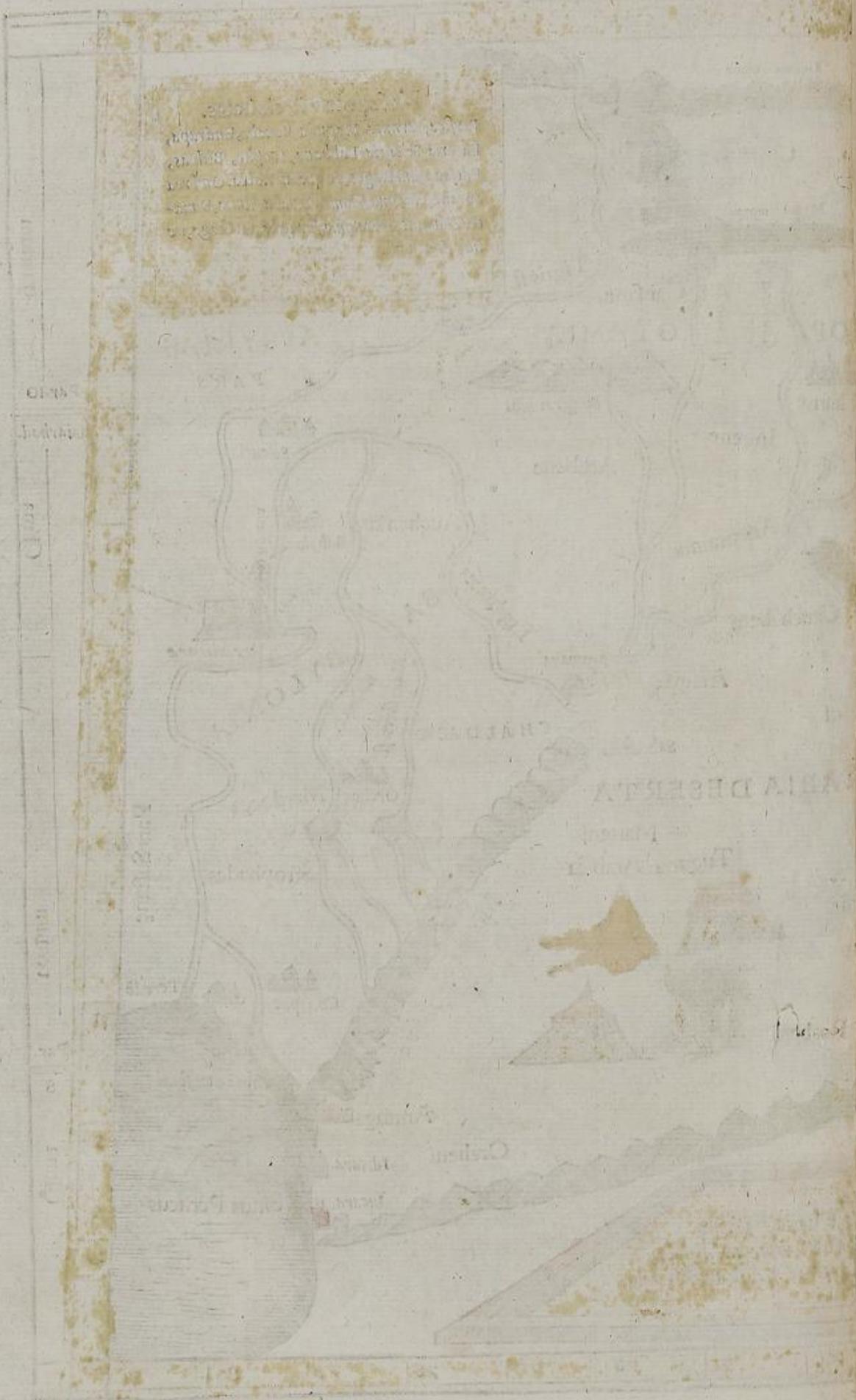
		H m	H m	
Cypri	Paphus	14 26	0 15	
	Amathus	14 25	0 22	
	Salamis	14 29	0 27	
	Laodicia	14 26	0 34	
Syria	Hierapolis	14 31	0 44	
	Apamia	14 26	0 40	
	Palmyra	14 15	0 51	
	Heliopolis	14 15	0 34	
	Panias Casarea	14 15	0 29	
Palestina	Damascus	14 15	0 37	
	Casarea Stratonis	14 12	0 26	
	Ascalon	14 8	0 20	
	Neapolis	14 8	0 28	
	Hierosolyma	14 8	0 24	
	Petra	14 0	0 27	
	Arabie Petrae	Medaba	14 2	0 34
		Bostra	14 8	0 39
		Edessa	14 40	0 50
		Nisibis	14 40	1 0
Mesopotamia	Nicephorium	14 26	0 54	
	Lambana	14 30	1 10	
	Seleucia	14 29	1 15	
	Babylon	14 25	1 15	
Bablonie	Barsita	14 20	1 3	
	Orchoa	14 14	1 3	
	Teredon	14 5	1 20	

Distans ab Alexandria versus orientem
 Habet diem maximum

TABVLA ASIAE IIII

Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA V.

ASIÆ.

Continet hæc tabula Assyriam, Sufianam, Mediam, Persidem, Parthiam & Carmaniam desertam. Parallelus ipsius medius, rationē habet ad meridianū, quam quatuor ad quinque. Terminatur autē tabula ab ortu Aria, ab austro Carmania & sinu Persico. Ab occasu, Babylonia ac Mesopotamia & parte maioris Armeniæ. A septentrionibus, Hyrcani maris parte & regione Hyrcaniæ.

		H m	H m
Assyriæ	Ninus	14 36	1 7
	Arbila	14 37	1 20
	Ctesiphon	14 25	1 20
Sufianæ	Susa	14 20	1 35
	Tariana	14 12	1 29
	Cyropolis	15 0	1 40
Mediæ	Ecbatana	14 40	1 50
	Arfacia	14 30	1 50
	Europus	14 35	2 14
	Axima	14 19	1 50
Persidis	Persepolis	14 15	2 4
	Marassium	14 20	2 10
	Taoca	14 0	2 0
Parthiæ	Hecatopylus	14 40	2 20
	Ambrodax	14 44	2 19
	Arracana	14 40	2 24

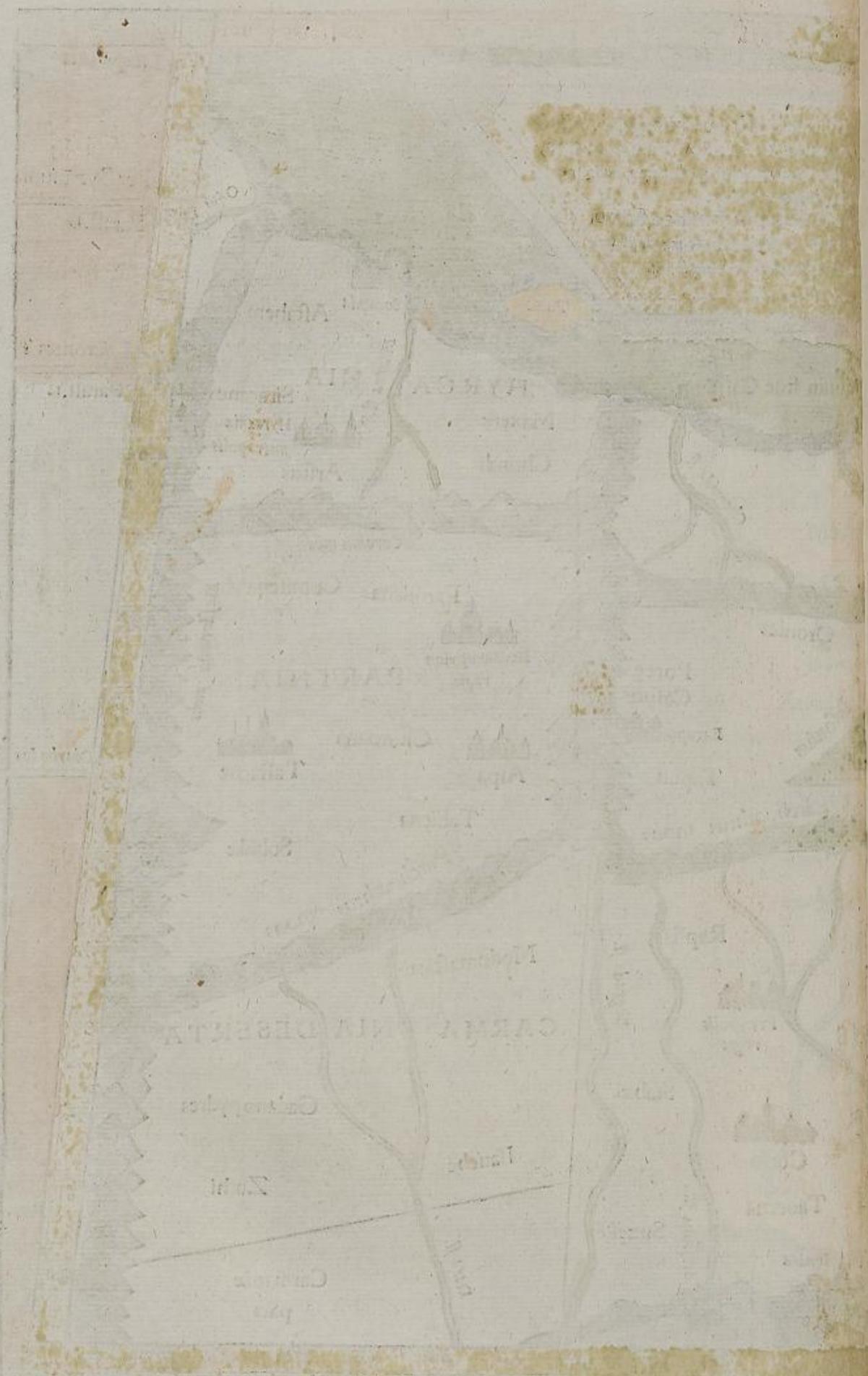
Habet diem maximum

Distat ab Alexandria uetus ortum

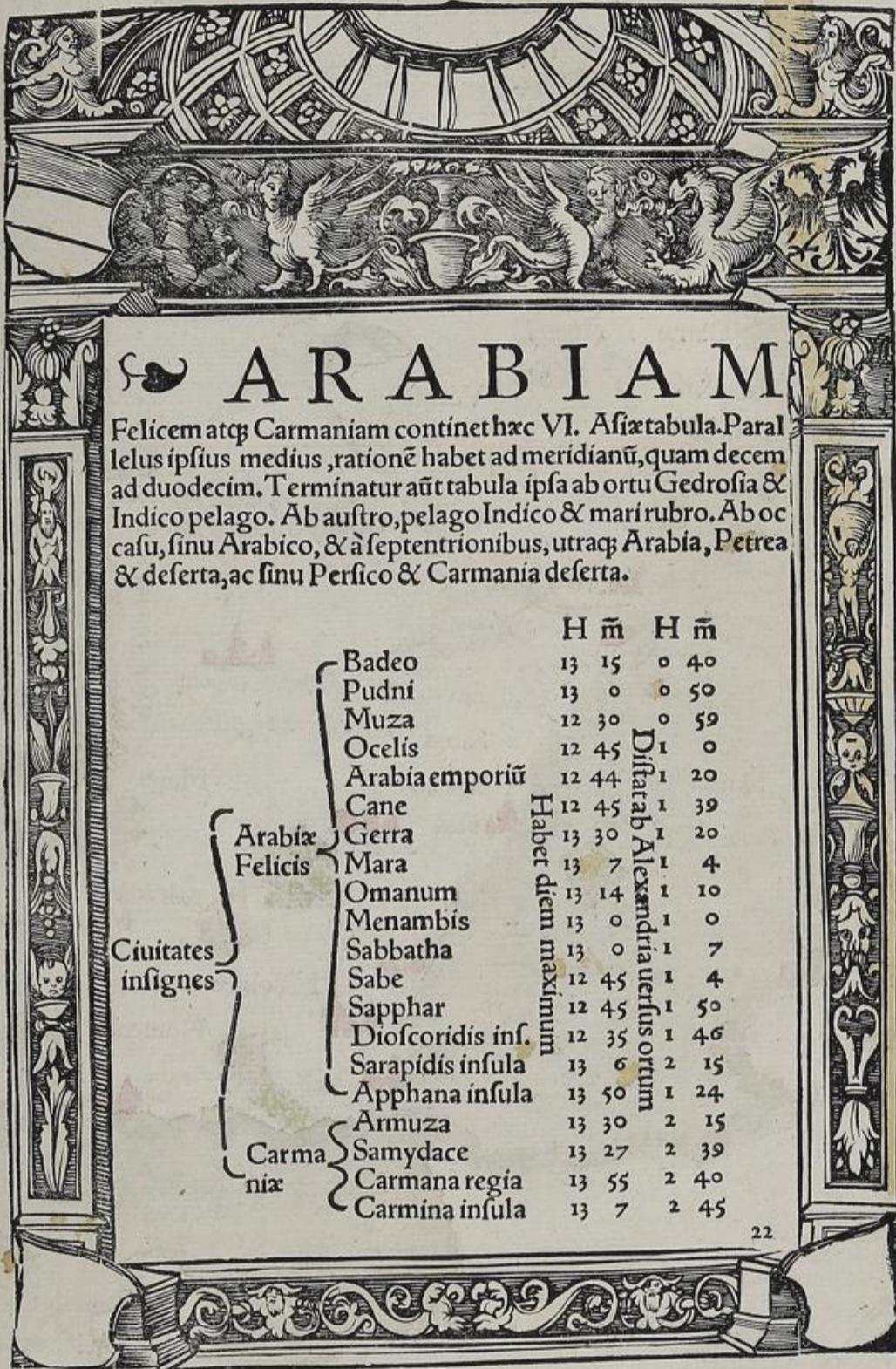
Ciuitates insignes

TABVLA ASIAE V

Landsbibliothek
Karlsruhe

ARABIAM

Felicem atq; Carmaniam continethæc VI. Asiæ tabula. Parallelus ipsius medius, rationē habet ad meridianū, quam decem ad duodecim. Terminatur aut tabula ipsa ab ortu Gedrosia & Indico pelago. Ab austro, pelago Indico & mari rubro. Ab occasu, sinu Arabico, & à septentrionibus, utraq; Arabia, Petrea & deserta, ac sinu Persico & Carmania deserta.

		H m	H m
	Badeo	13 15	0 40
	Pudni	13 0	0 50
	Muza	12 30	0 59
	Ocelis	12 45	1 0
	Arabia emporiū	12 44	1 20
	Cane	12 45	1 39
Arabia Felicis	Gerra	13 30	1 20
	Mara	13 7	1 4
	Omanum	13 14	1 10
	Menambis	13 0	1 0
Ciuitates insignes	Sabbatha	13 0	1 7
	Sabe	12 45	1 4
	Sapphar	12 45	1 50
	Dioscoridis ins.	12 35	1 46
	Sarapidis insula	13 6	2 15
	Apphana insula	13 50	1 24
	Armuza	13 30	2 15
Carma nia	Samydace	13 27	2 39
	Carmana regia	13 55	2 40
	Carmina insula	13 7	2 45

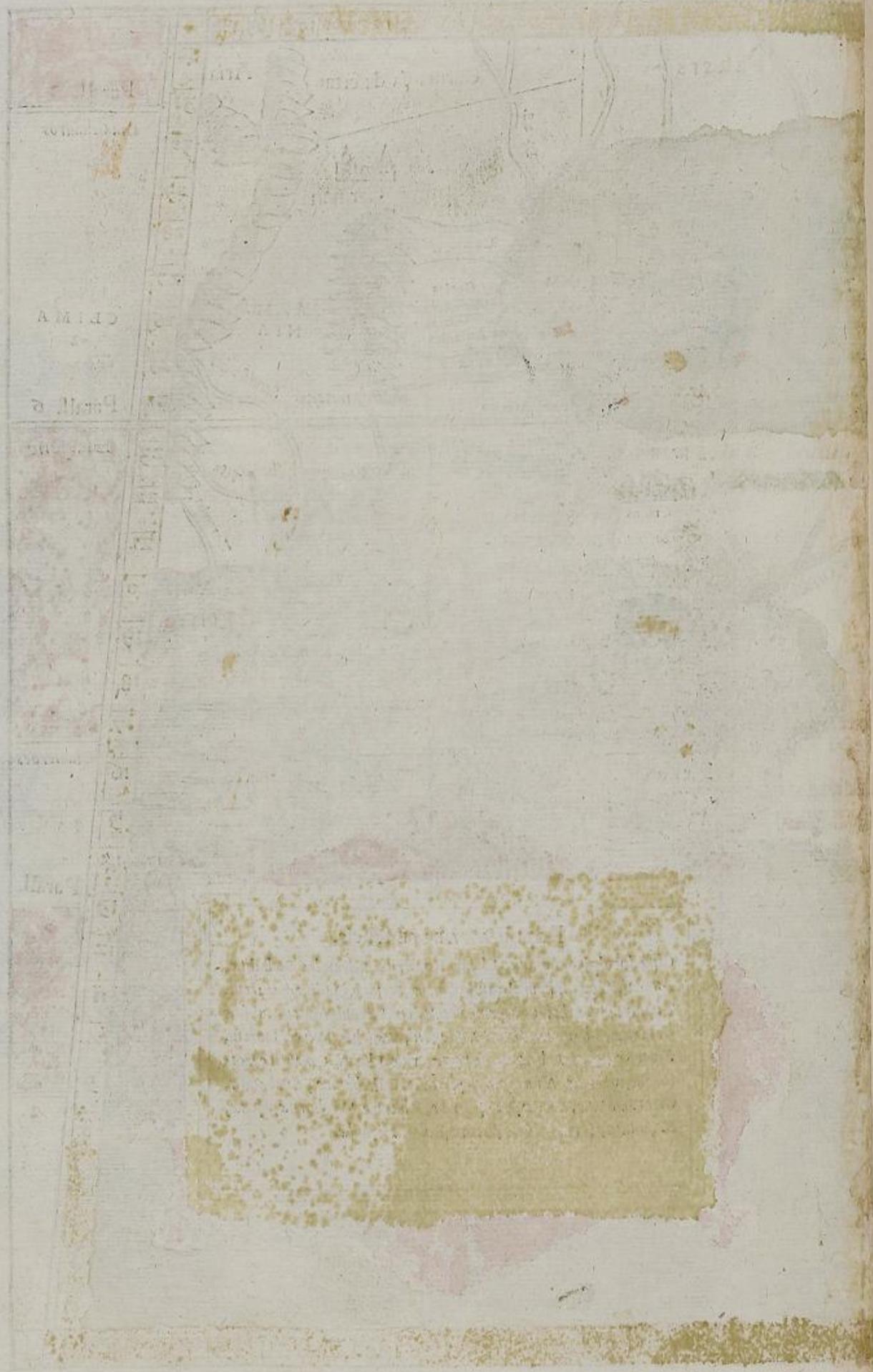
Habet diem maximum
Differt ab Alexandria versus ortum

22

Quædam ex signatis ciuitatibus habent solem semel in anno supra uerticem, quæ scilicet sub Tropico cancri sitæ sunt: quædam bis, quæ aliquot gradibus à Cancro ad æquatorem declinant.

TABVLA ASIAE VI.

Landesbibliothek
Karlsruhe

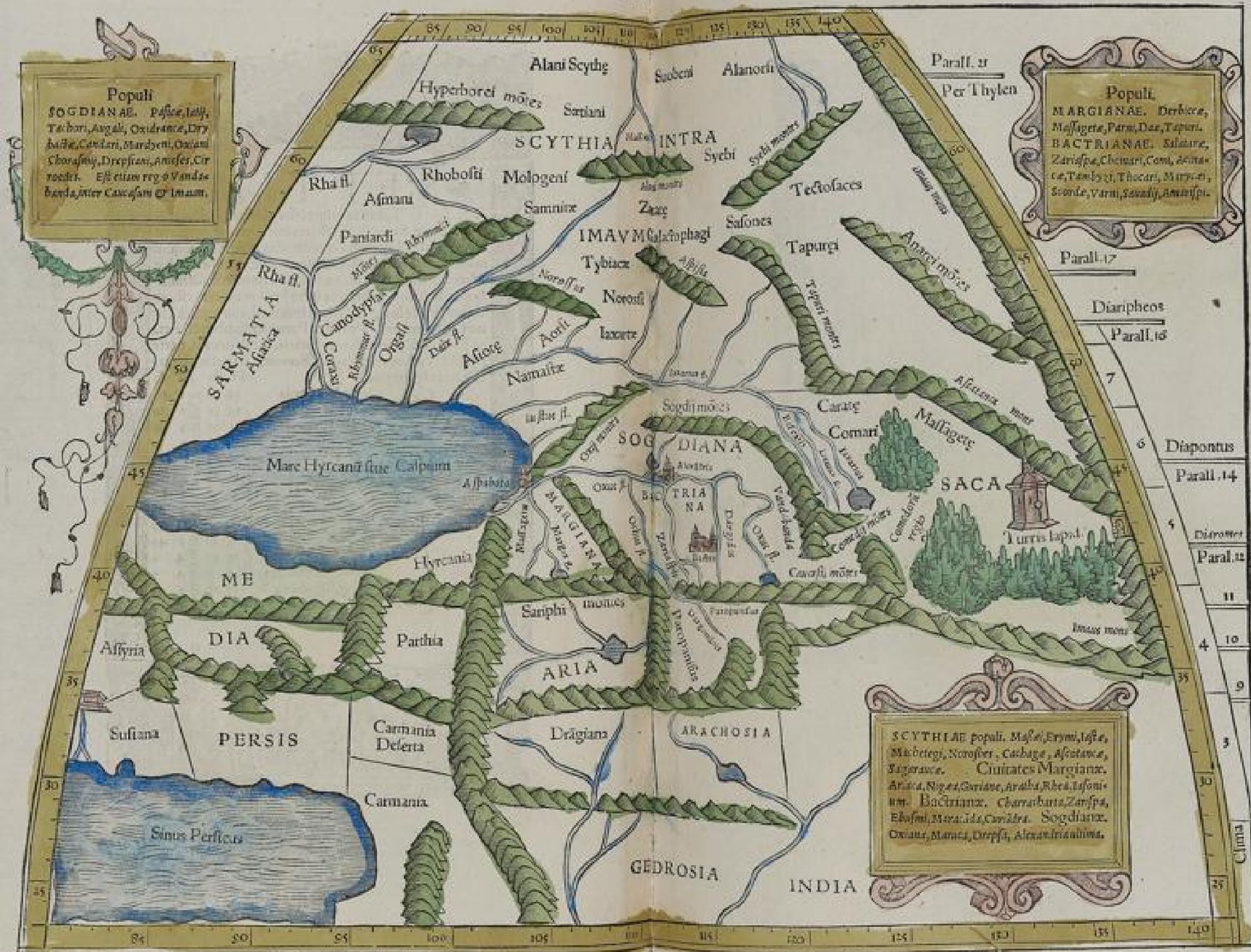
SEPTIMA

ASIAE Tabula cōtinet Margianam, Bactrianā, Sogdianam, Sacas & Scythiam intra Imaū mōtem. Annumeratur & Hyrcania, quæ tamē in quinta Asiae tabula locum habet. Parallelus ipsius mediū, rationē habet ad meridianū, quam duo ad tria. Terminatur autē tabula ipsa ab ortu Scythia quæ intra Imaum mōtem est, ab austro, mōte Imao qui supra Indos est, qui intra & extra Gangem sunt. Præterea Paropanifadibus & Aria ac Parthia & parte Hyrcani maris. Ab occasu, parte Mediæ & Hyrcani pelagi & Sarmatia Asiatica. Ab arctis, terra incognita.

		H m	H m
Hyrcania	Hyrcania	14 56	2 34
	Amarusa	14 56	2 20
Margiana	Antiochia	15 ferè	3 4
	Nigæa	15 0	3 0
Ciuitates insignes	Characharta	15 20	3 24
	Zarispæ	15 23	3 40
	Bactra	15 0	3 44
	Maracanda	14 50	3 29
	Oxiana	15 29	3 49
Sogdiana	Maruca	15 20	3 49
	Drepfa	15 30	4 0
	Alexandria	15 0	4 7
Scythia	Aspabota	15 20	2 49
	Dauaba	15 30	2 59

TABVLA ASIAE VII.

Populi
 SOGDIANAE. Pafice, Issi,
 Tachari, Angali, Oxidrance, Dry
 bade, Candari, Marabeni, Oxiani
 Chorafeni, Drepfiani, Amifex, Cir
 roeder. Est etiam rry 9 Vanda
 herda, inter Caucasum & imam.

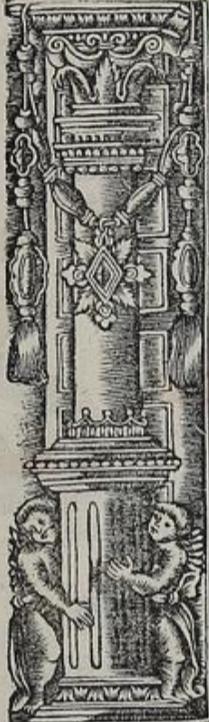
Populi
 MARGIANAE. Derbice,
 Massagete, Paru, Dae, Tapuri.
 BACTRIANAE. Salauri,
 Zarafpa, Chemari, Comi, Seima
 ce, Tamyri, Thocari, Marjoni,
 Scorde, Varni, Soudij, Amirfpi.

SCYTHIAE populi. Mafsi, Erymi, Iste,
 Machetegi, Norofes, Carbage, Afcatance,
 Sigerance. Ciuitates Margiane.
 Arica, Nigea, Curiane, Araba, Rhea, Lafoni
 u. Bactrianæ. Charrabanti, Zarfpa,
 Elhofni, Maratida, Caviltra. Sogdianæ.
 Oxiani, Manca, Drepfi, Alexantrianima.

Parall. 21
 Per Thylen
 Parall. 17
 Diaripheos
 Parall. 16
 7
 6 Diapontus
 Parall. 14
 5 Diaromet
 Parall. 12
 11
 4 10
 9
 3
 2
 1
 Clima

Landesbibliothek
Karlsruhe

OCTAVA ASIAE Tabula cōtinet Scythiam extra Imaum mōtem & Sericam. Parallelus ipsius medius, rationē habet ad meridianum, quam duo ad tria. Terminatur autē tabula ipsa ab Arcūs & ortu terra incognita, à meridie Sinis & India parte. Ab occasu, Sacis & Scythia intra Imaum mōtem.

		H	m	H	m	
Civitates insigniores	Scythia	Issedon Scythica	16	7	6	0
		Auzacia	16	26	5	55
	Sericæ	Issedon Serica	15	30	6	49
		Drosache	15	10	7	8
		Ottorocora	14	39	7	0
	Metropolis Sera	14	45	7	55	

Habet diem maximum

Distat ab Alexand. versus ortu

A rectangular box containing text, likely a legend or a list of names corresponding to the markers on the map. The text is faint and difficult to read, but it appears to be organized in a list-like format.

Landesbibliothek
Karlsruhe

NONA A-

SI AE Tabula continet Ariam, Paropanifadas, Drangianam, Arachosiam & Gedrosiam. Parallelus eius medius rationē habet ad meridianū, quam tredecim ad quindecim. Circūscribitur autē tabula ab ortu India, à meridie Indico pelago, & ab occasu utraq; Carmania & Parthia. Ab arcibus, Margiana & Bactriana.

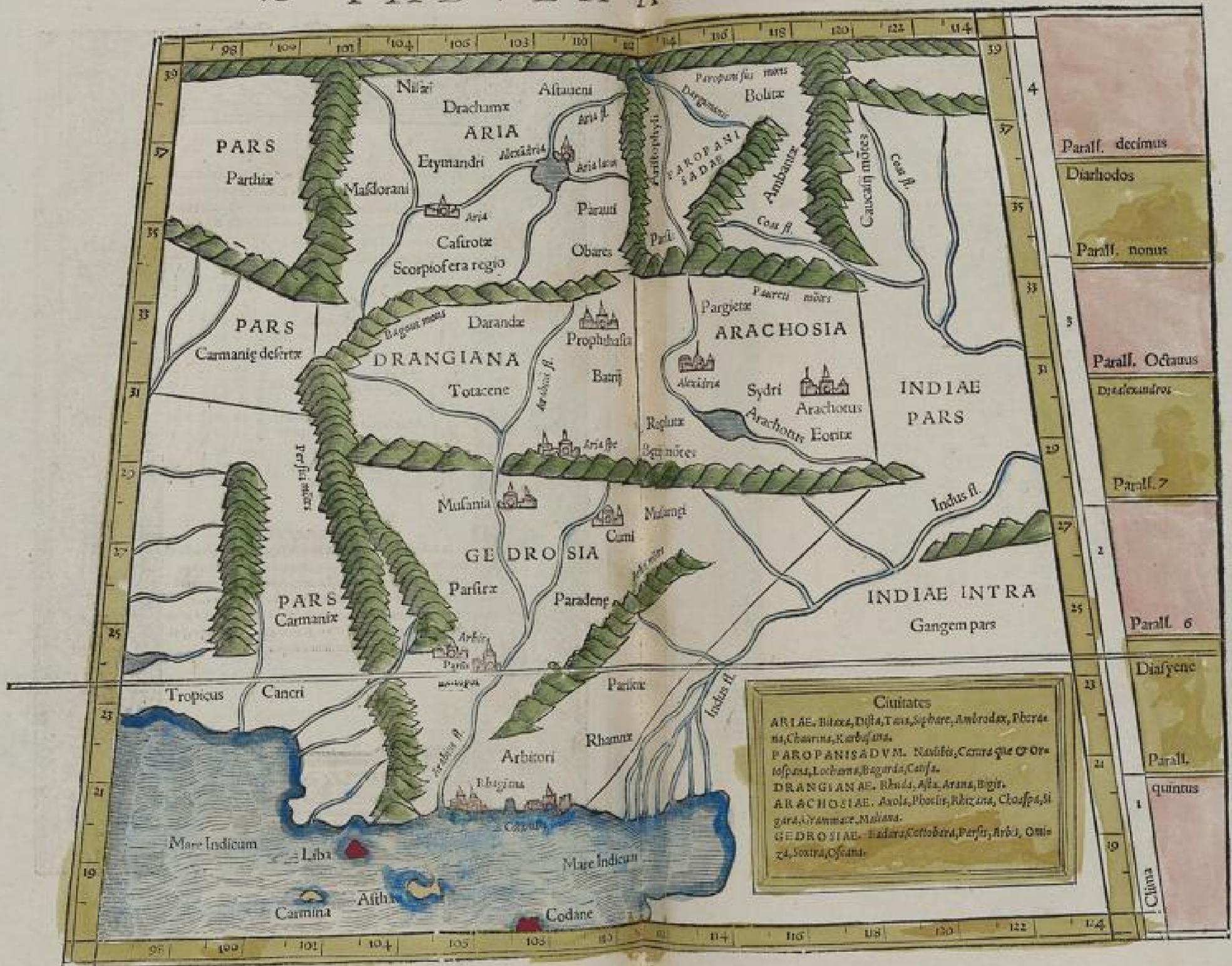
		H	m	H	m	
Civitates insigniores	Aria	14	26	3	0	
	Ariæ	Bitaxa	14	45	2	55
		Alexandria	14	30	3	20
	Paropani- fadum	Naulibis	14	27	3	49
		Carura	14	26	3	50
	Drāgiana	Prophthasia	14	20	3	20
		Ariaſpa	13	50	3	14
	Arachosia	Alexandria	14	6	3	36
		Arachotos	14	0	3	51
	Gedrosia	Cuni	13	45	3	20
		Mufarna	13	45	3	40
		Arbis	13	30	3	0

PTOLEMAEVS

In Arbi ciuitate sol semel in anno fit supra uerticem, in ipso aestiuo tropico. Et hoc dicimus, quia sol prope ipsum est tropicum. Sciendum autem, quod cum distat tertia parte unius magni gradus qui in zodiaco tres efficit, tum non semel in anno, sed bis necesse est solem fieri supra uerticem, quando scilicet distat à tropico aestiuo ab utraque parte gradibus tribus, sicut in alijs ciuitatibus prescriptum est, quæ in eadem parte latitudinis sitæ sunt.

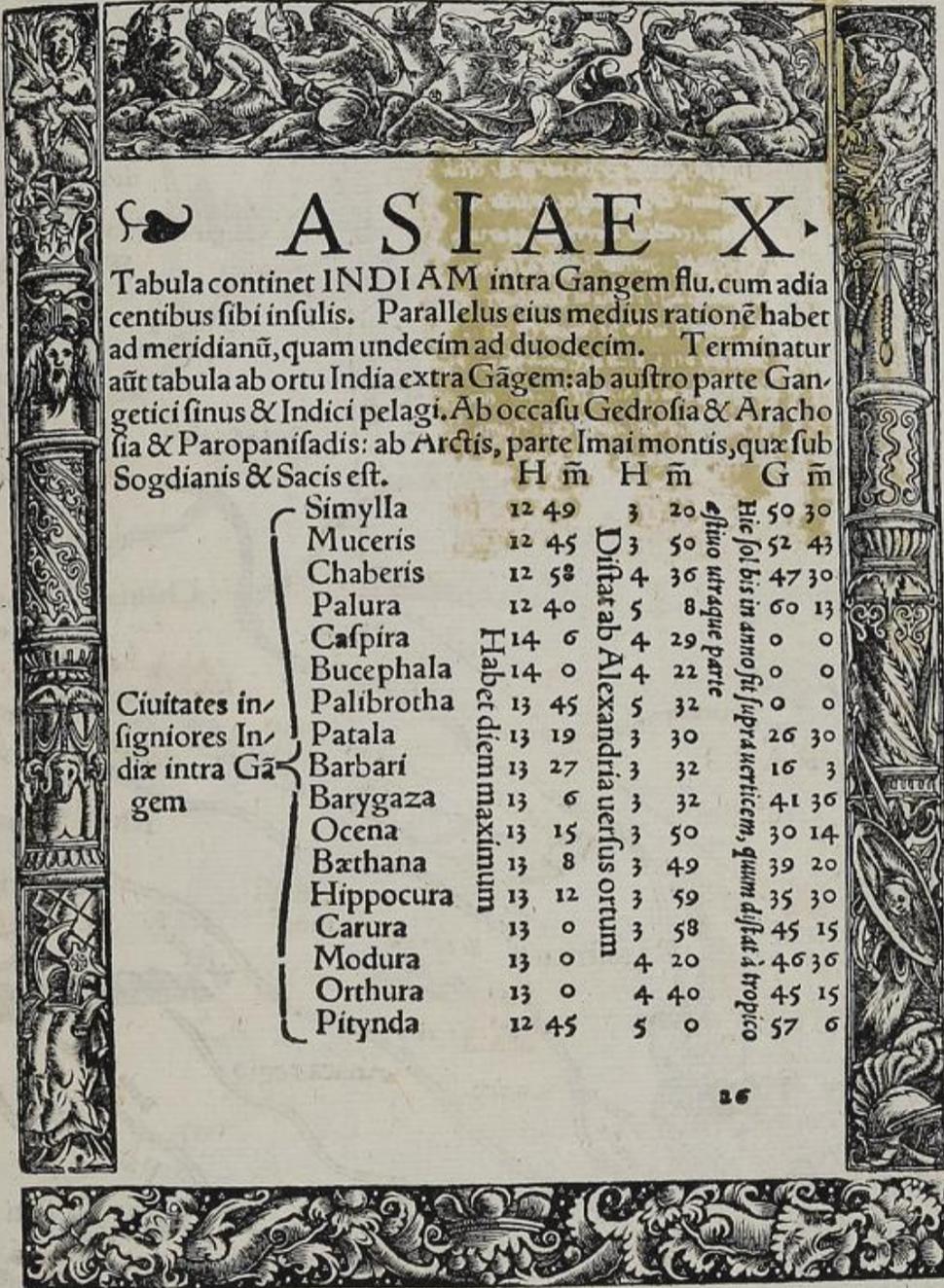
TABVLA ASIAE IX.

Landsbibliothek
Karlsruhe

ASIÆ X.

Tabula continet INDIAM intra Gangem flu. cum adia centibus sibi infulis. Parallelus eius medius rationē habet ad meridianū, quam undecim ad duodecim. Terminatur aut tabula ab ortu India extra Gāgem: ab austro parte Gangetici sinus & Indici pelagi. Ab occasu Gedrosia & Arachosia & Paropanifadis: ab Arctis, parte Imai montis, quæ sub Sogdianis & Sacis est.

	H m	H m	G m
Simylla	12 49	3	20 50 30
Muceris	12 45	3	50 52 43
Chaberis	12 58	4	36 47 30
Palura	12 40	5	8 60 13
Caspira	14 6	4	29 0 0
Bucephala	14 0	4	22 0 0
Palibrotha	13 45	5	32 0 0
Patala	13 19	3	30 26 30
Barbari	13 27	3	32 16 3
Barygaza	13 6	3	32 41 36
Ocena	13 15	3	50 30 14
Bæthana	13 8	3	49 39 20
Hippocura	13 12	3	59 35 30
Carura	13 0	3	58 45 15
Modura	13 0	4	20 46 36
Orthura	13 0	4	40 45 15
Pitynda	12 45	5	0 57 6

Ciuitates insigniores Indix intra Gāgem

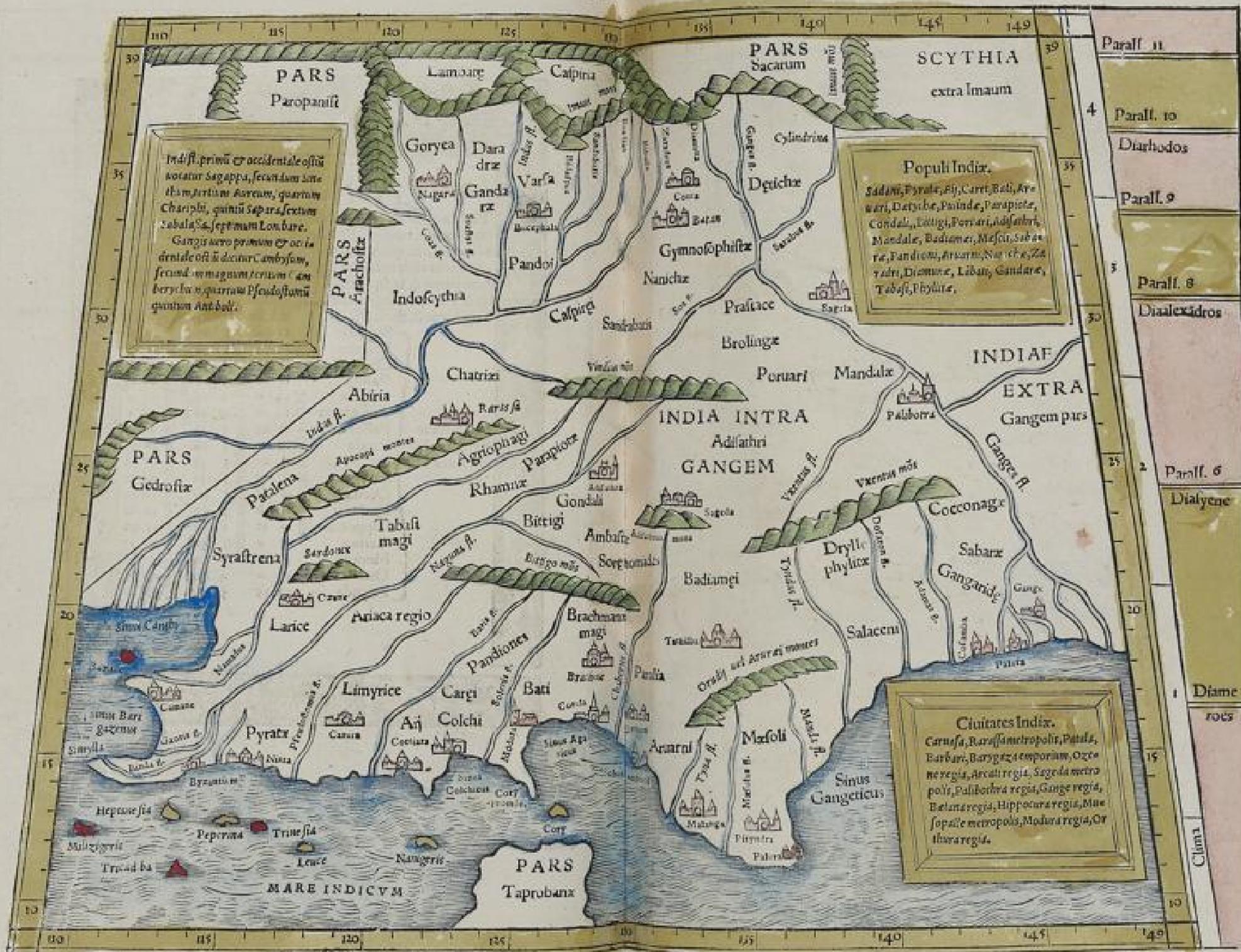
Habet diem maximum

Distat ab Alexandria uersus ortum

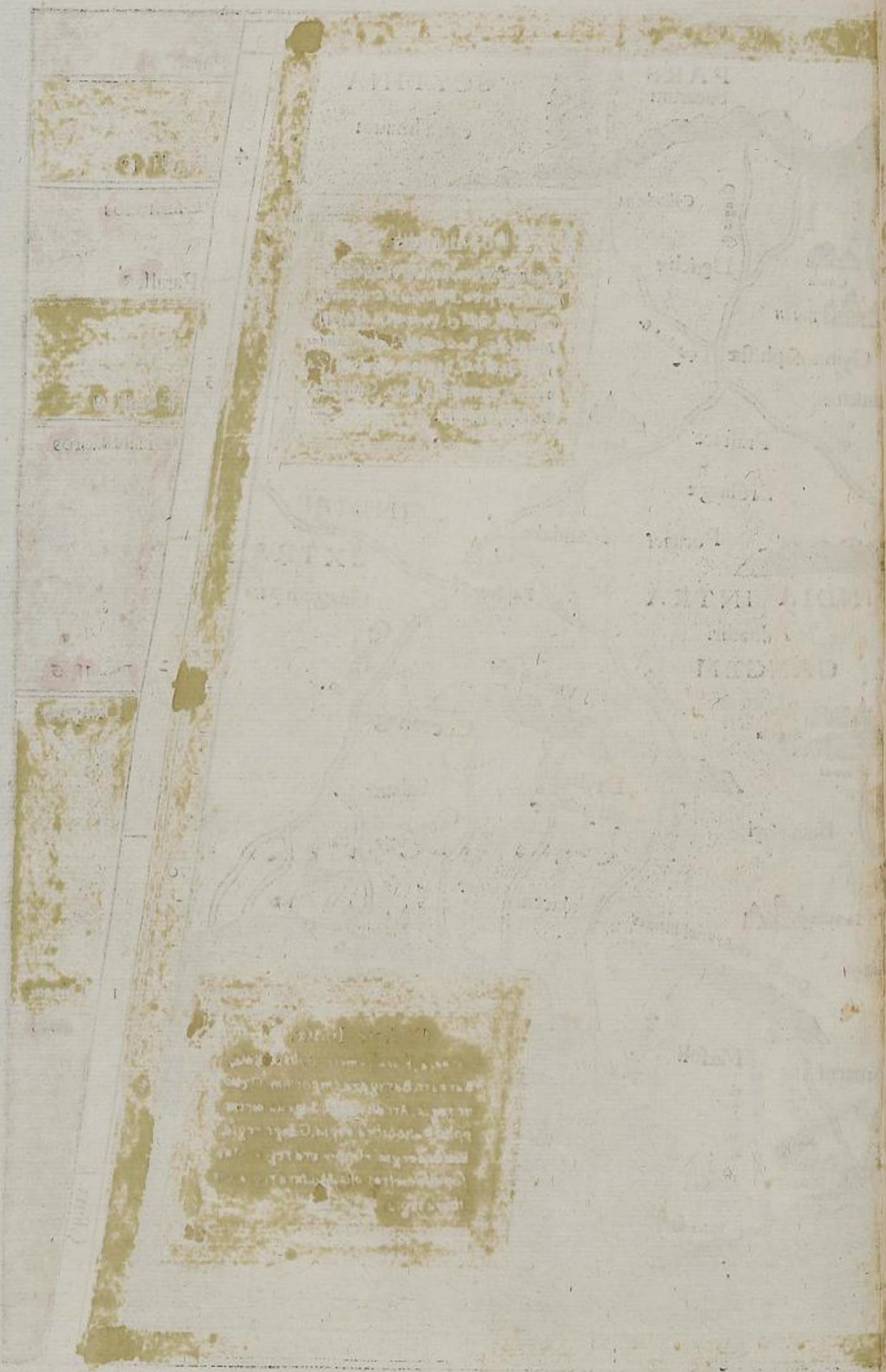
Hic sol bis in anno fit supra uerticem, quum distat a tropico

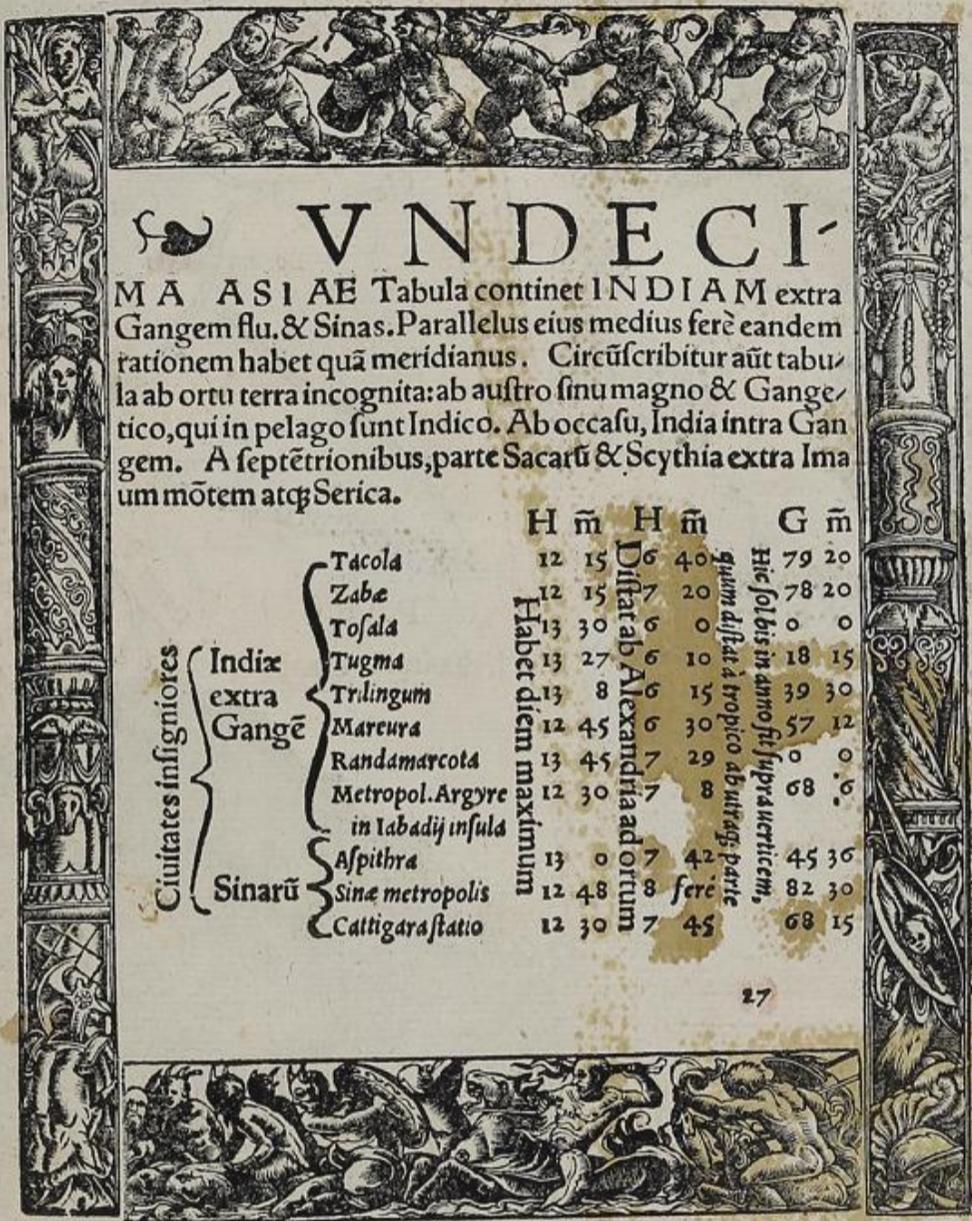
TABVLA ASIAE X.

Parall. 11
4
Parall. 10
Diarhodos
Parall. 9
3
Parall. 8
Dialexadros
2
Parall. 6
Dialyene
1
Diamer
roes
Chana

Landesbibliothek
Karlsruhe

V N D E C I

MA ASI AE Tabula continet I N D I A M extra Gangem flu. & Sinas. Parallelus eius medius ferè eandem rationem habet quàm meridianus. Circūscribitur aut tabula ab ortu terra incognita: ab austro sinu magno & Gange tico, qui in pelago sunt Indico. Ab occasu, India intra Gangem. A septētrionibus, parte Sacarū & Scythia extra Ima um mōtem atq; Serica.

	H m	H m	G m
Tacola	12 15	6 40	79 20
Zabe	12 15	7 20	78 20
Tofala	13 30	6 0	0 0
Tugma	13 27	6 10	18 15
Trilingum	13 8	6 15	39 30
Marcura	12 45	6 30	57 12
Randamarcota	13 45	7 29	0 0
Metropol. Argyre in Iabadij insula	12 30	7 8	68 6
Aspithra	13 0	7 42	45 36
Sinarū Sine metropolis	12 48	8 ferè	82 30
Cattigara statio	12 30	7 45	68 15

Ciuitates insigniores

Habet diem maximum

Diffat ab Alexandria ad ortum

Hic solis in anno fsi supra uerticem, quum distat à tropico ab utraq; parte

Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA ASIAE XI.

Landesbibliothek
Karlsruhe

ASIAE

Tabula XII. continet Taprobanam insulam cum cæteris insulis circa ipsam. Parallelus eius medius eandem habet rationem ad meridianum. Circūdatur aut tabula ab utraq; parte Indico mari.

	H m	H m
Talcoriemporium	12 40	4 24
Agadiba	12 30	4 36
Maagramum	12 29	4 29

Habet die max. Distat ab Alexand. versus orientem

Fit autem in his tribus ciuitatibus sol bis in anno supra uerticem, quum distat à tropico æstiuo ab utraque parte gradibus 59. minutis 35 in Talcori, & grad. 68. minutis 5 in Agadiba, & grad. 71. m. n. 34 in Maagramo.

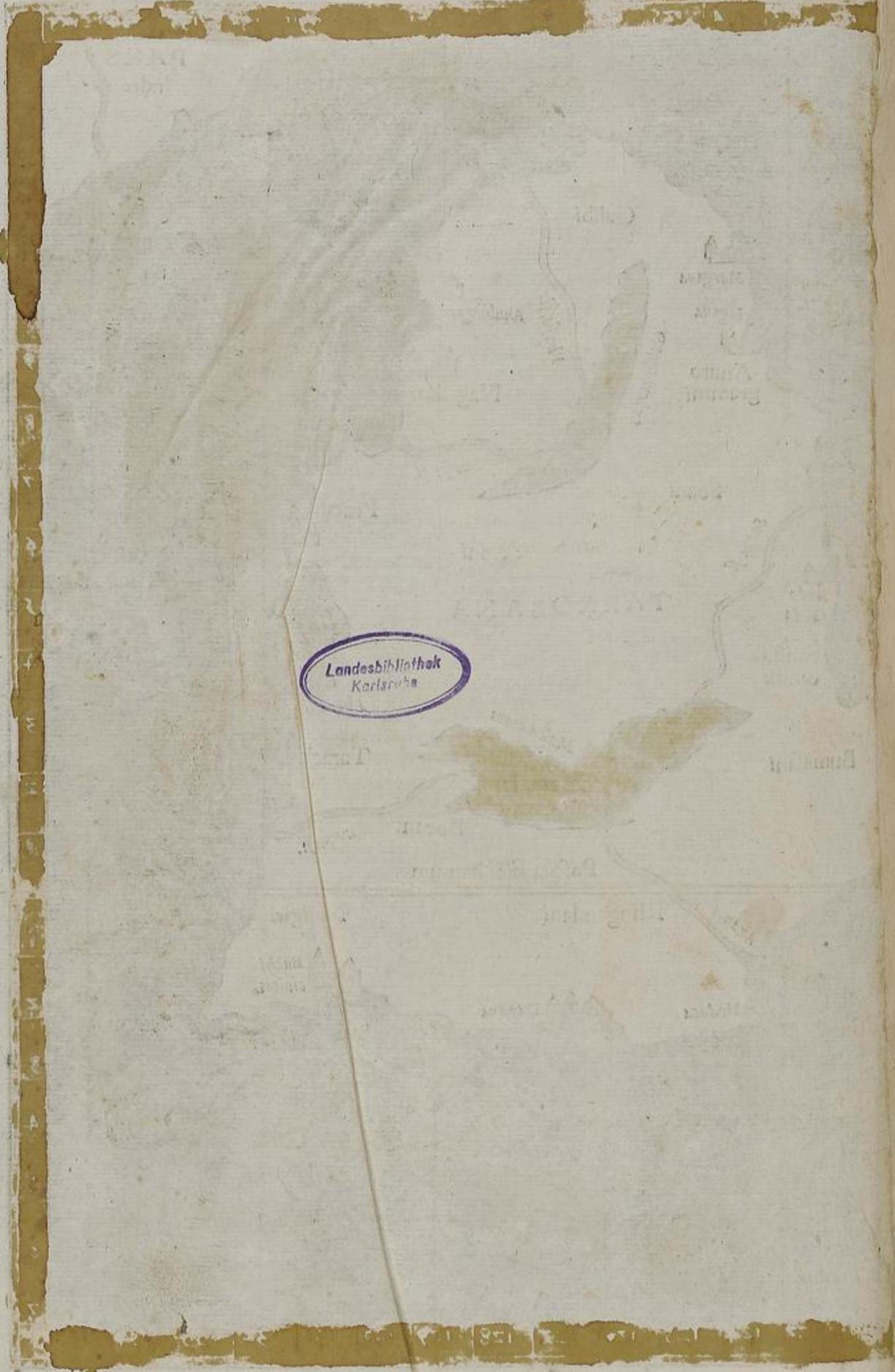
Landesbibliothek
Karlsruhe

TABVLA ASIAE XII.

VARTOMANNVS
 Taprobana insula hodie vocit Sumatra, moderantur ipse quaterni diademate insigniti reges. Munit proceriores quā altatrueniantur elephantes, melioresque. Est etiam ibi procerioris pipentis uberior procerus, mirae copia. Lingua patia piper molaga dicitur, & est loge procerius illo, quod huc aduehitur, multoci candidius, sed minus ponderosum, uenit enim ibi piper nō pōdere sed mentura.

Landesbibliothek
Karlsruhe

EVROPA

PRIMA NOVA TABVLA. Hæc una est ex tribus orbis partibus, complectiturq; terrâ eximie fertilem, habens naturalem temperiē, cœlumq; satis clemens: frugum, uini & arborū copia nullis posthabenda, sed optimis terris comparanda. Est adeo amœna, pulcherrimisq; urbibus, castris, uicis & pagis exornata, uirtute deniq; populorum tam præstans, ut longe superet Asiā aut Aphricam, quantūlibet illæ terræ sint maiores. Est tota habitabilis, præterquam in exigua parte, propter frigoris uim inhabitabilis, quæ finitima Tanaidis & Mæotidis incolis Borysthenensibusq; in curribus more uagorum Arabum degentibus. Habitabilis autē regionis id quod est algidum & montanum natura, laboriose habitatur. Sed quod in plano est & naturalem habet temperiem, multum iuuat ea loca quæ asperiora sunt, quandoquidem id quod est in felici regione pacificum omne est, & quod in tristi, pugna, accipiūtque hæ gentes aliqua inter se beneficia, dum aliæ opē armis ferunt, aliæ fructibus & artibus morumq; doctrina. Habet enim Europa multitudinem pugnacem, habet & quæ agros colat, quæq; urbes contineat. Affert fructus optimos uitæ necessarios, & metalla quæcūq; usui necessaria sunt. Odores uero ad sacrificia, necnon multū sumptus lapillos extrinsecus petit. Similiter pecudum mitium exhibet copiam, at bestiarum ferarumq; habet raritatem. Ac talis quidem est natura terra Europæ in uniuersum. Particularis autem pars prima est omnium ab occasu Hispania, quæ ab ortu solis abscinditur à Gallia Pyrenæis montibus. Galliam separat à Germania Rhenus, & alpes ab Italia. Post Italiam autem, quæ ad ortum reliqua sunt Europæ, bifariam diuiduntur Istro flumine. Fertur enim hic ab occasu in ortum & in Euxinum pontum, a sinistra relinquens Germaniam, Vngariam, Poloniā, Moscouiam &c. A dextra uero Illyricum, Dalmatiam, Thraciam, Macedoniam, reliquamq; ultimam Græciam. Præiacent quoq; Europæ insulæ, extra colūnas Herculis, Gades & Cassiterides & Britannicæ. Intra columnas uero Gymnesiæ, aliæq; Phœnicum insulæ, aliæq; Massiliensium & Ligurum, &c.

E VROPA PRIMA NOVA TABVLA

NOVA TABULA

Bibliothek
Karlsruhe

ANGLICANÆ
INSULÆ NOVA DESCRIP-
TIO, COMPLECTENS & HI-
BERNIÆ & SCOTIÆ
PROPINQUIORES LIMITES.

Reliqua quæ hic de utraq; insula
obiter dicenda fuerant, inueni-
es in Appendice geographica,
pagina 163.

ANGLIA II. NOVA TABVLA

AVIA TAVO

RICHARD

1801

1801
1801
1801

Landesbibliothek
Karlsruhe

1801

1801

H I S P A N I A

HISPANIA

HISPANIA VNDIQUE ALLVITVR MARI, excepto eo laterē quo Galliam cōtingit, ibi enim altissimis Pyreneis montibus secernit̄ ab ea. Hæc olim in tres fuit distincta partes, Baticam scilicet, Lusitaniam & Tarraconensem. Et secundum Berosum primus rex eius fuit Tubal, Nohæ nepos: qui uidens terram aptam pro pecoribus nutriendis, studuit in ea propagare rem pecuariam, unde & terrā hinc uocatam putant Tarraconam, quasi תרין קנין id est, bouum possessio. Huic successit Iberus, à quo fluuius Iberus denominatus est, & regio quam perlabitur Celtiberia. Sextum regem asserunt fuisse Batum, à quo Bética regio nomen accepit. Decimus rex fuit Hispanus, aut secundum alios Hispalus, qui toti regioni Hispaniæ nomen reliquit. Duodecimus fuit Hesperus, à quo etiam Hispania Hesperia appellata est. Decimus septimus fuit Lusus, à quo Lusitania, q̄ hodie est Portugallia, denominata est. Quando uero Romani imperare cœperūt in Hispania, diuisa fuit in duas prouincias, Baticā scilicet & Tarraconensem, durauitq; illa diuisio usq; ad Attilam, qui rursus aliam in ea fecit distinctionem. Posteris uero temporibus diuisa fuit in quinque regna, Galliciam, Nauarram, Castiliam seu Legionū regnum, Cataloniam, quæ & Arragonia est, Portugalliā & Granatam, Gallicia non diu proprium habuit regem, ideo in numerum non uenit.

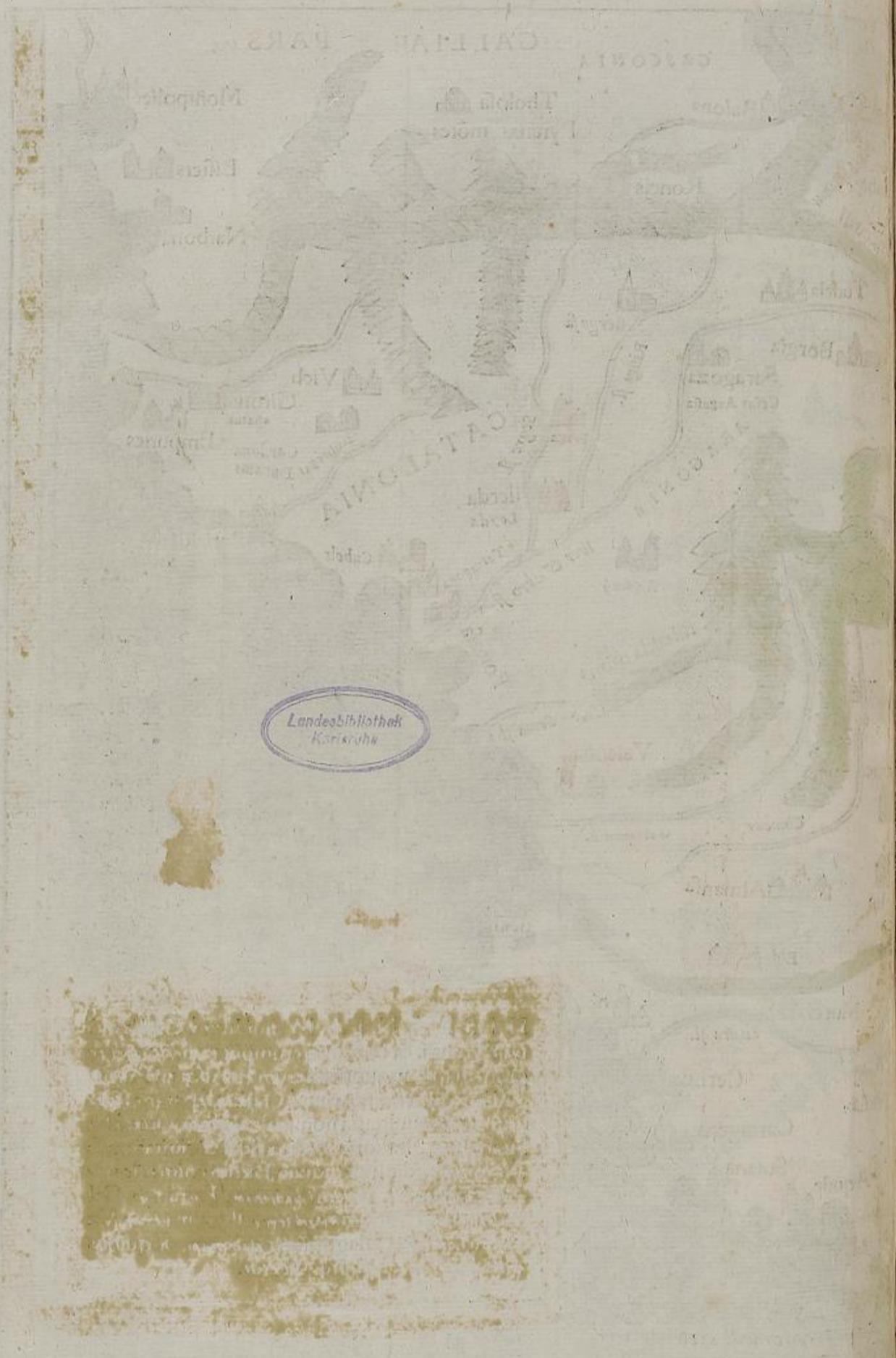

HISPANIA III. NOVA TABVLA

HISPANIA M diuidunt à Gallia mōtes Pyrenæi. Et hinc duo erumpūt ramenta per regionem ipsam, quorū alterum etiā usq; ad Portvgalliam protenditur, eam à Galicia separans, forū utiq; uaria uulgaria nomina ex gēbus iuxta habitantibus. Pluriorū nomina sicut & ciuitatum ferē omnia hodie sunt mutata. Baxim enim nūc uocant *Guadalequibir*, Anam *Guadianam*, Tagū *Tago*, Celticum promōtorium *Finis terre*, Iberum *ebrom*, Valerianū *Concham*, Calagurium *Calaberram*, de quibus infra pag. 103 copiosius dicitur.

NOVA TABULA

Landesbibliothek
Karlsruhe

GALLIA

GALLIAM SIC DICTAM PVTANT A Galate rege, filio Herculis, qui cōdita urbe Alexia, quā posteris temporibus Iulius caesar fregit, in Burgundia se dem collocauit, à quo regio ipsa Galatia nūcupata fuit. Romani autem dementes unam syllabam pro Galatia Galliam appellauerunt. Alij putant Galliam deriuari à gala lacte, quod Galli candidiores essent Hispanis. Distinxerunt autem ueteres Galliam in Cisalpinam, quomodo uocatur Lombardia, & Transalpinam. Item in Togatam & Comatā. Comati Galli nutriebant pilum, Togati detontebāt. Comata diuidebatur in Belgicam, Celticam, & Aquitaniam. Celtica uero distincta fuit in Lugdunensem & Narbonensem seu Bracatam, quibus nostro xuo successerūt Delphinatus, Subaudia, Prouincia & Burgundia. Aquitania retinuit nomen suum usq; ad tempora nostra. Ad Belgicam uero olim pertinuerūt Alsatia, Lotharingia, Neustria, Austrasia Brabantia. Flandria, Normandia & Francia.

32

GALLIA IIII NOVA TABVLA

Nomina montium, fluviorum &
 ciuitatum uel gentis translatores.
 Arrelatum Arle
 Lugdunū Leon
 Mōs pellulanus Nōpōlier
 Aquitania Gascogne
 Burdigala Burdesa
 Petrocorium Perigori
 Auernia auernie
 Caletes Cax
 Lexouij L. ficia
 Batocenses Bayox
 Andegauenses Agiers
 Aurelianenses Orleans
 Meldenses Meada
 Mōsa Mōs, Mōse
 Traiectum vireli
 Ambiani Amiens
 Cameracū Cambray, Camer
 rob
 Antuerpia Antorff, Antiers
 Tomacum Tornay
 Rhotomagus Roan
 Suellones Solfon
 Campania champaigne
 Rhemi Rhemenses Reims
 Tullum Tol Tull
 Nafum Nanse, Nancy
 Tolosa Tolose
 Marsilia Marselle
 Arar fluitus Sagona, la Sone
 Bafantium Bafan
 Agrippinensis Colonia, Colo
 Confluentia Colobent
 Metis Metz
 Nemeti sporeser
 Argennina Straburg
 Vangiones Vuornackenses
 Hannonia Hennegre
 S. Audomarūs s. Thomey
 Dubis flu. le Doix
 Citianopolis Gransble

ANVAFTABVA

Landsbibliothek
Karlsruhe

HEL V E T I A E

NOVA DESCRIPTIO. Rhetiam & Heluetiā tibi offert hęc tabula, lector studiose, ut nouissime à clarissimo uiro Aegidio Tschudo est descripta. Habet autē uera & antiqua Rhetia locum in Lepontijs alpibus, iuxta utranq; Rheni originē, includens omnes circūiacentes ualles & montes, quorū multi procurrunt ad eum usq; locū, ubi uterq; Rheni riuus in unū coalescit fluuiū. Est autē inter hos duos Rheni riuos, haud procul à posteriori Rheno, supra uero utriusq; amnis coitū spatio pedestris itineris, quod media hora cōfici potest, cāpus quidā pulcher, cui imminet collis in suo uertice arcem gestans celebrem & peruetustā, nomine Rhetiū, quod hodie Germanica lingua uocatur Ratzuns, & cōiectura magna est, illud olim à primis Rhetis, postq; Italię finibus excesserāt, & horrendos alpinos montes occupauerant, extructū. Fuit & alia peruetusta arx in regione illa, quę modo in ruinis iacet, appellata olim Rhætia alta, hodie autē corrupto uocabulo uocat Realt, distatq; à Ratzuns itinere pedestri duarum horarū & dimidię. Postq; autē Rheti in asperis illis locis aliquādiu cōfederūt, facti sunt ex loci asperitate bellicosi & animosi, studuerūtq; ditionē suam propagare ultra Alpes usq; ad Comū, Veronā & Tridentū, citra autē Alpes usq; ad lacū Riuanū, quem uulgo Vuallensee uocant, & ad Brigantium, ubi initium est Podamici lacus.

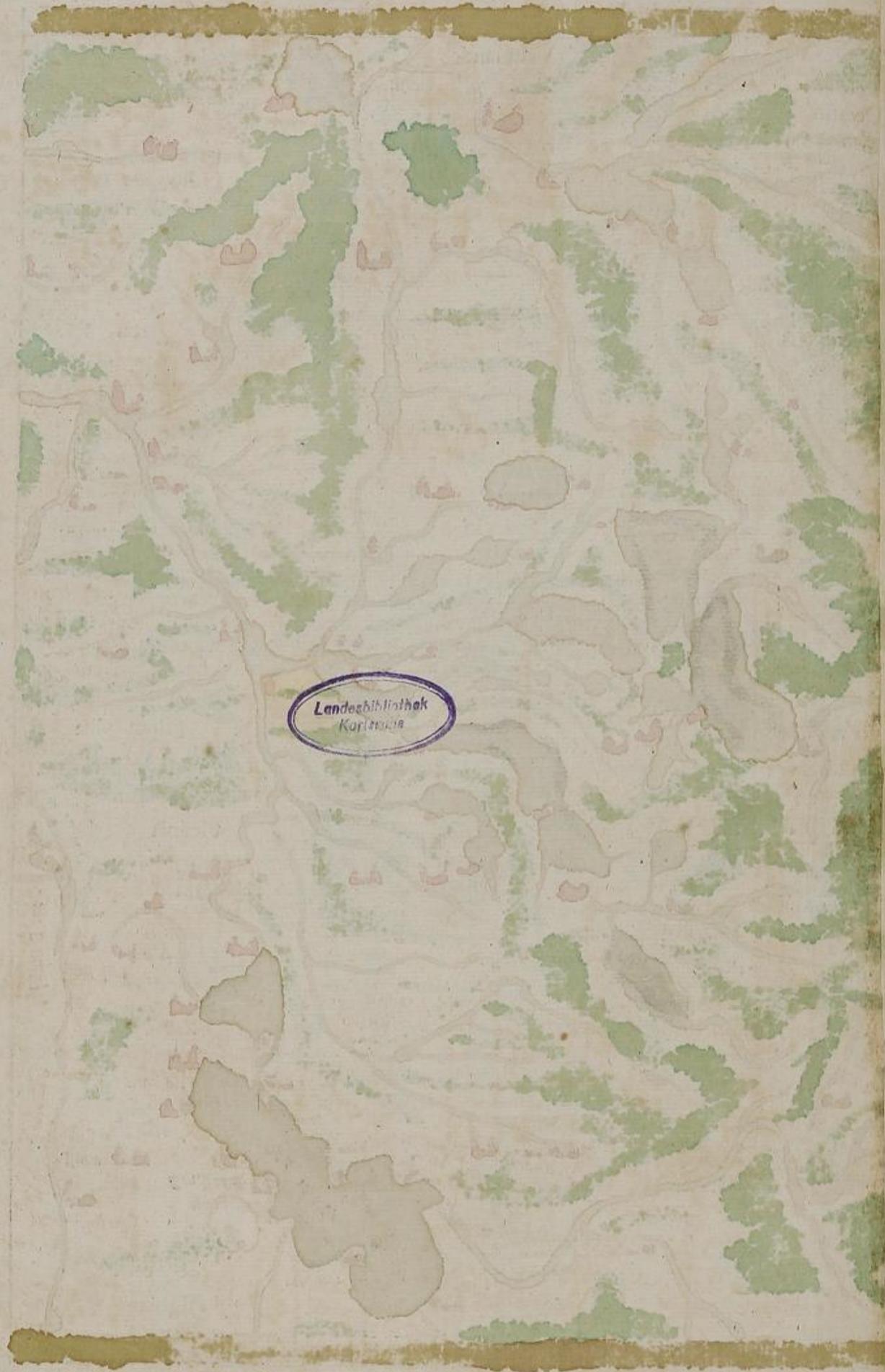
Heluetiorum regionē Cęsar describit tribus hisce limitibus, Rheno, Rhodano & Iura monte. Errant ergo qui Alsatia uident dicere Heluetiā. Mons Iura hodie multa habet nomina: incipitq; propē oppidulū Brug ad Arolam flumē, ubi Boetzberg dicit, deinde rectā uersus occasum ad Salodorū progreditur, ubi hodie Houuenstein dicitur. Deinde ad Biel opp. & ad Nouū castrū, tandemq; deflectit Geneuam usq;. Porro hodie tota Heluetiorum democratia siue regio in XIII. ciuitates est diuisa (uulgo angulos uocat, & Franci Contones) quarū nomina, ut publicē in concilijs se dent, hęc sunt: Tigurū, Berna, Luceria, Vria, Suicia, Syluania, Tugium, Clarona, Basilea, Friburgū, Salodorū, Schaffhusia, ac Abbatisella. Vndecim tamen duntaxat intra ueros regionis Heluetię limites concluduntur. Basilea enim nō in Heluetijs, sed in Sequanis iacet & Schaffhusia in Germania. Porro ex his tredecim, Vria, Suicia, Syluania, Clarona, ac Abbatisella, non sunt oppida, sed uicorum cōuētus, equata omniū libertate, & ab his, maxime Vris, Suicis ac Syluanis, Heluetiorum nostra ętate libertas est orta. Ipsi tamen multis oppidis ac arcibus imperant, contrario atq; in alijs regionibus, more. Hęc Henricus Glareanus.

HELVETIA PRIMA RHENI ET V. NOVA TABVLA

BT V. NOVA TABULA

Landesbibliothek
Karlsruhe

GERMANIA

De Germania clarissima natione & dulcissima patria nostra, multa hic occurrerent scribenda, sed loci angustia cogit nos abbreviare sermone. Hæc itaq; in superiorem & inferiorem, mediante fluuio Mogono, diuiditur. Inferior habet hæc nostra ætate Brabantiam, Hollandiã, Hassiam, Vuestphaliã, Saxoniam, Frisiam, Pomeraniam, Prussiam, Thuringiam, Misniam &c. Superior uero habet Alsatiam, Heluetiã, Sueuiam, Franconiam, Bauariam, Austriam, Stiriam &c. Inferior eo tempore quo Roma floruit, cultior fuit superiori. Nam scribit Tacitus, Germaniam olim fuisse horridam syluis & paludibus infœcundam, frugiferarumq; arborũ & omnis culturæ impatientem, id quod nõ de tota Germania, sed de ea quam Rhenus & Danubius includunt, dixisse accipendum est. Obducebatur enim tunc ferè tota Sueuiã, inferior Bauaria & Franconia, Hercynia sylua. Nunc uero tota colitur, adeo ut Hercyniæ syluæ nullæ reliquæ supersint, præterq; in locis montosis, ut est in Nigra sylua, in Ottonica, Speshartica & Bohemica sylua. Sed nec loca illa, quãtumlibet horrendam præ se ferant faciem, carent habitatoribus, ciuitatibus, arcibus, monasterijs & uillis, præsertim cum ex cõuallibus insignes undiq; amnes procurrant, & cuncti in Rhenum & Danubium ruant, & mirum in modum per eos populus unus alteri ferat opem, adducatq; ea quæ apud se abundant & alibi desiderantur, qualia sunt, ligna ædificijs apta, metalla, picearum arborum liquor, casei, butyrum &c. quæ ex montosis locis in magna copia in terram planam euehuntur, & pro eis frumentum & uinum reportantur. Quàm celebres urbes intra quadringentos annos in superiori & antiqua Germania exortæ sint, nemo est qui id ignorat, nisi qui nõ uidit Nurnbergam, Ulmam, Herbipolim, Bambergam, Vratislauriam, Ambergam, Norlingam, Heltprunnam, Heidelbergam, Stuckgardiam, Thubingam, Friburgum, & alia penè infinita oppida, quæ intra Rhenum & Danubium post translatum in Germanos imperium sunt extructa. Dici nequit, quantum ista superior Germania in oppidis, castellis & uicis, arcibus, monasterijs & pagis creuerit post memoratũ tempus, ut uix satis loci fuerit tot Ducibus, Lantgrauis, Margrauis seu Marchionibus, Burggrauis, Palatinis comitibus, Comitibus, Liberis, Baronibus, Nobilibus, Episcopis, Abbatibus & Præpositis, in quos tota Germania, exceptis imperialibus ciuitatibus, quæ Imperatorem dominum agnoscunt, est distributa. Multi plebei sub exactoribus istis duram seruiunt seruitutem. Porro mores & uestitus Germanorum, tam præfectorum quàm subditorum indies mutantur, sanguinarijs militibus semper aliquid noui ex bellis afferentibus. Hinc enim increbuit & incruduit, potandi, iurandi, lacerandi uestes, ocidendi & ludendi pessima consuetudo. De Sueuis, Bauaris, Franconibus, Alsatibus & Rhenensibus, suis quibusq; dicetur locis.

GERMANIA. VI. NOVA TABVLA

NOVA TABULA

Landesbibliothek
Karlsruhe

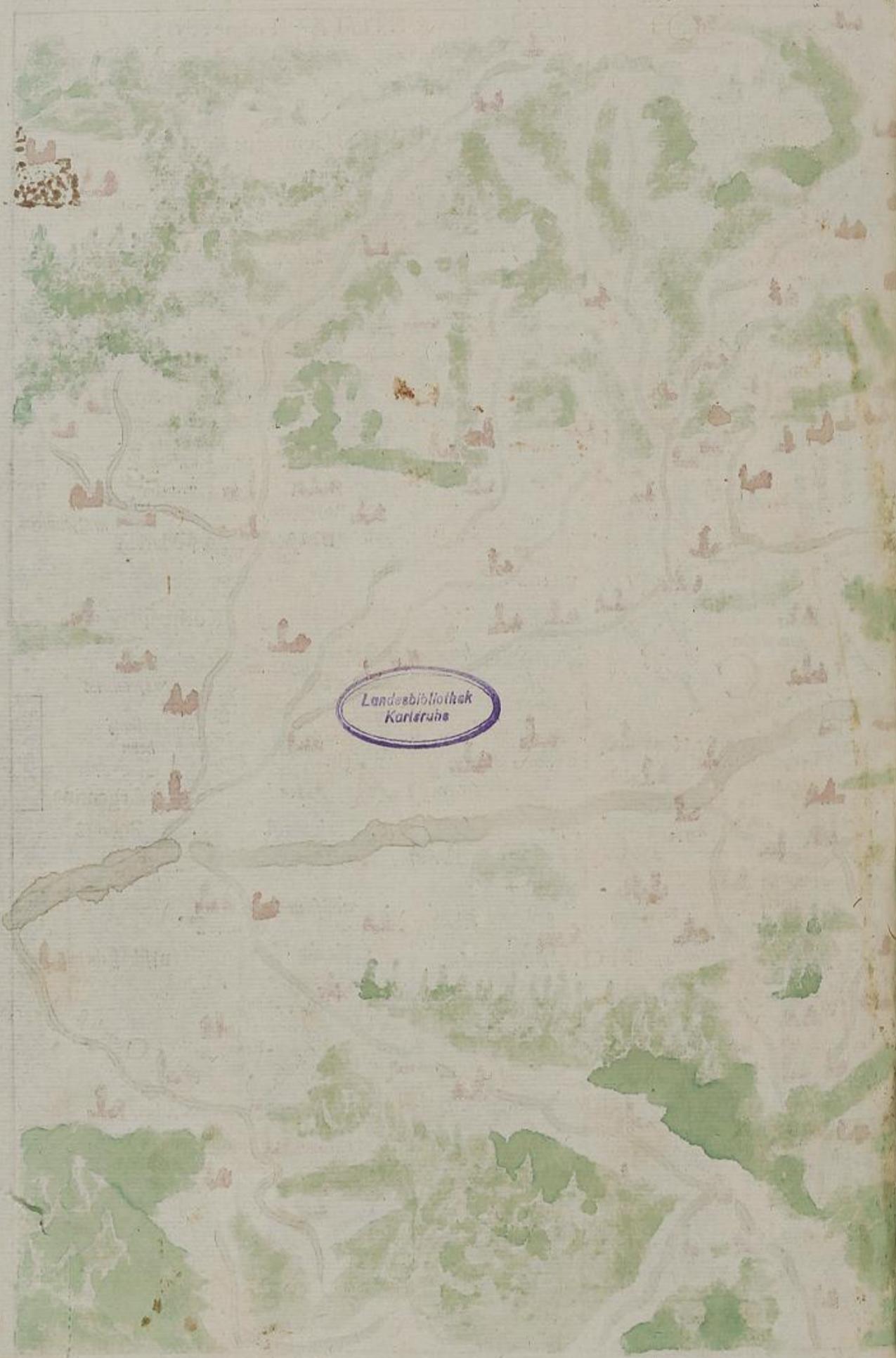
ALSATIA ET BRISGOIA

Alsatia uel secundum alios Elsatia, ab Illa seu Alsa fluuio, ut alij uocant, id habet nominis. Oritur hic fluuius in Vocetio monte, ubi Alsatia initiū sumit, & apud Argentoratū regionis huius metropolim & ferè terminū aquilonarem, Rheno miscetur. Latitudo terræ huius parua est, quippe quam includunt Rhenus & mons Vogesus, qui Alsatiam ab occidente determinat à Lotharingia, si cut ab oriente Rhenus fluuius eam separat à Brisgoia. Profluūt ex Vogeso plurimi amnes, ut tabula ostendit. Sunt etiam in eo ditissimæ argenti, æris & ferri mineræ, præsertim in ea ualle, quam uocant Lebertal. Porro ubi mons ipse desinit in planitiem Alsatie, profert aureum nobilissimūq; uinum, & id in tāta copia, ut Heluetijs, Sueuis & Bauaris, alijsq; circumiacentibus regionibus magnā suppeditet abundantiam. Sed & plana terræ tam multū proferunt frumenti, ut Sugoia seu Sequania alimentum ministret Heluetijs, Burgundis, & Lotharingis, quin & Italia superioribus annis tempore magnæ famis escam petiuit ex Alsatia. Numerantur in angustia huius tam fertilis terræ præter innumeras uillas & uicos, 46 muratæ ciuitates & oppida, atq; 50 arces. Regio autem ipsa diuiditur in superiorem & inferiorem Alsatiam. Superiori præsident archiduces Austriæ & inferiori episcopus Argentinensis. Insigniores tamen urbes, ut sunt Argentina, Hagenoia, Selestadium, Colmaria, Mulnhusium & Basilea, imperatorem immediatum agnoscunt dominum.

B R I S G O I A à Brisfaco metropoli hoc sortita est uocabulum, tam & si temporis successu Friburgum superauerit Brisfacum in magnificentia & diuitijs. Fuit hoc Friburgum circa annum Christi 1100. ex uilla in ciuitatem mutatum, habuitq; proprium comitem, sed cum non conueniret inter illum & Friburgenses, anno Christi 1367. ciues sese redemerunt ab eo, suppeditante duce Austriæ pecuniam, cuius dominio sese subiecerunt. Conditores ciuitatis fuerūt duces à Zaringen, & horum primus uocatus fuit Bertholdus, cui successit frater eius Conradus, & hic habuit filium Bertholdum nomine, qui anno Christi 1178. condidit Friburgū in Oechtlandia. Huic successit Bertholdus filius, qui ex filia comitis à Kiburg duos sustulit filios, sed quos nobiles ueneno sustulerunt. Cumq; ex genealogia illa non superesset nisi Bertholdi soror, quam habuit uxorem Egon comes à Furstenberg, obuenit illi hæreditatis iure Friburgum. At cum inter comitem illum & Friburgenses non conueniret, ut iam quoq; diximus, Friburgenses tradita comiti pecunia magna, elegerunt duces Austriæ pro dominis. Anno salutis 1450. Albertus dux Austriæ fundauit Academiam Friburgensem. Est parua regio Brisgoia, sed supra modum fertilis in uino & frumento. Vinum in multis locis est tam nobile ut Alsatium,

ALSATIA ET BRISGAVIA II RHENI ET VII. NOVA TABVLA.

Landesbibliothek
Karlsruhe

postea ere
cipue Sto
dericus ue
cum & H
stein, sicu
nes Hoch

Fuerant
latini à T
cessiones
ipsi sape
selectione
ctor (eos e
tus, cui su
quidam, r
& filio ei
& Corad
Bauariz,
Friderico
tor palat
1104. sep
radus rel
dux Saxo
ilte Henr
eam palat
monialite
tu filius ei
patus hae
ducatum
latinaru
questratu
Rudolfo
Rudolfu
fuerit à p
men eius
& Ruper
post prae
& regim
genti op
lam relin
fratris fil
tum non
uxorem

TERTIA RHENI

T A B V L A.

Ontinet hæc tabula Marcam Badensem, Vuasgoiam, Vuestricham, ditionem principis Palatini &c. Thermæ Badenses, ubi Marchio ipse residere solet, inuentæ dicuntur tempore Antonini imperatoris, circa annum Christi 126. Otto autem tertius imperator, longe postea erexit circumiacentem regionem in Marcam, additis oppidis aliquot, præcipue Stollhofen & Etlingen, quæ antea fuerant abbatis Vuiffenburgensis. Fridericus uero secundus, cum defecisset comitatus Kreichgoiensis, adiecit Durlachum & Heidelbergum. Porro Rastet & Cuppenheim accesserunt ex ditione Eberstein, sicut Phortzen & Cell ex ducatu Sueuico. Nouissime accesserunt regiones Hochberg & Rœtelen,

PALATINATVS.

Fuerunt olim multi & uarij comites Palatini, nempe palatini à Vuittelspach, palatini à Thubingen, palatini à Schiern & palatini à Rheno, quorum omnium successiones iam dudum defecerunt, præter Palatinorum Rhenensium, sed qui & ipsi sæpe defecerunt, & hodie quidem nulla nominis eorum extaret memoria, nisi electionis dignitas principatû illû sustinuisset. Primus palatinus comes & elector (eos em̄ qui fuerunt ante Ottonem tertium hic omittimus) fuit Henricus appellatus, cui successit priuignus eius Sifridus, pater sanctæ Kunegundis. Nam scribunt quidam, memoratum Henricum uxorem duxisse, relictam principis Brabantini, & filio eius Sifrido tradidisse Palatinatum. Sifridus reliquit duos filios, Ezelinû & Cōradum. Qui cum sine hærede decessissent, Henricus dux Saxonix & dux Bauariæ, cognominatus superbus, adeptus palatinatum, ob superbiam suam à Friderico primo anno 1180 rursus hac dignitate priuatus est, tradiditq; imperator palatinatum fratri suo Conrado, duci Sueuix, qui & postea anno Christi 1204. sepultus fuit prope Heidelbergum in monasterio Schoenawësi. Hic Conradus reliquit unicam filiam, Agnetem nomine, quam duxit uxorem Henricus dux Saxonix, filius Henrici superbi, factusq; est per eam comes Palatinus. Et cû iste Henricus aliam sobolē præter filiã Gertrudē non haberet, translatus fuit per eam palatinatus ad Ottonem ducem Bauariæ & comitem à Schiern, cui matrimonialiter fuit iuncta, anno scilicet Christi 1225. Huic successit in utroq; principatu filius eius Ludouicus, qui & ipse filium Ludouicum nomine, utriusq; principatus hæredem reliquit. Et hic Ludouicus duos habuit filios, Ludouicum, qui ducatum Bauariæ retinuit, & Rudolfum, qui partem aliquam in Bauaria cum palatinatu possedit. Et ab eo tempore usq; in hodiernum diem Bauariæ ducatus sequestratus fuit à palatinatu, tã & si tituli non fuerint discreti. A memorato enim Rudolfo progeniti sunt omnes principes palatini, qui hodie extant. Et licet ipse Rudolfus per fratrem suum Ludouicum imperatorem & ducem Bauariæ pulsus fuerit à palatinatu, eo quod suffragium suum in electione non dedisset ei, filij tamen eius ob id non fuerunt spoliati ditione patris, sed successerunt ei Rudolfus & Rupertus, tertius uero Adolfus nomine, licet fuerit secundo natus, cessit tamen post præmaturam mortem Rudolphi primogeniti Ruperto, quod is prudentior & regimini aptior esset. Hic Rupertus anno Christi 1346 instituit in Heidelbergensi oppido studium uniuersale. Et cum nec ipse nec Rudolfus prolem masculam relinqueret, factus est post mortem eius princeps elector Rupertus Adolphi fratris filius: qui ducens uxorem filiam regis Siciliæ, sustulit ex ea filium Rupertum nomine, qui postea factus est Romanorum rex. Duxit autem iste Rupertus uxorem filiã Burggrauij Nurnbergensis, & genuit plurimos filios, nempe Otto

TERTIA RHENI NOVA TABVLA

nem, Fridericum, Rupertum, Ludouicum, Iohannem & Stephanum. Rupertus in ipso iuuentutis flore obiit, reliqui uero fratres inter se diuiserunt patris ditionem. Ludouicus factus est elector, habuitque uxorem filiam regis Cypri, & fuit executor concilij Constantiensis. Ottoni obuenerunt Mospach & Numarckt, sed in filio eius Ottone nomine, defecit hæc linea. Porro Friderico tulit fors Ambergâ Bauariæ ciuitatem, mortuusque est sine hærede. Iohanni cessit in hæreditatem Nuenburg oppidum Bauariæ, & is reliquit filium nomine Christophorum, qui factus est rex Daniæ, & obiit sine prole. Stephano obuenerit Zweibrucken cū annexa ditione, ductaque Anna hærede comitatum Veldentz & Sponheim, genuit Ludouicum & Fridericum. Ludouicus, cognominatus niger, possedit Zweibrucken & Veldentz. Fridericus uero in possessionem accepit Siemern & comitatum Sponheimensem. Huic Friderico successit filius Iohannes, Rupertus uero alter filius, factus est episcopus Ratisponensis. Iohanni successit filius Iohannes, qui nostro auctori ducatus præsidet, uir admirandi ingenij, & plurimis nature dotibus conspicuus. Porro Ludouicus elector genuit Ludouicum & Fridericum. Ludouicus genuit ex filia ducis Subaudiæ Philippum in ipso iuuentutis flore, moriensque reliquit fratrem filij tutorem & principatus rectorem. Philippus factus uir successit patruo, genuitque multos filios, ex quibus primogenitus Ludouicus hodie principatus præsidet. Hæc fortassis prope diem in germanica lingua latius describemus.

HVNORVM PRÆSIDIVM.

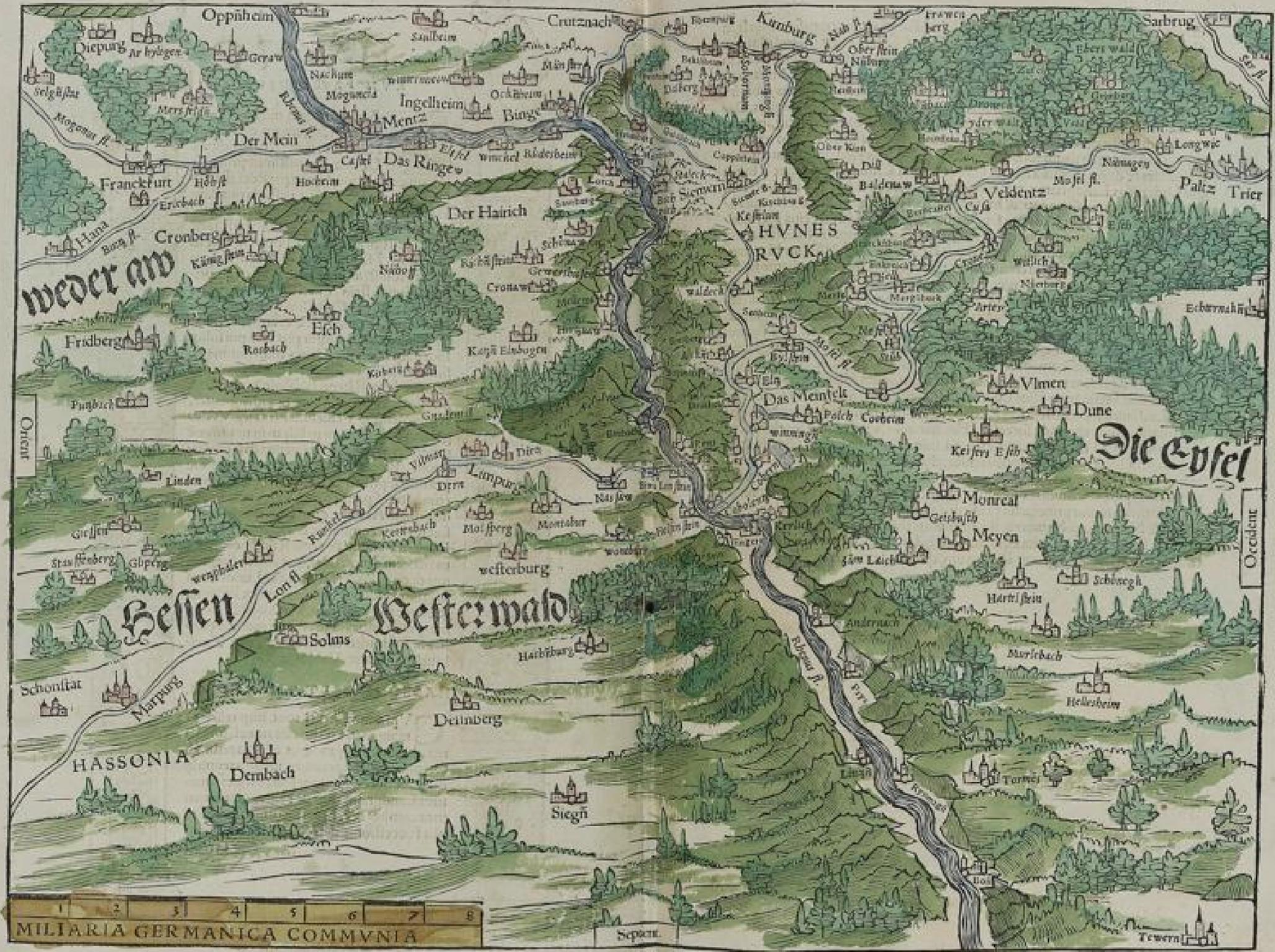
HA regio, quam vulgo Huneruck uocāt, putatur olim fuisse Hunorum statio seu præsidium. De qua illustrissimus princeps Iohannes Palatinus, qui ei præsidet, ista supeditauit. Extant adhuc uestigia quædam Hunorum in regione nostra. Nam haud procul à Siemern oppido nostro est fons quidā, qui uocatur Hounenborn, id est, Hunorū fons. Est & arx quædā, quam uulgus uocat Hoinstein, in Cācellarijs uero appellatur Hunoltstein, quasi Hunorum rupes. Et aliud castrum Castellun, quasi castellum Hunorum. Porro Ruck Germanis sonat tergū: tergo aut utuntur pro tuto præsidio. Erat itaq; regio ista Hunis olim tutum præsidium ob id potissimum, quod his tribus fluuijs Naha, Rheno & Mosella circūscribitur. Sed cum comites Spanheimenses, Ringrafenses, Veldentzenses atq; Vuilgrafenses exercitum ualidum in unum coëgissent, colluuiem illius gentis in fugā uerterunt. Regioni huic, ut diximus, hodie præsident principes Palatini, heredes facti comitatuū Spanheim & Veldencensis per dominam Annam, quæ unica filia & heres fuit utriusq; comitatus, & quam Stephanus Ruperti Palatini & regis Romanorum filius uxorem duxit. Reliquit autem Stephanus duos filios, Fridericum & Ludouicum nigrum. Friderico obuenerunt ex Palatina tu Siemern, Bolanden, Vualdeck & Erenberg cum annexis prædijs, à matre, Spanheim. Ludouico uero cessit à patre Zwei brucken, à matre Veldentz &c.

HASSONIA ET THVRINGIA.

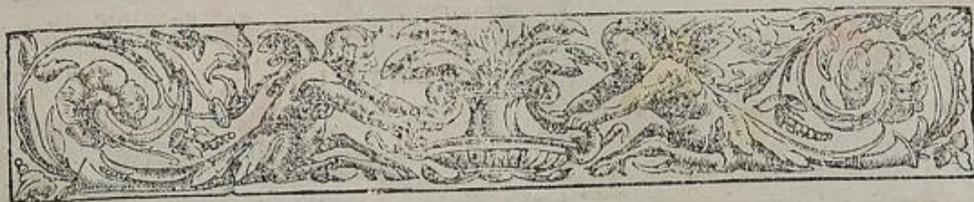
CVm anno Christi 1001. imperiū Romanum in Germanos translatum uarijs dignitatum gradibus adornaretur ab Ottone tertio imperatore, instituerenturq; quatuor duces, quatuor marchiones, quatuor Landgrauj, quatuor Burggrauj, quatuor comites &c. breui factum est, ut ob uirilis successionis defectum iste ordo cōfunderetur

QVARTA RHENI ET IX·NOVA TAB

deretur & interrumpetur, tituli & dominia disiungerentur, transferrenturq; in
aliam lineam & ditionem. De Hassonia quidem scriptum inueni, quod olim fue-
rit comitatus subiectus Landgrauio Thuringensi, sed postea & ipsa surrexit in
Landgrauiatum. Anno Christi 1241 defecit linea Landgrauiorum Thuringen-
sium sub Friderico secundo, translatumq; est dominium ad Marchiones Misniae.
Nam Alberti marchionis Misniae mater fuerat filia Landgrauij Thuringensis. De-
inde anno Christi 1423. cum elector dux Saxoniae sine prole moreretur, impera-
tor Sigismundus dedit ducatum illum dominis Misnensibus, & ab eo tempore
triplicem habuerunt titulum: nam sunt Landgrauij Thuringenses, Marchiones
Misnenses & duces Saxoniae. Circa Annum Christi 1120. praefuit Thurin-
giae Ludouicus Landgrauius gener Lotharij imperatoris & ducis Saxoniae, cui
successit Ludouicus filius eius, & huic quoq; successit filius Ludouicus, qui an-
no Christi 1182. sine prole in terra sancta obiit, successitq; ei frater eius Herman-
nus, cuius filius Ludouicus duxit uxorem Elisabetham regis Vngariae filiam, suscepitq;
ex ea filiam nomine Sophiam, quam duxit Brabantiae dux, & filium Herman-
num, qui cum sine prole moreretur anno 1241. Sophia soror conabatur filium
suum Ludouicum ducem Brabantiae in fratris substituere locum, at Misnenses re-
nuentes praefecerunt Landgrauiatui Albertum Henrici Marchionis sui filium.
Tunc Sophiae alter filius nempe Henricus dux Brabantiae, factus est Landgrauius
Hassoniae. Quae sequuntur suppeditauit Io. Dryander Hasso, uir ob insignem
eruditionem doctis quibusq; notus. Henricus dux Brabantiae & Landgrauius
Hassoniae genuit Ottonem successorem. Otto duos habuit filios, Henricum qui
ei successit sed prolem non reliquit, & Ludouicum, cuius filius Hermannus pa-
truo successit. Hermannus filius Ludouicus successit, Ludouicus habuit quatuor
filios, Ludouicum successorem, Henricum qui ducta ultimi comitis de Catzenelbogen
filia, socero in comitatu successit, Hermannum, qui factus est archiepiscopus
Coloniensis, Fridericum qui puer obiit, Ludouicus duos habuit filios, & uter-
que uocatus fuit Guilielmus, prior senior, alter medius: habuit & Henricus fili-
um nomine Guilielmum, & hic iunior appellatus fuit. Senior Guilielmus pa-
tri successit, quo praematura morte sublato, procurante archiepiscopo Coloni-
ensi, Guilielmus iunior principatui praeficitur atq; comitatibus Catzenelbogen,
Dietz & Nidda, duxitq; uxorem filiam comitis Palatini, at cum ipse quoq; in iu-
uentutis flore moreretur, tota ditio ad Guilielmum medium peruenit. Et hic
tempore belli Bauarici genuit Philippum, qui iam praesidet principatui.

BRABANTIA ET GELDRIA

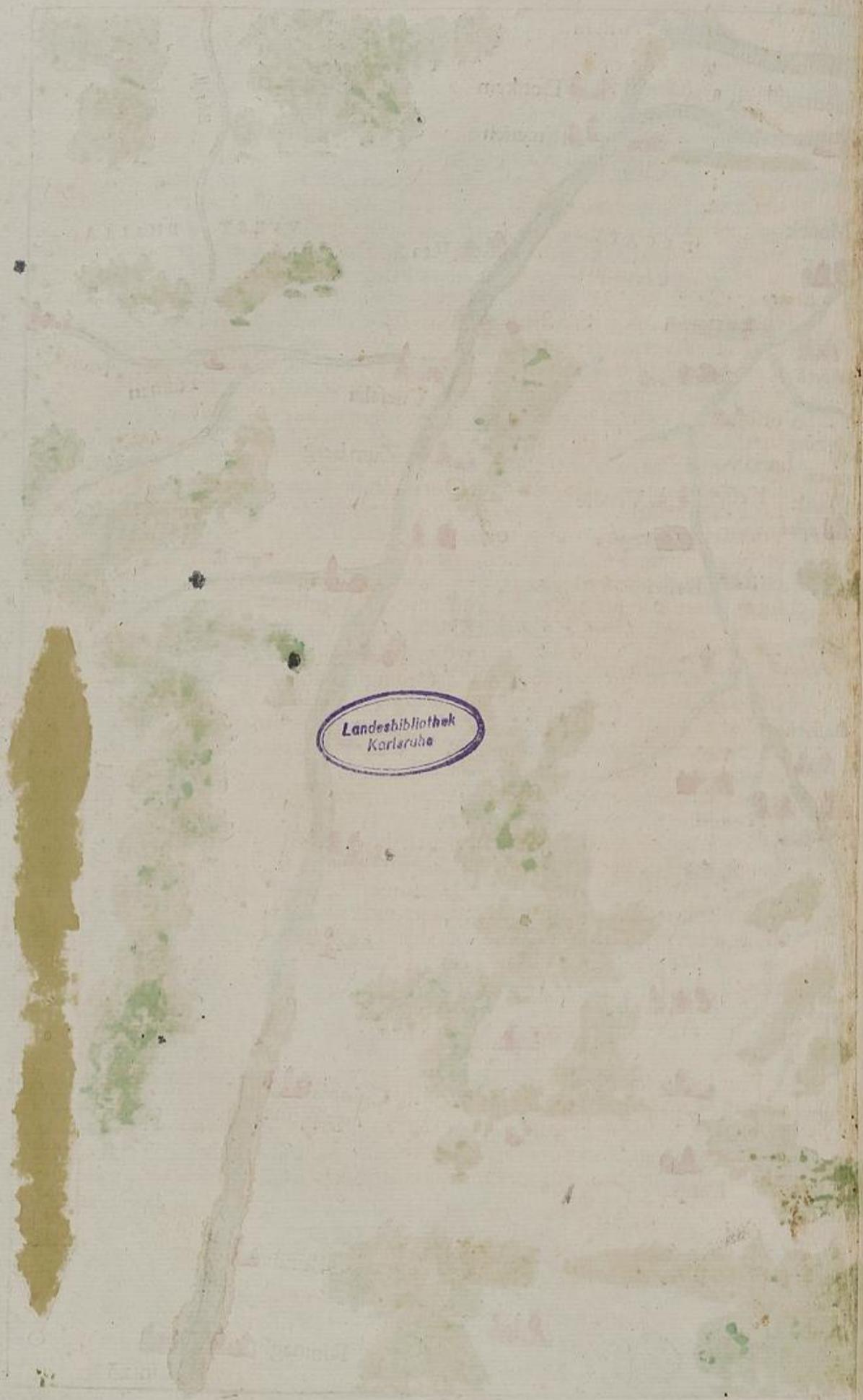
Continet tabula ista Brabantiam, cuius termini sunt ab oriente Mosa fluuius, ab occidente Scalda fluuius & Hannonia; Hollandia à septent. & comitatus Namurci à meridie Inter Rhenum & Mosam comprehenduntur ducatus Cleuens, ducatus Geldria, ducatus Iuliacensis & ducatus Limpurgensis. Ducatus Limpurgensis ab Henricis imperatoribus erectus cito defecit, additusque est ducati Geldriae. Anno uero millesimo ducentesimo nonagesimotertio captus dux Geldriae in bello à duce Brabantie, pro sui liberatione magnam partem de ducatu Limpurgensi dedit duci Brabantie. Comitatus Geldriae initium sumpsit anno salutis 935. Postea an. Christi 1329. factus est ducatus per imperatorem Ludouicum. Quo anno & comitatus Iuliacensis dicitur factus marchionatus, ac deinde post triginta annos, erectus in ducatum. Ducatus uero Bergensis seu Montensis primum fuit comitatus, ac deinde factus est marchionatus per Carolum quartum, cuius filius Vuentzeslaus paulo post marchionatum sublimauit in ducatum. Metropolis illius ducatus dicitur esse Deuselberg, è regione Geldriae situm habens. Dominium Cleuense in concilio Constantienti, anno scilicet Christi 1417. surrexit in ducatum. Ducatus Brabantie successiue multos & uarios habuit dominos. Ab initio fuit sub duce Lotharingie. Deinde anno Christi 1106. Henricus quintus tradidit illum dominis de Louanio. Et cum illorum posteritas quoque deficeret, rursus peruenit ad Lotharingios. Cumque dux Iohannes anno Christi 1355. sine uirili semine decederet, filia eius Iohanna ducto marito Vuenceslao Bohemo, illoque mortuo, ducatus praefuit 22. annis, post cuius obitum, sororis suae nepos nempe Antonius, Philippi ducis Burgundiae filius, propinquior haeres successit in ducatu. Et cum is quoque sine uirili semine hinc migraret, fratris sui Iohannis ducis Burgundiae filius Philippus nomine, factus est dux Brabantiae, anno scilicet 1434. Subiugauit & Hollandiam atque Selandiam dominio suo. Huic successit Carolus filius eius Burgundiae dux, cuius filiam Mariam Maximilianus imperator duxit uxorem, factusque est per eam dux Burgundiae, dux Brabantiae, comes Hollandiae & Selandiae &c.

Locorum quorundam huius tabulae interpretatio.

Colonia agrippina	Coln	Traiectum superius	Mastricht
Aquisgranum	Ach	Traiectum inferius	Vtrecht
Iuliacum	Gulch	Mechlinia	Mechel
Leodium	Lutich	Antuuerpia	Antorff Antwerp
Hannonia	Hennengow	Louanium	Loenen
Nouiomagum	Newmegen	Bruxella	Brussel
Tongari	Tongerem		

BRABANTIA V. RHENI ET X. NOVA TABVLA.

Landesbibliothek
Karlsruhe

SV

Nu
faerun
compr
cum P
Marca
plana
carum
occup
bus, p
tura
inueni
sunt r
cuius
gnit
rem fil
eius. P
dit uni
hzrede
pe Oto
Bertho
fen. H
Frideri
factus
canū. H
succes
per eā
Sicilia
ctus in
se Her
Sicilia
las in fi
ter occ
zquita
aūt hec
quis in
dam fil
quiter
quoru
donec
genfer
Christi

Hac
usq; ad
nobis
copiam
gnum

SVEVIA ET BAVARIA

Nulla natio in Germania tam diu retinuit nomē suum ut Sueui, quippe qui longe fuerunt ante Saxones, Francones & Bauaros. Patuit etiam Sueuia olim latissime, ut comprehenderit Brisgoiam, Nigram syluam, Hegoiam, Eregoiam usq; Tigurum, lacum Podamicum, Algoiam, Lechgoiam, Vindeliciam, Vuirtembergum, Reichgoia, Marcam Badensem & Rhetiam que est circa Norlingen. Est autem regio ipsa partim plana & partim mōtuosa, & satis fertilis, in plerisq; etiam locis, potissimum iuxta Nec carum fluuium, uinum proferens. Nihil est in ea ociosum, nisi quod paludes & sylue occupant. Habet autem multas syluas & frequentem uenationem, abundat & pecoribus, præsertim in Nigra sylua. Sunt in ea plurima oppida, uillæ & uici, sed & arces, natura & arte munitæ, præsertim in Hegoia sunt arces quales in uniuersa Germania non inueniunt, in tam editissimis & præcipitibus sitæ montibus, que ueluti propugnacula sunt totius Sueuię. In Sueuia oritur celeberrimus totius Europe fluuius, Danubius, cuius fontem diligenter in hac signauit tabula. Habuit Sueuorum natio à Caroli magni temporibus proprium ducem. De hoc enim Carolo legimus, quod duxerit uxorem filiam Gotfridi ducis Sueuorum, mansitq; aliquandiu ducatus apud posteritatem eius. Postea uarij generis habuit duces, ex quibus Hermannus anno Christi 948. dedit unicā filiā suā Ludolpho Ottonis primi imperatoris filio. Et cū Ludolfus iste absq; hærede hinc migraret, habuit Sueuię ducatus successiue multos & uarios dominos, nēpe Ottonem à Suuinfurd, Rudolphum à Rinfelden, Bertholdum à Zeringen. Pulso Bertholdo Imperat. Henricus quartus tradidit ducatum genero suo Friderico à Stauffen. Hic Fridericus duos habuit filios, Conradum, qui factus est Romanorum rex, & Fridericum qui patri in ducatu successit. Fridericus duos habuit filios, Conradū qui factus est Comes Palatinus, & Fridericum qui factus est imperat. & retinuit quoq; ducatum. Hic fuit Fridericus primus, cognominatus Barbarossa, & habuit filium Henricū successorem in imperio & ducatu, & hic ducens uxorem filiam regis Sicilia, factus est per eā rex utriusq; Sicilia. Cui successit filius eius imperator Fridericus secundus, rex Sicilia & Sueuię. Is aut reliquit duos filios, Conradum & Henricum. Conradus electus in Romanorum regem genuit Conradinum. Alij uero dicunt Conradinum fuisse Henrici filium, fuitq; is Conradinus ultimus Sueuię dux & legitimus heres utriusq; Sicilia. Cumq; in Italiam proficisceretur, ut autum Sicilia regnum possideret, nullas insidias suspicatus, subito captus & contemptim circumductus, tandemq; innocenter occisus est à Carolo duce fratre regis Fracia, cui Romanus pontifex præter omnē æquitatē tradiderat Sicilia regnum, factus innocentis sanguinis traditor. Contigerūt aut hæc anno Christi 1267. Quo tēpore defecit nobilis ducatus Sueuię, nec dux aliquis in ea regione cum titulo isto surrexit, quanquā Rudolphus ab Habsburg & quidam filiorum eius conati fuerint sibi usurpare hunc titulū, sed quem diu retinere nequiuērūt. Abolito itaq; ducatu Sueuię, comites à Vuirtemberg præ cæteris comitibus quorum plures fuerunt in Sueuia, inualuerunt & plurima loca ex ducatu acquisierūt, donec tandem nostro æuo Comes Eberhardus sublimatus est in ducem Vuirtembergensem & Teckensem à Cæsare Maximiliano in comitijs Vuormaciensibus anno Christi 1495.

B A V A R I A.

Hæc regio olim Noricum & deinde Baioaria fuit appellata, extenditurq; in Austrū usq; ad Alpes, ab occasu uero terminatur ad Licum fluuium, & à septentrione ad Danubium & nonnihil ultra, ab Bohemicā scilicet usq; syluam. Profert ea regio magnam copiam frumenti, uinum uero in paucis crescit locis. Abundat salis fontibus, unde magnum colligitur ab incolis emolumentum. In Norico iuxta syluam Bohemicam fre-

SVEVIA ET BAVARIA XI. NOVA TABVLA

quentes sunt ferri mineræ, & iuxta Athesim in loco qui uocatur Schuatz uberrime sunt argentifodinæ, ex quibus annuatim ingens uis eruitur argenti. Irrigatur terra ipsa plurimis piscosis amnibus, qui omnes in Danubium exonerantur, argentumque illum mirum in modum. Habuit præterea Bauaria à multo tempore proprium ducem, qui & tempore Ottonis imperatoris tertij numeratus est inter quatuor duces imperij. Colligitur etiam ex historijs Bauariam ante Christum natum & aliquandiu post eius natiuitatem habuisse regem, sicut Iulius Cæsar scribit, Ariouistum Alemannorum regem uxorem duxisse, sororem regis Norici. Inuenitur quoque Garibaldum regem Bauariæ tradidisse filiam suam Theodelindam in coniugem regi Lombardiæ. Postea anno Christi 612. fuit Teudo dux in Bauaria, & hic baptisatus est à sancto Rupertus episcopo Vuormaciensi, qui & postea episcopus fuit Saltzburgenfis. Transactis deinde aliquot annis, ducatus Bauariæ peruenit ad Caroli Magni posteros, qui præfuerunt Bauariæ usque ad imperatorem Arnolphum, qui anno Christi 889. extruxit in Bauaria inter Monacum & Ingolstadtium burgum nomine Schyern, cui præfecit Comitem palatinum. Ab isto Arnolfo & posteris eius peruenit ducatus Bauariæ mediante muliebri prole ad duces Saxonie. Alij asserunt Ottonem imperatorem anno Christi 947. ducatum Bauariæ tradidisse fratri suo Henrico Saxoni, qui auus fuit sancti Henrici imperatoris. Cumque sanctus iste Henricus sine hærede decederet, contendebant comites à Schyern pro ducatu Bauariæ, uerum nihil efficere potuerunt, cum ducatus fluctuaret iam sub Saxonibus, iam sub Marchionibus Austriæ, & iam sub Vuelpis Sueuicis usque ad annum Christi 1156. Quo tempore imperator Fridericus dedit hunc ducatum Henrico duci Saxonum, sublimauitque Marchionem Austriæ in ducem, adijciens prouinciæ eius aliquot comitatus ex ducatu Bauariæ. Postea anno Christi 1180. rursum exclusit imperator hunc Henricum ob superbiam eius ab utroque ducatu, factusque est Otto comes à Schyern & comes Palatinus à Vuitelspach, dux Bauariæ, & ab illo descenderunt omnes duces Bauariæ & Palatini Rheni, qui ab eo tempore usque nunc nati sunt. Iste Otto genuit Ludouicum, Ludouicus alium genuit Ludouicum, & is duos habuit filios, nempe Rudolfum & Ludouicum: Rudolfo pater dedit Palatinatum Rheni & Ludouicum fecit successorē in ducatu Bauariæ. A Rudolfo descenderunt moderni principes Palatini, ut in tabula Rheni III. ostēdit. Porro Ludouicus factus est imperator, & inter multos filios duo illi successerunt in ducatu, Stephanus & Albertus. Albertus fixit sedem in Straubingē, defecitque linea eius in filijs eius. Stephanus diuisit in senectute sua ducatum tribus filijs suis, nempe Stephano, Friderico & Ioāni. Stephani linea defecit in filijs eius. Fridericus uero, cui forte obuenerat Landshuta, genuit Henricum, Henricus genuit Ludouicum, Ludouicus habuit unum filium, nempe Georgium, qui cognominatur dux diues à Landshut, & filiam Margaretā, quam duxit Philippus Palatinus. Et cum hic Georgius moreretur sine liberis exortum est temporibus nostris horrendum bellum Bauaricum. Porro dux Ioannes à Monaco genuit Ernestum, Ernestus genuit Albertum, Albertus genuit alium Albertum aliosque filios, Albertus genuit Vuilhelmum & Ludouicum qui isto tempore Bauariæ præfunt.

FRANCONIA

Hæc & Francia orientalis appellatur, habetq; id nominis à Franco Sicambrorum duce, à quo & Galliæ quædam pars Francia nuncupata putatur. Cum enim circa annum Christi 326. implacabile dissidium esset natum inter Thuringos & Sueuos, uocatus à Thuringis Genebaldus dux Francorum, eorum scilicet qui tunc iuxta ostia Rheni habitabant, ut ipsis contra Sueuos auxilium ferret, uenit cum magna Francorum multitudine, datusq; est eis locus inter Thuringos & Sueuos, qui ueluti murus solidissimus hos ab illis diremerunt, sustuleruntq; dissidium. Duci Genebaldo successit Dagobertus, & tertius aut quartus ab illo fuit Gosbertus, sub quo sanctus Kylianus cōuertit Francones ad fidem Christi. Vltimus dux fuit Hetanus, in cuius defuncti locum Pipinus rex substituit sanctum Burchardum episcopum Herbipolensem, eidem & omnibus eius successoribus tradens ducatum Franconię, anno scilicet salutis 752. qui & in hunc usq; diem ducatus & episcopatus præfunt. Est autē ferè tota Franconię regio fertilis, triticum & omne frumētum legumenq; in ea satum, multo cum fœnore cultoribus restituens. Profert & optimū uinum, Alsatico nequaquam inferius. Terra ipsa pro magna parte plana est, paucos habens montes, sed plurimos colles, præsertim iuxta Moganum flu. qui mediā perlabitur regionem, & iuxta Thuberum, qui apud Sueuos natus, irrigatq; Franconię extremitate, ruit in Moganum. Syluas habet multas, & inter eas quasdā insignes, regionem ipsam quasi propugnantes, ut sunt Ottonica, Speshartica & Thuringica. Quidam annumerant & Bohemicam, à qua non procul oritur Moganus ex monte Fichtelberg, unde & alij tres profluunt amnes, Nabus, Sala & Egra. Habet Franconia duas ciuitates episcopales, Herbipolim, quę & Peapolis & Marcopolis, & uulgo Vuirtzpurum uocatur, & Babenbergam, quam uulgo Bambergā appellant. Herbipolensis episcopus dux est Franconię, non totius sed maioris partis, cum & episcopus Babenbergensis magnam habeat ditionem in ea, præsertim in Voitlandia, & similiter Marchio Brandenburgensis. In Babenbergensi agro crescit mellea illa radix, quam glycerhyfam uocāt, effoditurq; in tanta copia, ut ingentes currus ea onerati, in diuersas abducantur regiones. In confinio Franconię est sita celeberrima Nurnbergę urbs in arenoso solo, unde nihil ferè commoditatis haberi potest, nisi terra ipsa multo labore maceretur, pastinetur & stercoretur. Hinc est quod huius urbis ciues omnes exercent artificia, aut negocijs intendunt, & diuitias quas ex sterili terra eruere nequeūt, ex uarijs ingeniosisq; artificijs multo felicius cōquirunt. Anno Christi 911. sub Conrado imperatore, uel, ut alij dicunt, anno 1140. sub Henrico imperatore, erectus est Burggrauatus Nurnbergē. Et cum circa annū Christi 1275. Burggrauorum semen deficeret, rex Rudolfus, comes ab Habsburg, sororium suum Fridericum, comitem à Zollern, Burggrauatui præfecit. Et huius quoq; filius, nepos & pronepos comitatum illum possederūt. Cum autem sub imperatore Sigismundo, Marca Brandenburgē. destitueretur uirili successore, Burggrauus Nurnbergensis, Fridericus nomine, obtinuit in concilio Constantiensi, anno scilicet Christi 1417. dictam Marcam, erogata magna pecunia quam Nurnbergenses suppeditauerunt, quatenus ab illius iurisdictione liberarentur. Sicq; præter titulum inanem Burggrauus nihil iuris sibi in urbe retinuit, maiorem consequutus ditionem.

FRANCONIA. XI. NOVA TABVLA

NOVA TABULA

Landesbibliothek
Karlsruhe

Hanc al
diam, & a
& empori
nones, no
stas uenas
uincias. N
honiā &
Soeciam &
Sonat aut
boli, quod
ueteribus
na, prefa
na iustice
inftar Aet
episcopal
fularum,
quo habi
rei presen
sed tabern
non colu
permutat
municato
ma est &
tandem f
sonat uia
ro est sul
rum, frig
cant. Ca
tur, & qu
ut expor
tum est i
tum per
nates qu
carybdis
sus orier
nullum
plumbi,
regia est
empori
& altas
dia, bon
Malmo
Mediol
landia i
naim lo
hoc uer
stincta
Ruffu

SCHONLANDIA

Hanc alij uocant, Schondaniam, id est, amoenā Daniā, quam Plinius Scandiam, & aliquando Scandinauiam appellauit. Vocatur autem sic ob portuum & emporiorum commoditatem, ob maritimas opes, lacuum & fluminū piscationes, nobilium ferarū uenationes, auri, argenti, plumbi, cupri & aris inexhaustas uenas, atq; oppidorum frequentiam. Diuiditur autē in multa regna & prouincias. Nam præter Daniā, quæ habet Cimbriam seu Iuthiam, Selandiā, Fy-honiā & alias plurimas insulas, continet quoq; hæc tria regna, Norduegiā, Sueciā & Gothiā: item Laponiā, Gronlandiā, Finlandiā & Islandiā. Sonat autem Gronlandia uiuentem terram, ob insignem scilicet prouentum pabuli, quod in ea regione inuenitur. Islandia uero sonat glaciale terram, & hæc ueteribus est Thyle, pro maiori sui parte mōtosa & inculta. Qua parte est plana, prestat plurimum pabulo tam læto, ut pecus depellatur à pascuis, ne ab aruina suffocetur. Habet rupem & promontorium, quod aestuat perpetuis ignibus instar Aetnæ, putaturq; à uulgaribus carcer esse sordidarū animarum. Ciuitates episcopales in ea sunt, Holen & Skalholten. Hetlandia maxima Orchadū insularum, habet episcopalem ciuitatem Orchadam. Laponia dicta est à populo quo habitat. Vocāt autem Germani Laponēs & Lappen, qui parum idonea rei presentis dicūt & faciunt, quos Latini ineptos uocant. Hi domos nō habent, sed tabernacula quasi castrensia. Ferarū maxima copia est in ea regione. Agrū non colunt, sed pisces capiunt plurima copia, edomantq; in farinam. Cōmertia permutatione & pecunia agunt, mutuo consensu tantū, & nullo sermone communicato, quia habent linguam peculiarem & ignotam uicinis. Gens ualidissima est & diu libera fuit & arma sustinuit Norduegiæ Sueciq; donec concessit tandem sub imperium & tributum pendit, præciosas ferarū pelles. Norduegia sonat uiam septentrionalem. Et fuit hoc regnum aliquandiu florens, hodie uero est sub potestate Danorū. Hæc mittit in Europam piscem ex genere Asellorum, frigore induratum & extentum in fustem, quem Germani Stockfisch uocant. Captura eius laudatissima est Ianuario, quando superest frigus ut induretur, & qui clementioribus mensibus fuerint capti, marcescunt, neq; sunt idonei ut exportentur. Littus Norduegiæ à castro Vuardhus usq; ad insulam Fosen totum est infestum uerno tempore balenis uastæ magnitudinis, adeo quod ad centum perueniunt cubitos. Hæc tunc gregatim conueniunt ad prolificandum. Et naues quæ uel in earum corpora, uel in uortices aquarum, quos hæc faciūt instar carybdis agitatione sua, delatæ fuerint, periclitantur. Secernitur Norduegia uersus orientem à Suecia asperrimis & altissimis perpetuoq; niuosis mōtibus, qui nullum transitum admittunt in Sueciam. Sueciæ regnum diues est argenti, eris, plumbi, ferri, & chalybis, pecoris & prouentu immenso piscium. Huius regni regia est Stockholm, quam nostri Holm uocant, Suecorum præcipua urbs & emporium, munita natura & arte, & sita in paludibus instar Venetiarū. Habet & alias plurimas urbes multosq; ducatus. Gothia sonat bonum, hinc Gotlandia, bona terra. Habet autē Gothia plurimas insignes urbes, ut sunt Lincopia, Malmogia, Sudercopia, Calmar, in qua aiunt arcem esse haud inferiorem arce Mediolanensi. Diuiditur quoq; Gothia in Ostrogothiā & Westrogothiā. Finlandia interpretatur pulchram terram. Hæc Scythiæ occurfat, & extra totū Tainaim longe procurrat in Asia fines. Habuit superiori ætate dominū Moschum, hoc uero tempore sub rege Sueciæ existit. Utuntur habitatores eius lingua distincta à Danis & Suecis, nempe lingua Vuandalorum, qua & Poloni atque Russi utuntur.

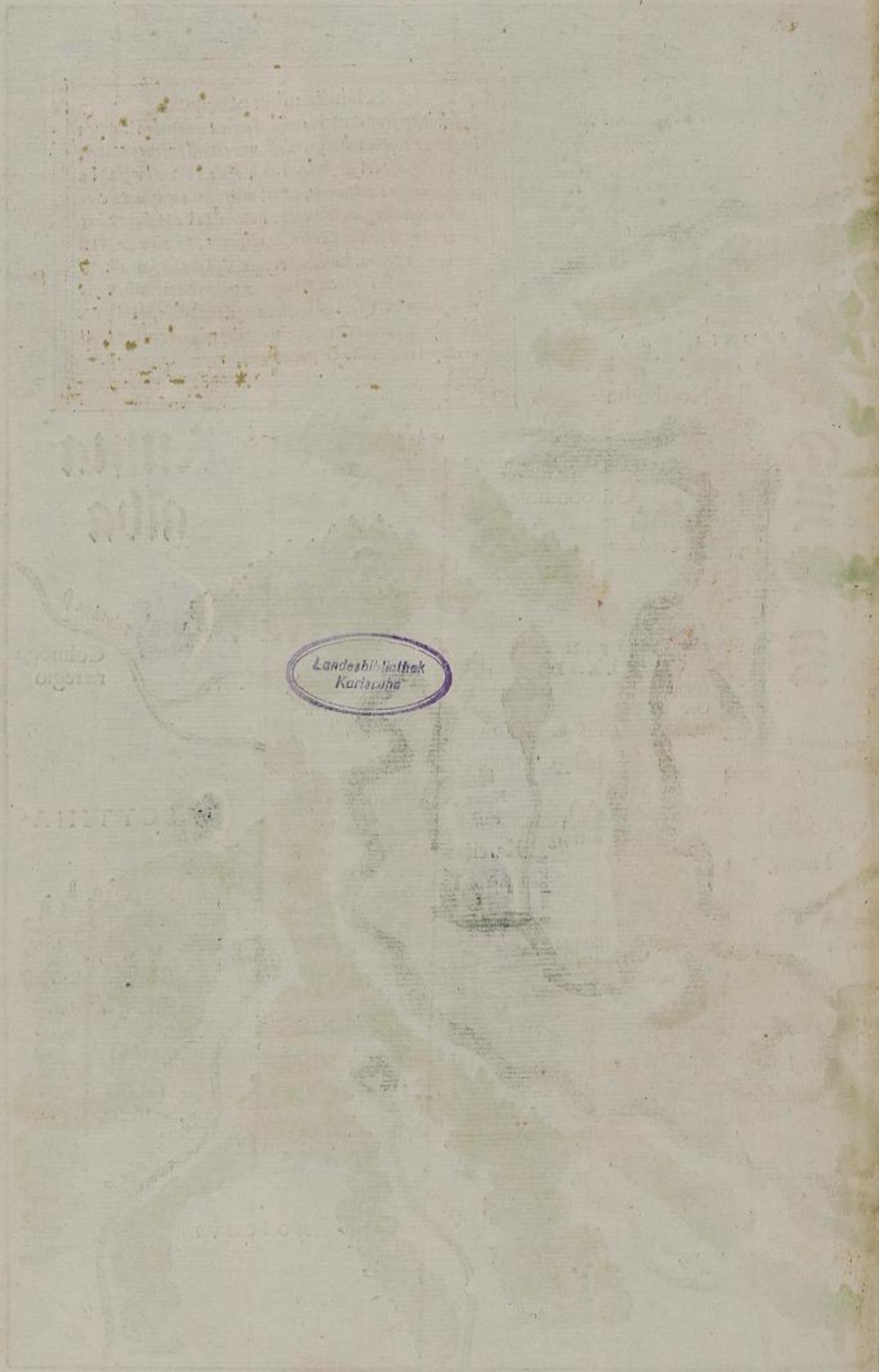
SCHONLANDIA XIII NOVA TABVLA

DANIA habet nomen illud à rege quodam Dano vocato, complectiturq; Cimbricam Chersonesum seu Insulam, quae vulgo Dithmarschen vocatur, Fionem, Selandiam, quae alij Selandiam appellant, et multas alias insulas. Anno Christi 1193. subegit rex Dania imperio suo regni Suecorum, et regnum Norvegiae. Civitates insigniores Cimbricae sunt Slepsvic, ubi aliquando fuit ducatus, Ripensfeldes episcopalis, Vibergia, Hærnsia, vulgo Oors, et Hærnsfeld. In Fione, Ottonia vulgo Othons, Mølshus, Særnberg, Schminberg. Habet autem haec insula situm inter Cimbricam et Selandiam.

Selandiae urbes praecipuae.
 Roskilde, episcopalis, Schlanoff, Hærnsia, quae vulgo Koppenhagen et Kopmannshusen, id est, mercatorum portus vocatur. Ibi est regis sedes et studium universitatis. In Norvegia, Nidrosia, vulgo Dranheim, et est metropolis omnium ecclesiarum Norvegiae, Islandiae et Gronlandiae. Habet et has civitates episcopales Bergen, Staffanger, Arslom et Hærnsmarium. In Suecia, Stockholm regia, Upsala episcopalis, et studio universitatis decorata, Nicopia, vulgo Nicopind, Valhem, vulgo Warheim et Warhem etc. in Gothia, Warburg, Malmogia, portus et emporium, Calmaris urbs magna, delectoria emporium et portus etc.

III NOVA TABULA

Landeshilfsoffiz
Karlsruhe

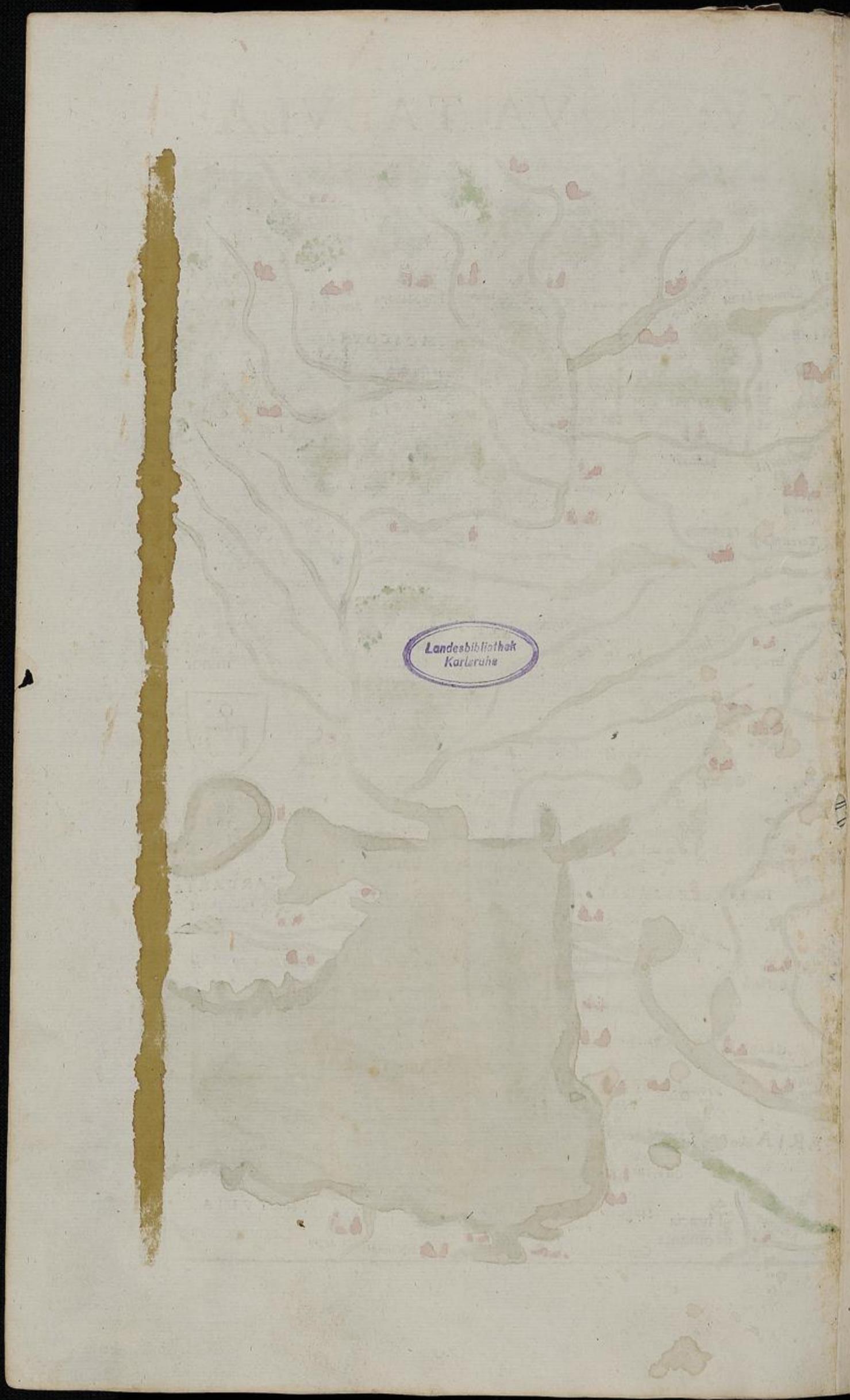
POLONIAE

ET VNGARIAE DESCRIPTIO. Vngariæ regio multo tempore peregrinarum gentium fuit sedes. Olim enim habitauerunt in ea Pannonæ & Peonæ, deinde Gothi, post Gothos Huni, post Hunos Langobardi, Langobardis rursus successerunt Huni, & tandē occupauerūt eam Vngari anno scilicet Christi 900. Et cum multa mala intulissent toti Germaniæ, anno Christi 954. à Cæsare Ottone prope Augustam Vindelicorum caesi, humiliores effecti sunt. Postea anno Christi 1006. sanctus Henricus imperator tradidit sororem suam Giselam duci Vngarorum in matrimonium, ut infidelis uir per mulierē sanctā Christo acquireret, id quod & breui factū est, appellatusq; fuit in baptismo dux ille Stephanus, primus Vngariæ Christianus rex, cui successerūt 28. reges usq; ad Ferdinandū, qui hoc tēpore regnū illud possidet, & est in ordine uicesimus nonus rex. Fuit Vngaria ante paucos annos latissimū regnū, sed per Turcas magna pars est illi adempta. Anno enim Christi 1396. ablata est Bulgaria. Deinde anno 1521. expugnatū fuit Belgradum, uulgo Kriechesuyssenburg, unicū Vngariæ contra Turcas præsidium.

Poloniæ ducatus ab imperatore Ottone secundo erectus est in regnum, sed paulo post cum rex cristas erigeret contra Imperatorem, rursus fuit regnum in ducatum redactū, mansitq; ducatus tributarius Romano imperio usque ad annum Christi 1077. Tunc cū Germaniæ principes sediciosi essent contra imperatorem Henricum quartum, dux Poloniæ propria autoritate sibi imposuit regium diadema, unctus ab episcopis quos in ducatu suo habuit. Metropolis totius regni est Cracouia, sita ad flu. Vistulā, quā aiunt denominatam & cōstructā anno 50. post Christū natū à Craco primo regionis duce. Est terra ipsa plurimū nemorosa, habēs multa pecora et feras, præfertim equos syluestres, uros, ceruos &c. Foditur in regno sal plurimū, unde incolę maximū faciūt emolumentum, deinde nemora abundāt apibus & melle, quę ferè Polonorum sunt diuitiæ.

POLONIA ET VNGARIA. XV. NOVA TABVLA

Landesbibliothek
Karlsruhe

I
fin
adh
dec
pos
& l
era
la,
Hi
uid
no
Eff
adh
G
ep

ITALIA NOVA

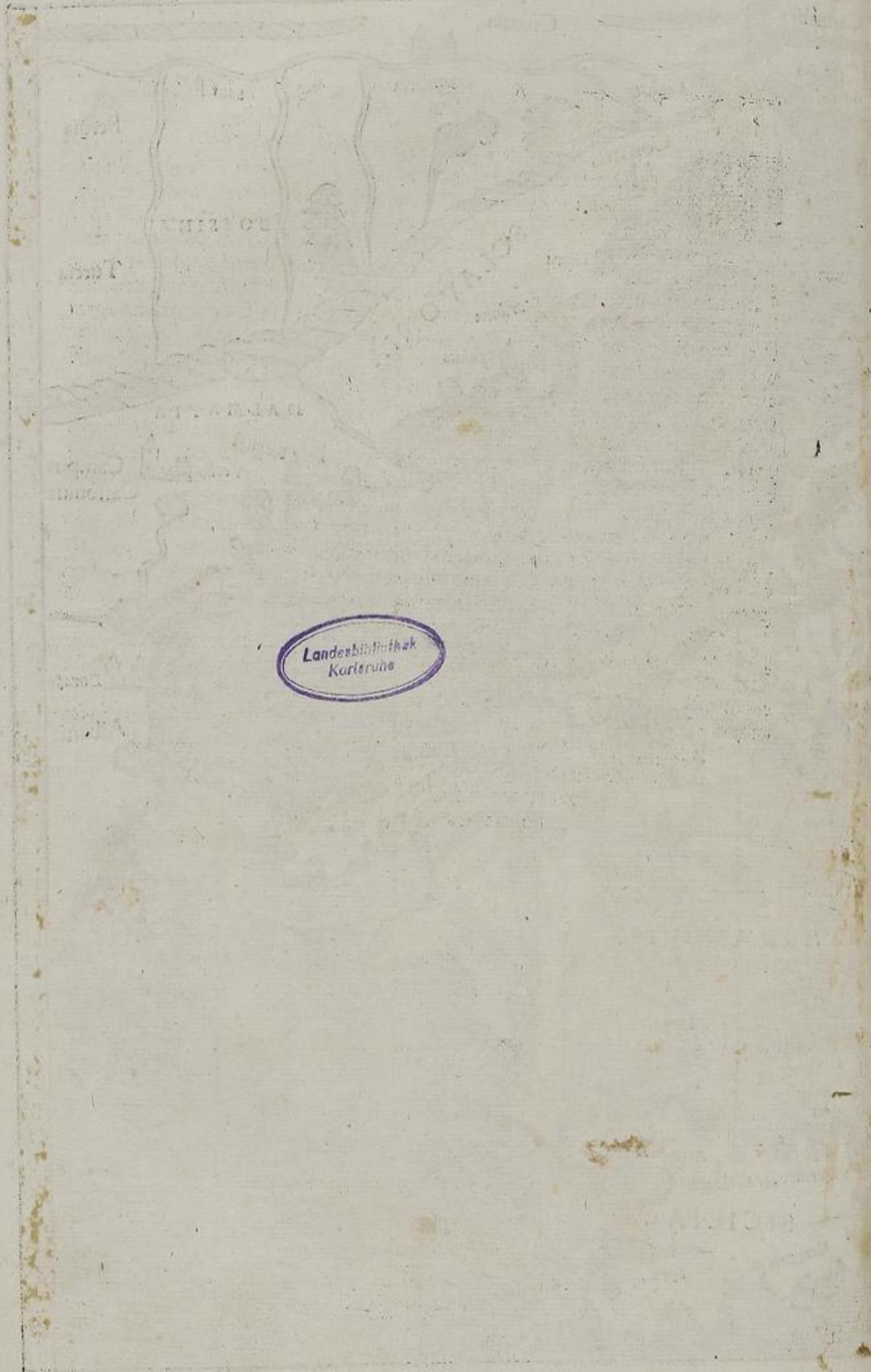
Ist Italia peninsula, undiq; præterquam ubi alpibus iungitur, mari cincta, ab oriente Adriatico, ab occidente uero & meridie Tyrrheno. Sūt illi alpes ueluti insuperabilis murus, & duplex ambiēs mare ceu naturales fossæ. Intra hæc munimenta, nobilissima coërcetur terra, in finitis pene irrigata amnibus. Hanc Ianus qui & Ogyges ingressus est, quando adhuc erat aurea ætas & iusti homines. Ipse uinum & far primus in Italia docuit, deorum sacrificia & moderatam comestionem. Vnde Fabius pictor: Ianus fuit pontifex, religiosus, literatus, philosophus, theologus, pater omnium deorum & hominum, monarcha totius primi generis humani, penes quem unum tunc erat totius uasti orbis custodia. Ab hoc Iano Italia primum appellata fuit Ianicula, sicut & Ianua ciuitas ab ipso nomen accepit, quam hodie Genuam uocant. Hic bifrons pingitur, duas enim facies ante & retro habere dixerunt, quod duo uiderit secula, id scilicet quod præcessit & quod secutum est diluuium. Hic alio nomine Nohe uocatur, primus uini inuentor, unde & Ianus cognominatus est. Est enim יין iajn ain heb. lingua uinum. Huius uxor fuit Estha, cui Romani adijcetes adhuc unam literam fecerunt Vestham, colueruntq; pro dea. Porro Græci heb. uocem mutuantes, ex Ianicula fecerūt Oenotriam, sic scilicet Italiam appellantes. Fuit & Saturnia à Saturno, & Hesperia ab Hespero appellata. Potiores Italiae partes sunt Histria, Gallia togata, Liguria, Tuscia, Umbria, Latium, Campania, Apulia, Calabria & Græcia magna. Sub quibus plurimæ sunt minores regiones, nempe Insubria, Etruria, Aemilia, Flaminia, Lucania &c.

ITALIA XIII. NOVA TABVLA

Hylina vulgo Hylerych & Erna
 laudi p̄p̄rianda. Fori vly. aule
 go Frigul. & dnas civitates Aquil
 leum atq. Terreflam. Gallia toga
 te habuit olim sub fe. Un ham. Na
 muran. Infron & bonam par
 tem Venetarum. Flaminia que &
 Rhomandola. habet Bononiam
 ang. Ferreriam. aut ferentū alic
 Placentia & Bononia sunt in Em
 lia & Ravenna in Flaminia. Infr
 bria cōplectitur Mediolanensem
 terram. que postea Longobarda
 & Lombardia est appellata. Ver
 netorum regio fuit aliquando Car
 nia & Cenedonia appellata. ho
 die vero vocatur Marca Terafina
 na. Ligurie metropolis est Genoa
 Tuscis habet insigniores urbes. Pi
 sum. Luccam & Senas. In Umbria
 est ducatus Spoletanus. & civita
 tes Perusia ang. Spoletum. Roma
 fuit est in Latio. Liburnia vero est
 inter Liguriam & Iberiam.

NOVA TABULA

Landesbibliothek
Karlsruhe

T
to ort
archa
Chri
vero
sa est
pra al
& op
stris,
ti in u
pareb
rum &
nebat
bitur
steril
rida e
pere
eum
palu
que
recip
ulq

TERRA SANCTA

aec particularis Syriae prouincia primum Terra Chnaan, deinde terra Israel & Iudæa dicta fuit, ac propter Philistinum seu Palestinorum cohabitationem, Palestina. Clauditur mari mediterraneo, Iordane fluuio, monte Libano & termino Aegypti. Metropolis eius est urbs illa toto orbe memorabilis IERUSALEM, princeps prouinciarum, possessio patriarcharum, prophetarum & apostolorum mater, iniciatrix fidei & gloria populi Christiani, sita in terra optima, quæ olim habitatoribus suis lac & mel fluens, nunc uero uniuerso orbi remedia salutis & uitæ porrigit alimēta. De Zion enim egressa est lex, & uerbum domini de Ierusalem. Hanc dominus ab initio singulari supra alias terras fauore prosequi dignatus fuit. Cū habitatores eius essent recti & optimi, terra quoque ipsa uariarum opum fuit diues, frugibus fertilis, aquis illustris, opima balsamo & omni rerum genere abundans. Quando uero dei obliuio in uitia proruebant, idola, nulli non fuit pesti obnoxia. Bestiis malis patebat introitus, lepra passim omnia corripiebat, nedum corpora hominum, uerum & habitacula atque uestes eorum, hostilis gladius undique habitatoribus imminabat, fames, sitis, clausura cæli, multiplexque illa maledictio, quæ Deut. 27. describitur, fines eius peruagabatur, ut iam non terra optima sed infelicissima, inculta, sterilis, omni dulcedine carens, suos habitatores deuorans, ænea, dura & tota horrida esse diceretur, qualis & in hunc usque diem esse deprehenditur ab ijs qui eam peregre accedunt. Caterum Iordanis efficit nonnullos lacus in terra, præsertim eum quem uocant mare Galileæ: Lacum Samachonitem, qui æstate siccatur in paludes, & sylua qua obducitur, infesta est leonibus. Porro lacus Asphaltis, quinque urbium subuersione memorabilis, fumosus est, & nullum corpus animantis recipit, sed tauri & camelus in eo fluitant, etiam homines nati imperiti, ubi ad illa usque in eum processerint, attolluntur. Vallis syluestris est & plena salinis, quam asphaltis lacus inundauit: antiquitus uero cultissima erat, adeo ut ob felicitatem paradiso dei conferretur. Mansit eius species apud Iericho & Engedi: ubi adhuc palmeta sunt & horti balsami.

TERRA SANCTA XVI. NOVA TAB.

Appellationes nominum prisca et recentiores.

Arabia Petraea, Nabathae. Aroer, Areopolis. Azonus, Aftod. Berfabee, Gibeon, Iurifaba. Bethel, Laza, Bethan. Bethlehem, Ephrata. Bethlan, scythopolis. Cafarea Philippi. Dan, Panez. Lefem. Las, Ne rona, beluz. Cafarea Paleftina, Turris Stratonis. Apollonia, colonia Flauca. Emaus, Nicopolis. Elath, Aila, Aloth. Galilea, Decapolis, Caphal. Galilea superior, Galilea gentium. Gaza, Azza, Canftantia. Gehennom, vallis Ennon, Tophet. Galaad, Trachoni montes. Gerafa, Gergesa, Gadera. Hebron, Karatharba, Manre. Hermon, Saron, Saran, Sar nir, Sren. Ierufalem, iebus, acia, Capuina. Iudea, Paleftina, Chanaan. Idumaea, Duma. Aedon, Ser, Ioppe, Iayba, Sappho. Lyda, Lidda, Dreffo by. Mare mortuum, mare falis, mare foetidum, mare asphaltum. Mare Galilee, mare Tyberiadis, Bagman, Genefareth, Maron, Samachonia, Mer von, Sere, honni. Petra, Arrie. Ptolemais, acon Samaria, Sebaite.

V A T A B

Landesbibliothek
Karlsruhe

NOVARVM INSV-

LARVM DESCRIPTIO. Infinitus ferè est numerus nouarū insularum, quæ post annū Christi 1490. usq; in hunc diem ab Hispanis sunt inuentæ. Insigniores sunt, America, Cuba, Hispaniola, Francisca, Terra florida &c. America ab Americo inuentore nomen est sortita, qui anno Christi 1497. ex mandato regis Castiliæ illā intrauit, appellaturq; propter magnitudinē suam Nouus mundus. Et habet plures adiacentes insulas, nempe Parianā, Hispanam, quæ & Offira, Iamicam, quæ & Iamaica & Lamia, Cubam quæ & Ferdinandina, Lucatanam, quam incolæ Eccampi uocāt, Cozumellā, quæ & Sanctæ crucis, Isabellam, Spagnollam, in qua lignum Guaiacum inuenitur, cuius usus est contra morbū gallicum. Incolæ Americæ mares & fœminæ omnes nudi incedūt, uiuuntq; in summa libertate, nullum habentes regem aut dominū. Nulla iura aut iusticiam seruant, nec parentes filios docent aut corripiunt. Arcu & sagittis pugnant contra confines suos alienę linguæ. Inueniuntur enim in istis insulis multæ & uariæ linguæ. Domus eorum sunt constructæ instar campanarum firmiter ex magnis arboribus solidatę, palmarum folijs desuper contectę, aduersus uentos & tempestates tutissimæ. Diuitiæ eorum sunt uariorum colorum auium plumę & calculi quos ex piscium ossibus lapillisq; uiridibus aut candidis faciunt, & ornatus gratia ad genas uel aures suspendunt. Viuunt ex radicibus, fructibus, herbis & uarijs piscibus. Carent farre & omni grano. Communis pastus est, arborea quedā radix, quam cōminuunt in farinam satis bonam. Carnibus nō utuntur præterq; hominum. **PARIAS** sub tropico Cancrī sita est. Et est prouincia illa multum amœna fructiferaq; maximis syluis plena, quæ omni tempore florent. Est & populosa & densa uarijs animalibus syluestribus, præsertim auibus diuersorum colorum. In insula Ity nuncupata, homines nudi quoq; incedunt, & corpus uarijs coloribus pingunt, uarijsq; uolucrum pennis adornant. **CANIBALI** seu Canibales ultra equatorem habitantes, crudelissimi sunt homines, quippe qui uicinos homines captos abducunt, mactant & comedunt. Notandum hic, Americam ab alijs uocari Hispanam, quam Christophorus Columbus anno Christi 1492. primus inuenit, & postea Americus quoq; inuentā inuisit. **DOMINICA** insula, **DOMINICA** die reperta, & hinc sic denominata, inculta est, densis arboribus obducta. Insulam **CANIBALORUM** Hispani **GUADALIPEAM**, incolæ uero **GRACHANĀ** uocant. Insulam **SANCTÆ CRUCIS** incolæ uocant **AYAY**. In Hispaniola 29. torcularia referuntur erecta, quibus magna saccari copia extorquetur.

NOVAE INSULAE, XVII. NOVA TABVLA.

ALPHABETICA

Landesbibliothek
Karlsruhe

AFRICA NOVA

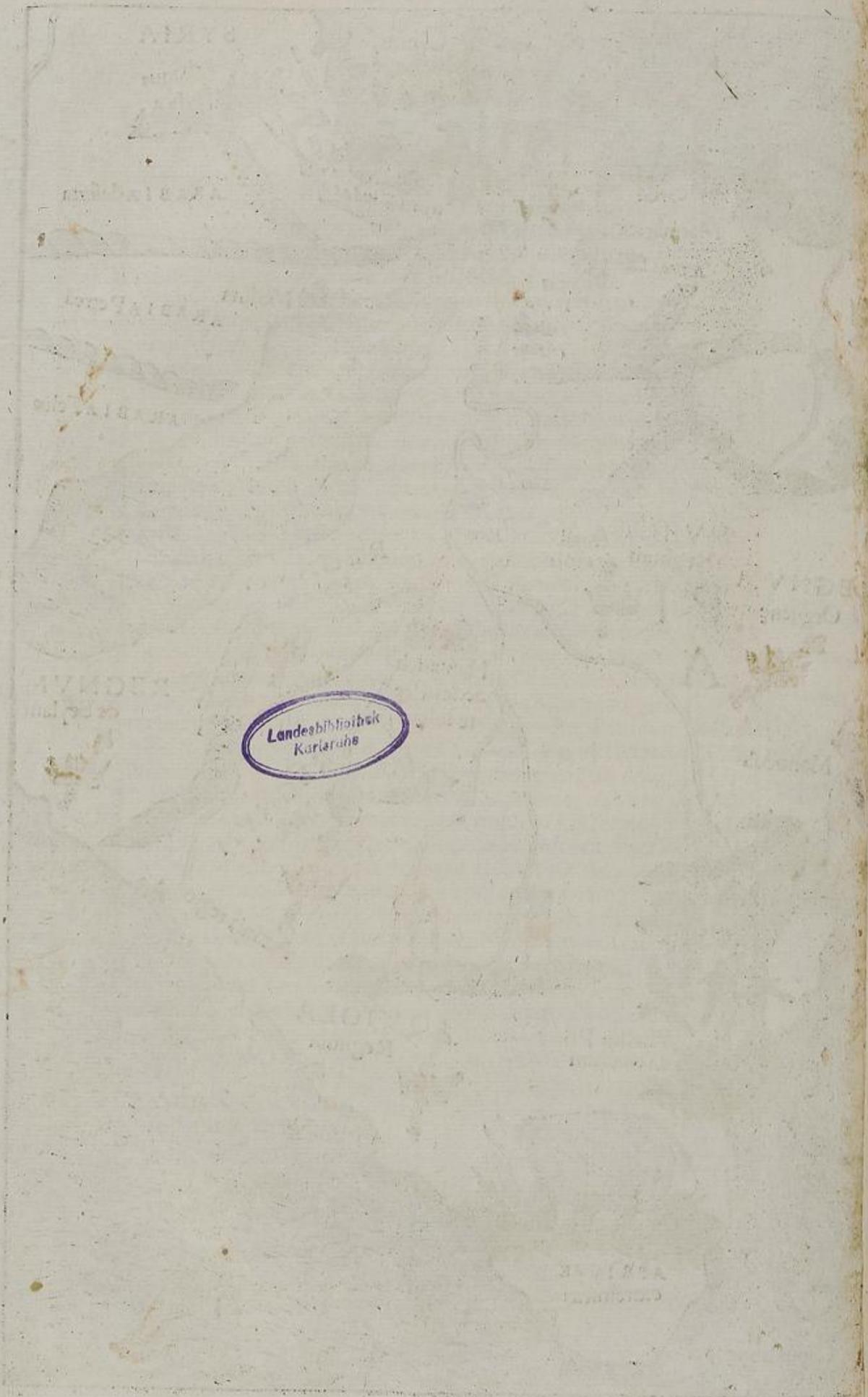
Africa una ex tribus orbis partibus, latissima est regio multorum regnorum, populorum, animalium, fluuiorum, montium & desertorum fertissima, hodieq; à Portugallensibus circumnavigatur, qui à Portugallia soluentes recta in austrum tendentes, primum Gades insulam prætereunt, deinde Mederam insulam, quæ hodie à Lusitanis incolitur, patetq; circuitu 40 miliarium. Ferax est faccari & uini, Cretico uino nequaquam cedentis. Post Canarias adeunt insulas, quarum nomina sunt, Canaria, Teneriffa, Palma, Fractalancea, Magnafors, Grancamaria, Gienera, Ferrum. His relictis Caput album petunt, ubi tellus tota est arenosa & deserta, alba & arida usq; ad Nigritas. Succedit Capiti albo Sinus Dargin & insula eiusdem nominis. Est & post Caput album in mediterraneis locus quem Hodenū appellant, & hic nullo clauditur muro, sed diuerforiū est Arabum & statio camelorum. Eius regionis incolæ uiuunt ordeo & cariotis, quibus ubertim abundant. Mahumetū colunt & Christianos oderunt. Senega fluuius qui has terras sequitur & totam ferè Aethiopiæ interiorem irrigat, Azanegos à regno Nigritarum determinat. Sunt autem Azanegi homines pauperes & mēdaces, proditores & prauos seruātes mores. In regno Senegæ est locus nomine Tagaza, unde ingens copia petrei salis aueritur camelis Arabum. Cæterū ferunt flumen Senegæ deriuari à Nilo, eademq; uices cum eo habere. Nam ut ille Aegyptum, ita hic Aethiopiæ reddit irriguam. Rex Senegæ pauper est & nullas habet urbes, nec annuos redditus, & præterea regnum eius angustos habet limites. Habet regnum Senegæ ab oriente regionem Tuchmoram, à meridie uero regnum Gambia, uersus autem septentrionem Nigro fluuiō clauditur. Sequitur caput uiride, sic appellatum quod consitum sit arboribus densissimis eisdemq; uirentibus continuo ferè anno. Huic finitimum est regnum Gambia, in quo homines habitant feroces & saui, subditi cū rege suo magno regi Mellis, qui magnus imperator Nebeorum dicitur. Habet regio illa elephantes syluestres, qui non cicurantur. Huic regno succedit uersus austrum regio Casamansa à fluuiō Casamansa sic dicta. Hinc à sinu Rubro reflectitur Continens in orientem, & antequā peruenitur ad Caput bonæ spei, extremam Africanæ terræ aciem, occurrunt uariæ gentes, inter quas quædam nude incedunt ut ex matris utero exierunt, carentes omni uerecundia. Inueniuntur ibi uaria auium genera, præsertim psitacorum multijugi coloris à quibus & terra illa Terra psitacorum denominatur. Reliqua patent ex tabula.

AFRICA XVIII. NOVA TABVLA

A Lusitania ad Calicut Orientis imperiū, hoc itinere per mare
 re decemur. Per latius occidentale Meantania et Genua,
 Noto devenitur ad Caput viride, ab illo abis Experia ubi
 sunt Hesperidum insulae. Inde transita Archiopia apparet
 caput australe, quod est Cap. bonae spei, exceditq; byemaliē tro-
 picum novem gradibus. Mox regio se sinuat quo ad crassam
 promontorium pervenias, quod Ptolemaei terminus posuit
 australe, ulterioresq; plagas appellavit terrā incognitā. Inde
 iter patet ad Troglodytias, ubi est Zaphala aut foedina, cū a
 terribus cognita. Hinc transita regio de elude, per sinū nar-
 haricū venitur in Oceanū Indicū, et demū ad urbē Calicut.

NOVA TABULA

Landesbibliothek
Karlsruhe

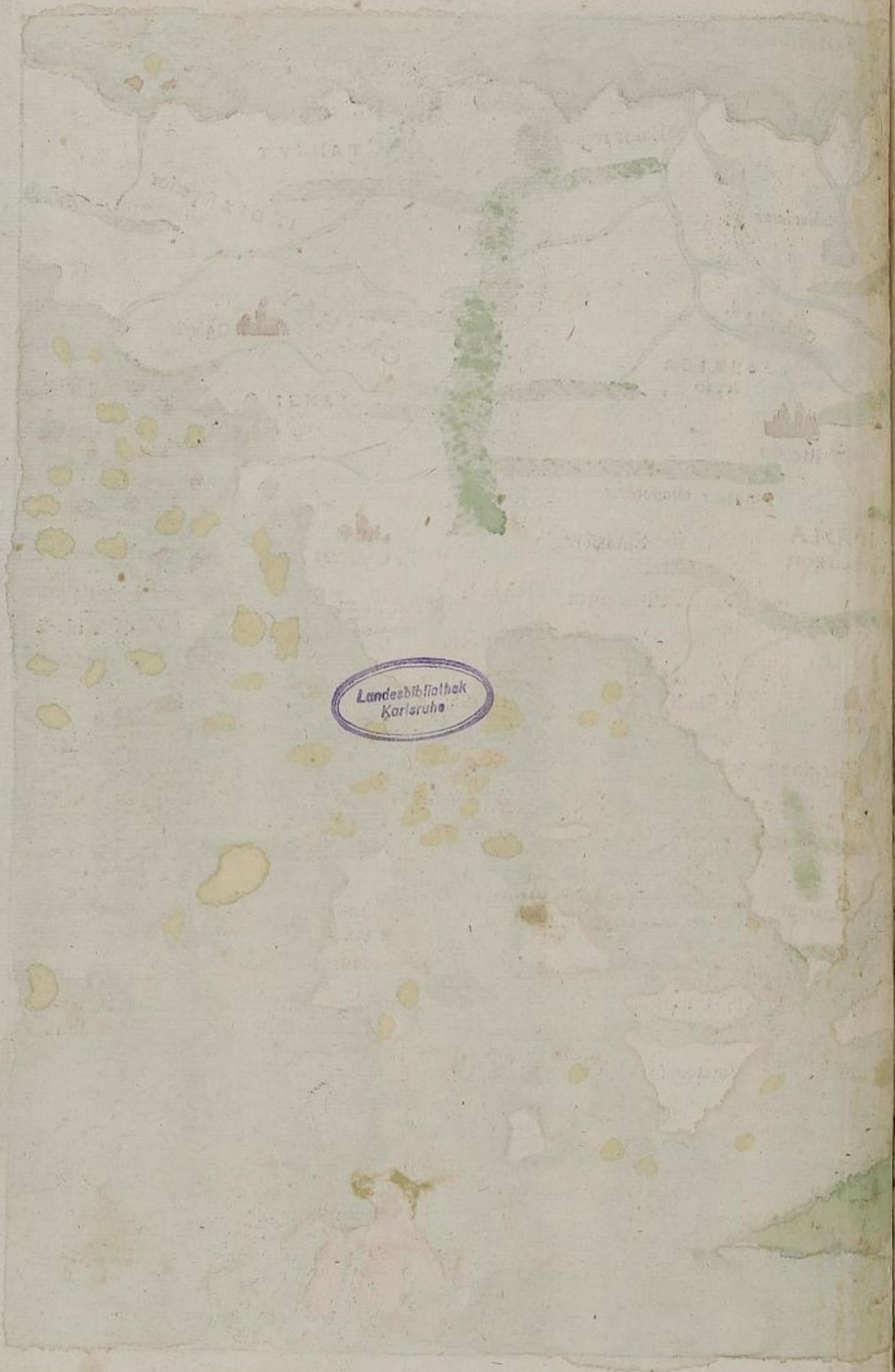
INDIA NOVA

Nouam Indiā tibi lector in ista tabula exhibemus cum in-
finitis insulis. Dico nouā, quod longe post Ptolemēū ab Eu-
ropeis hominibus fuerit illa extrema orientalis regionis por-
tio cū annexis insulis inuēta. Calicut uero, Canonor, Cam-
baia, Narsinga &c. regiones sunt non nouę, quippe quę ue-
teribus quoq; fuerint cognitę, sed noua nomina, & quę no-
uo nauigationis itinere nostro tempore cęperūt adiri. Nam
ut in tabula nouę Africę scripsimus, Portugallenses hodie
circūeunt totam Africā, & per angustias maris rubri uelificāt
in Orientem, ad Ormū insignem insulā, ad Cambaiā & Cali-
cuth nobilissimū emporiū, ubi totius Orientis cōfluunt mer-
catores, comportantes omnia aromatum genera, cinamum,
piper, gariophylum, zinziberim, thus, lacham, ligna sanda-
lij, nuces muscatas, camphoram, pannos sericeos omnium
generum, margaritas & lapides pręciosos uarij generis, mu-
scum, aloēn &c. Nascitur autem in Calicut & regno Nar-
singę piper, zinziber, cardamomum, myrobalanum & ca-
sia: reliqua aliunde importantur. Spicus nardus & myroba-
lanum ex Cambaia & uicino regno Cuchino aduehuntur.
Asportatur quoq; inde bombix & sericum in magna copia,
sicut & de regno Pego. Inuenitur etiam in eo regno onyx,
calcedonius & adamas. In Ormo insula leguntur uniones in
magna copia. Zaylon insula mittit rubinos, hyacinthos, sap-
phyros ac topazios. Regnum Malaqua seu Malacha, mittit
sandalium, pstitacos, elephantes, pardos &c. Sumatra insu-
la miram habet copiam piperis & serici. Camphora arboris
cuiusdam gummi, in Porne insula inuenitur. In insulis uero
Monoch & Bandan haud multum ā Porne distantibus, cre-
scunt nuces muscatę & gariophylum. Insula Zipangri plu-
rimo abundat auro, & ingentibus pollet diuitijs. Insulę Pe-
tan & utraque Iaua, maior & minor, proferunt magnam co-
piam piperis, nucum muscatarum, spici, galangę, & cætero-
rum aromatum. In Madagascar insula plurimi sunt elephan-
tes, & idcirco magna est in ea pręciosi eboris nundinatio.
Sunt etiam in ea multa nemora sandalorum. Huic haud dissi-
milis est Zanzibar insula, abundans leonibus, leopardis, &
alijs uarijs bestijs syluestribus. De maximo imperio Cathay,
de prouincia Mangi, de urbibus Quinsai & Cyamba, multa
habes in secundo & tertio libro Pauli Veneti.

INDIA EXTREMA XIX NOVA TABVLA

Landesbibliothek
Karlsruhe

70 I

dans. Dicitur
tinus. Acro
appellatus.
stantiensis à
glacie in un
lee, id est, ob
Constantia
Cellensem
re marino q
netur, habe
mas Blaure
perioris pro
tauit uocab
tabilem fac
His finibus
Constantia
gibus, ar
ma fuit. P
statae sup
nij. Inde se
cedit à flur
recte & ue
nus uelut i
uersisq; flu
ritimile est
re. Sed mag
bium para
me cursu a
propter or
ginta altit
ta. sepe qu
titudinem
tur, ubiq; c

LACVS CON-

STANTIENSIS.

Lacum Constantiensem cum circūiacente regione nouis ob id accensuimus tabulis, quod ob sui magnitudinem mare quodammodo sit, & littora eius frequenti hodie hominū habitatione colantur, adiacensq; terra mira fertilitate prædita sit, uinetis potissimum & arbutis abundans. Diuiditur autē in superiorem lacum & inferiorem. Superior olim Brigantinus, Acronius & secundū alios Acromus, & Podamicus atq; Rheni lacus fuit appellatus. Inferior uero, Venetus, Brigātinus, ab urbe Brigantij, sicut hodie Cōstantiensis à Constantia uocatur. Acronius, quasi sine frigore, quod nunquam glacie in uniuersum obducat. Acromus, Germanica corrupta uoce, quasi krom see, id est, obliquus & arcuatus lacus. Nam à Brigantio & Rheni illapsu usq; ad Constantiam, in arcus cuiusdam formam inflectitur. Alterum uero, quem hodie Cellensem uocant, scribit doctissimus Vadianus Venetum appellatum, à colore marino qui cæruleus est. Quare autem Podamicus & uulgo Bodensee nominetur, habes apud eundem in epistola ad Rudolphum Agricolum. Sed & Thomas Blaurerus patricius Constantiensis de hoc lacu ita scribit. Totum Rheni superioris prospectum mirum in modum ornauit natura. Temporū uarietas mutauit uocabula quædam populorum & locorum, sed in tabula conspicies immutabilem faciem lacu, & quæ nunc sint nomina, ex inscriptionibus lector colliges. His finibus quondam situm Gannodurum prisca ætas cōmendauit, hodie autē Constantia locum præcipuū obtinet. Ea urbs ut apparet ex ædificijs ac ciuiū imaginibus, ante cōcilium, quo cōbustus est euangelij præcursor Hussus, celeberrima fuit. Post concilium, deflorescere cœpit. Cæterū speculantibus è ponte Constantiæ supra apparēt Alpes Rheticæ & totus ille tractus lacus Brigātini & Acronij. Inde se condit, quem usitatissimo nomine uocant Podamicū. Is enim sinus recedit à flumine uersus arcem Bodmen, sed uulgo Podamicū uocāt illum totum recte & ueteres. Quin eruditos audiui *ποδάμιον* nominare, quod per hunc Rhenus uelut in alueo descēdat nusquā resolutus. Suis autē fontibus lacum hūc transuersisq; fluminibus ac torrentibus & scaturiginibus magis q̄ Rheno oppleri uerisimile est, ut tantum iter quod instat Rheno, is laboret ualde cōpositus arripere. Sed magno miraculo est, quod à ponte uicinum lacum Venetum inter suburbium paradysum, & hinc urbis illinc Enandrensum pascua, exili placidoq; maxime cursu allabitur, is quem tot amnes in lacum recepti comitantur. Fit id forte propter orarum planiciem. In medio aluei, qua urbem interfluit, pedū quinquaginta altitudine crater seu uallis subest, ubi uno saepe iactu piscatoris milia triginta, sepe quadraginta piscium trahunt. Numerant autem non nisi ad halecū magnitudinem accedentes. Nec longe ab eo loco ubi in subiacentem lacum ingreditur, ubiq; castellum est Gotlieb, uadum habuisse ferūt. Inferiorem autem lacum excedens, ubi Scaphusiam præterijt, horrendo casu exhibet spectaculum peregrinis, ita ex arduo præcipitio ruens uelut sub nubibus ædito murmure tonat.

LACVS CONSTAN· XX· TAB· NOVA

Landesbibliothek
Karlsruhe

API
GRAPHIC
latim def
antiqua re
regum & p
toribus, m
nibus terra
in hac uel i
no Munst

Geographia qua
sit

Eos
mū
nem
mar
tam
is omnibus, ut
in quacunq; arte
de Strabo li. i. de
sophum alia ulla
hanc quam hoc
delegimus, con
tamus. Et ibide
graphia: quada
reque principu
on, terrestrium
ficientiam, anim
struunt & aliarū
temere fas est. C
di, magnum ad
am comparant a
gionis ingeniu
tarum formae ac
Maritima etiam
manque quendam
ex uictu: nec te
qua inanis incol
lead praesens in
decur adduci, q
pio est, ad ciuile
conducens, Re
campum mare e
quam incolimu
exigua, magnar
marum autem u
bilem uocamus
marum quiden
locus, Excellen